

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Liber Secvndvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

LIBER SECVNDVS.

De amandâ & quærendâ, ex Dei amore, nostri Confusionis.

CAPVT PRIMVM.

De modis quærendæ nostri confusionis.

Nter alia heroicę humilitatis facinora, non postremum est, efficaciam studium quærendæ ex Dei amore nostræ coram aliis confusionis, & qui inde sequi solet apud imperitos rerum, & ignaros thesaurorum cælestium, nostri contemptus. Quod, vt non tantum Religiosæ perfectioni additis in Regularium cœnobis, sed in sæculari quoque statu, vitam spiritualem colentibus commendem, accuratam hac de re tractationem inuituo, eo consilio, vt hac in re plurimum excellere conentur, tanquam in re valdè Deo acceptâ, & magno opere ad eximium in virtutibus progressum, conducente, & à magnis Sanctis verbis factisque commendatâ, si debito modo, ante finem huius Opusculi præscribendo fiat. Verùm ante omnia explicandum est, quæ sint illa, per quæ publicam nostri confusionem, & honesti pudoris materiam, quærere, ac ardentè debeamus præferre.

Ego sanè existimo, confusionis honestæ materiam ad Quatuor capita posse reduci: *Primum* est, publica nostrorum defectuum manifestatio, siue id per nos siue per alios, Maiorum permissione contingat. *Secundum*, ad humilia & vilia, mundi iudicio, officia refertur, qualia sunt, domum vel areas verrere multis spectantibus, res fordidas & inquinatas abluere, mendicare, seu, vt loquitur S. Ch. gr. 25. (id appellâs *viam & neruum humilitatis*) eleemosynas quærere, cum pauperibus in loco cunctis petuio, cibum sumere, emptorem, res in foro emptas humerisque iniectas baiulando, comitari: & his similia. seruorum vel mancipiorum propria exequi. *Tertium*, ad attritarum vel squalidarum, vel cum plurimis confutarum centonibus, vestimentum gestationem, spectat. *Quartum* denique versatur circa constans silentium, & fugâ excusationis & nostri defensionis ac purgationis (dum ea non exigitur à nobis iniquè delatis) præsertim apud nostros Maiores, vel similes, quorum nobis fauores, & gratiâ necessariam putamus, & quandoque à proprij amoris innato impulsu nos superari dolemus.

CAPVT SECVNDVM.

De utilitate Confusionum pro Deo suscipiarum.

Dico itaque valdè vile, & penè necessarium ad spiritualem profectum esse, plurimum

Deo acceptum, ac omnium Religiosorum spiritui conforme, si vitæ spiritualis, præsertim in Religionibus, sectatores, tum tirones tum in statu proficientium constituti, & qui necdum altos virtutum ac meritorum gradus sunt assecuti. his quatuor modis, publicam sui confusionem, & ipsi quantum licet quærant, & oblatam ab aliis animo generoso ferant alacriter, aspicientes in auctorem fidei & consummatorem Iesum, qui (vt ait Apostolus) *sustinuit crucem confusionis* (vt ait Apostolus) *sustinuit crucem confusionis* Ad Hebr. 12. 2.

Ad quod persuadendum maiora excitamenta non habeo, quàm ipsius Dei, tales confusiones amantis, & insignium remuneratione donorum commendantis, iudicium, ac exempla omnis generis Sanctorum.

Cum enim Deo tantoperè sit accepta religiosa humilitas, vt libro 1. ostendi, quippe quæ est, vt ait S. Cyprianus, *fundamentum sanctitatis*; tæ Chr; & quidem non qualecunque, sed, vt existimat Natiu. 5. apud Palladium Abbas Ioanthes, *fundamentum primum omnium virtutum*; & vt loquitur S. Chrysostomus, *Mater, & radix, & alitrix, & sulcimentum, & vinculum bonorum*; & vt scribit S. Basilii, *centrix omnium virtutum, eamq; sequitur, bonorum veluti quoddam examen*; quin imò non tantum virtutes in animam, sed, vt Christus dixit S. Brigittæ, *ipsum Deum in cor intro-* 1. 6. Red. cap. 116. 3. ep. 87. ad Ogetiũ.

ducit. Ex alterâ parte cum vera & solida humilitas ex humiliationibus nascatur: liquidem, vt docet S. Bernardus, *humiliatio est via ad humilitatem, sicut patientia ad pacem, sicut lectio ad scientiam*: necessariò videntur accersenda nobis, confusionis opera, quia mæxima in eis nostri humiliatio versatur; & sic per ea culmen humilitatis attingitur, & cum eo coniuncta virtutum aliarum præsidia & ipse perfectionis eximie apex. Verè enim S. Cyprianus scriptum reliquit: *De humilitate ad summa crescimus, ad dicitur, vnde placeamus: Deus veritas est, quam obrem & diligit veraces, & odio habet mendaces: Superbi verò mendaces sunt & fluiti; qui cum nihil sint, se aliquid esse putant. & ab hominibus magni videri volunt, qui digni odio habentur. At humiles sunt veraces, qui sentiunt se nihil esse, qui se ipsos despiciunt, & ab aliis despici cupiunt: vnde & equum est, vt à Domino diligantur. Et quidem quos Dominus diligit, extollit: & eius diligere, esse hominem & distare est.* Dicit autem eos citius, qui confusionis studio propter Deum, pro stultis haberi expectant. Vidit olim B. Maria Magdalena de Pazzis, admirandæ sanctimonie Virgo Carmelitana calceata, à pueritâ suâ Societatis institutione in vitâ spirituali exulta; vsque ad mortem, ante

G g g annos

5. annos paucos Urbani VIII. Pont. Max. auctoritate, Officio Diuino & repositione in Martyrologio Romano ob magna in vitâ, & post mortem miracula edita, coniuncta cum vitâ eximâ sanctitate: hæc, inquam, Sancta vidit semel Beatissimam Virginem tenentem vas pretiosum liquore cælestium donorum plenum, & in raptu dixit: Iste liquor purus, attractiuus, dulcis & delicatus datur illi, qui relinquunt sapientiam & prudentiam humanam: illum attrahunt illi qui magno zelo appetunt iustitiam & puritatem cordis, & illi qui sunt facti stulti propter Christum.

1.4. Reu.
cap. 72.

6. Dicit omnino virtutibus tales stultos Deus, & adhuc in hac vitâ extollit atque commendat. Quâ de re præclarum extat Christi ipsius inter alia, testimonium, qui S. Brigittæ reuelauerat, inter quatuor causas, ob quas Lazarum suscitauit, tertiam fuisse, Quia Maria Magdalena humilitas tantum meruit in lotione pedum meorum, ut sit in conspectu multorum laetaretur & honoraretur. Procul dubio enim Magdalena, ut sæculi dedicata vanitatis, non sine magnâ confusione sui, ad lotionem Christi pedum, cunctis in conuiuium spectantibus sese deiecit, & ut ponderat S. Greg. ardens dolore, flere etiam inter epulas ac conuiuiantes non erubuit. Nâ quia semetipsum grauiter erubescere intus, nihil esse credidit, quod verecundaret foris.

7. Quam veritatem pie & ingeniosè expressit noster P. Cornelius Wischauen Belga, qui viuentis S. Ignatio fuit in Domo Professa Romanâ nostrorum Confessarius, & simul Magister Nouitiorum, hac in re iudicio S. P. Ignatii peritissimus, & adhuc in sæculari statu valde ob vitâ sanctimoniam æstimatus, & à P. Petro Fabro commendatus: Hic, inquam, magnus vitâ Spirituales Magister, & vir sanctus, à quo adhuc viuente, quendam mortuum, ad vitam reuocatum fuisse, legi in scripto quodam, nostri Romani Archiepiscopi, quod scriptum ille ipse, qui à mortuis per Cornelium suscitatus est, manu propria subscripserat: Hic, inquam, tantus vir, ut scribit Sacchinius, dicebat; gaudere Deum res ex nihilo facere, quod in modum infinita eius virtuti proprius sit, & claris eam prædat. Ut igitur hanc rerum vniuersitatem, & pulcherrimam speciem, ex nihilo procreauit, ita & in animis hominum mundam ornatumque, virtutum, ex nihilo, id est, ex humilitate, quâ suum quisque nihilum proficitur, hoc est, factis ostendat, efficere. Sed præstat hoc ipsum simplicibus & clarioribus verbis exprimere, quibus, ut P. Iacobus Ledesma, vir quoque sanctus in secusidâ nostræ Societatis historiâ valde commendatus, sibi à P. Cornelio, suo in Nouitiatu Magistro, dictum, in secreto suo libello, qui penes me est, manu propria notauit: ex quo libello P. Sacchinius à me mutuo accepto, illud, uti & alia quædam, in Societatis historiâ retulit: Cùm dicerem, scribit Ledesma, credo inuitatus sermonibus ipsius P. Cornelij ad R. P. Laynez (qui tunc erat nostræ Societatis Vicarius Generalis) magnam rem esse humi-

to. 1. hist.
Societ.
1. 1. n. 56.

pag. 17.

litatem, & simplicitatem, & difficillimam, & mensire eam in me efficere, sed tamen velle & optare, quia hanc Deus simplicitatem & humilitatem in nobis desiderat, & cum us qui tales sunt, conuersatur, atque idem me has valde optare, ut possim peruenire ad Iesum Dominum meum; respondit S. P. Cornelius (cuius omnia spiritualia responsa sibi Nouitio data, scripsit in eo libello) Deum ac Iesum esse omnipotentem, & ita velle eum operari, cum summâ omnipotentia. Unde quæ admodum Deus ex nihilo omnes res naturales procreauit, nihil enim erat, ex quo illa fieret, sed omnia erant nihil, & ex nihilo facta; ita etiam in rebus spiritualibus, omnia velle facere ex nihilo, scilicet, ex homine, qui sit nihil, & in se se talem putet, scilicet nihil: & in eo atque ex eo: tunc cuncta Iesum ac Deum fabricare, scilicet virtutes ac res magnas, mirandas, & superbas hominibus, Hæc ex Cornelio Ledesma, qui p. 3. fin. sui libelli, hoc quoque scripsit: Cùm dicerem (R. P. Cornelio) quo pacto possem acquirere humilitatem, & videretur mihi, quia ex infimis exterioribus exercitiis, non possem humiliari interioribus; respondit: Sine modo; domus enim à fundamentis incipi debet. Et iterum, cùm videri arborum, & fructus eius, si vis scire unde prouenerit illa pulchra, qua vides & placere oportet ad inferiora descendere, scilicet ad radices arboris, & inferius per terrâ cuniculos agere, sicut talpa solent, quousque perueniatur ad radices, atque ita sicut talpa oculus clausus ad radices per inferiora penetrantes perueniunt, ita in virtute obedientiæ, per illa ministeria infima & exteriora, ad humilitatem tandem illam interiorem, quam optamus, perueniemus, o. ulis clausis, hoc est, cæcâ obedientiâ.

Pulchre S. Dorothæus id explicat, allatâ causa, ob quam exteriore humiliactione internam sciam. pariant humilitatem: Anima, inquit, disponitur ab his, que patrantur in corpore, sequiturque habitum corporis. Aliter enim, verbi gratia, disponitur anima insidentis in asino, aliter sedentis in throno, aliter optimis vestimentis induti, aliter pannosi, & concludit; humiliatio corpore, humiliari & animam. Ideo S. Bonaventura ait: Quoniam ad humilitatem humiliatio parat. via est, non erubescant Religiosi humilia, nec humilitatis officia facile respuant: quia inter quatuor, que veram conferunt humilitatem, à S. Bernar'do primo loco ponitur, vilitas operis. Et S. Ioannes Climacus: Viam humilitatis atque materiam, corporales labores esse, sanctis & semper memorandis Patris diffinierunt. Ideo inter probationes, & exercitia humilitatis, talia recensentur à S. P. N. Ignatio: Ad particularia, inquit, descendendo in probationibus humilitatis, & abnegationis sui, & in exercendis officii abiectionis & humilibus (cuiusmodi sunt in culinâ seruire, euertere domum, & reliqua omnia seruitia obire) promptius ea suscipi conuenit, à quibus sensus magis abhorrebit, si quidem inuinctum fuerit, ut in his se exerceant. Hoc ipsum S. Basiliius commendat: Intellegendum est, debere pietatis cultorem viliora etiam munera, magno cum studio, magnâque cum animi alacritate suscipere, scientem nihil minutum esse, quod Dei causa fiat, sed grande & spirituale, & eiusmodi quod celum nobis, & præmia cælestia conciliat.

Et

Et paulò pòst addit: Si de muneribus in qua abiectiona sunt, aliquid exercendū est, scire conuenit. Saluatorē quoq; ipsum Discipulis ministrasse, & abiectiona opera facere non recusasse, magnūq; homini esse, si Dei imitator existat, cum per hac, qua uita sunt, ad altitudinem illam, quod illū sit imitatus, ascendit.

9. Quamquam quis humile ausit appellare quippim, quod Deus ipse attingere non recusauit: Ideo meritò Christus Dominus S. Brigite dixit: Si ex charitate penam tuam suscepi in me, sta sicut famuli mei stant, in uerā humilitate, ut nihil erubescas, nihil timeas nisi me. Et alibi eidem dixit: Vestes tuas debent esse humilitas, interior & exterior, ut nec extollas te, quasi alius sanctiorem interius nec erubescas coram hominibus exterioris exhibere humilem.

11. S. Ioannes Climacus tradens modum extirpandi uana gloriæ appetitum, sic ait: Plerumq; Dominus inanis gloriæ cupidus per aliquam sibi contingentem ignominiam traxit. Cuius odij inimicū est, oris custodia, amorq; uilitatis & ignominia. Medium uerò intellectualium omnino inanis gloriæ studiorum amputatio. Finis uerò (si tamen ullus abisso est finis) ea omnia coram multitudine studiosè ac sine ullo doloris sensu querere: quæ ad ignominiam pertinent nostram. Noli confusionem tuam abscondere, quasi id ueritus ne tibi videaris offendiculum ponere.

Et alio in loco sic monet: Pugna & contende totis uiribus, stultam tuam sapientiam decipere, atque ita faciens, inuenies salutem, & aequitatem, in Christo Iesu Domino nostro.

Talis erat S. Marcella, quam laudans S. Hieronymus scribit: Non erubuit profiteri, quod Christo placere cognouerat. Magnum est huius rei meritum, Christi Domini exemplum. Ideò S. Antonius scripsit: Dilectissimi filiioli, scire uos uolo, quod pro nostrā stultitiā elegit stulta, & pro nostrā infirmitate, formam infirmitatis assumpsit.

CAPVT TERTIVM.

Exemplis ostenditur, quàm sint Deo acceptæ nostri confusiones.

PORRò ut etiam exempla nos doceant quàm sit grata Deo nostri confusio, exhibita per exercitia humiliationis supra commemorata, adferam in medium aliqua.

12. Primum exemplum est: Cùm Achab audisset ab Elia Dei contra se minas grauissimas, & inter alia interitum domus suæ, Achab scidit uerimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, ieiunauitq; & dormiuit in sacco, & ambulauit demisso capite. Et factus est sermo Domini ad Eliam Thesbiten dicens: Nonne uidi humiliatum Achab coram me? Quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus eius. Atque ita quamuis ei Deus per Eliam prædixerit, eius cadauer fore insepultum; (hoc enim significant uerba illa v. 24. Si mortuus fuerit Achab in ciuitate, comedent eum canes; si in agro, uolucres cæli) tamen capite sequenti uer. 37. dicitur esse se-

pultus in Samariā, eò quòd propter subsecutam eius humiliationem Deus remisit. inquit S. Chrysostomus & Tullius aliquid de seueritate iudicij, & malū, quod eius personæ minatus fuerat, distulit in personam Filij illius Iorā, ut dicitur hoc eod. c. 21. v. ultimo. Quā in re ponderāda sunt aliqua, ut agnoscamus benè, quantum possit exterior humiliatio, & pro Deo suscepta nostri confusio.

Primò, quis fuerit Achab, cuius humiliatio & confusio ad eò ei profuit: fuit iniquus occisor innocentis Nabod, & raptor uinæ eius, & tandem de eo Deus v. 25. & 26. dicit: Non fuit alter talis, sicut Achab, qui uenundatus est ut faceret malum in conspectu Domini, & abominabilis factus est in animum, ut sequeretur idola, que fecerant Ammoræi quos consumpsit Dominus à facie filiorum Israel. Et, fecit Achab malum in conspectu Domini super omnes qui fuerant ante eum. Unde meritò exclamat S. Basilus: Quis magis impius, quàm Achab descriptus est: si ergo homo ad eò impius humiliatio externā Dei ita placuit, & flagella à Domo suā pro suo tempore auertit, quantò magis iustus & Dei seruus, & Religiosus & Sacerdos Deum flectet ad concedendam ei perfectionem, ad eò ab ipso desideratam in eo, quomodo Deus non desiderabat ex se extirpationem domus Achab?

Secundò, ponderandū est, qualis fuerit humiliatio ista Achab: fuit valde parua: nā quid magis est, ambulare demisso capite & cilicio, uel sacco indui, & tamen ista profuerūt impio; multò ergo magis proderūt maiores humiliationes, quales solent suscipi à feruentibus Religiosis, & præferim, quæ confusionem magnam afferunt.

Tertiò, ponderandū est, quod putant S. Gregorius & Theodor. Procopius, Lyranus, Cathulianus, Achabum non uerè aut perfectè penituisse; et si contrarium asserant August. & Hieron. Si ergo ficta penitentia & humiliatio solum exterius demonstrata ei profuit, quantò magis proderit, dum ex animo quis se humiliare cupiens, exteriorem confusionem sui quæsiuerit.

Secundum exemplum in signe legimus in sacrā historia: Cùm Roboam reliquisset legem Domini, & 2. Par. 12. omni Israel cum eo, & ob hac peccata Sefac Rex Aegypti occupasset ciuitates munitissimas in Iuda, & uenisset usq; in Ierusalem, eum uidisset Dominus, quod humiliatus esset, factus est sermo Domini ad Semeiam Prophetam, dicens: Quia humiliati sunt, nō disperdam eos, daboq; eis paucillum auxilij, & non stillabit furor meus super Ierusalem per manum Sefac. Et infra dicitur: Quia humiliati sunt, auersa est ab eis ira Domini, nec deleti sunt penitus. Quamuis hæc eius humiliatio præuila fuerit à Deo non duratura, nisi tamdiu, quā diu Sefac fuit in Ierusalē, sed postquā inde discessit, sublati thesauri Domus Domini & Domus Regis & alij, uti habetur v. 9. rediit ad ingenium & uitam malam, prout scribitur fecisse post abitum Sefac v. 14. Quantò ergo magis humiliatio coram Deo constans & duratura proderit?

His adiungi potest tertium exemplū, iudicio S. Ioan-

S. Iohannis Climaci, Manassis. Nam cum disseruisset de actibus variis humiliationis, ut illius Senis, qui panem & caseum sumpsit in manibus abiectionis sua gratia, & Sancti alterius castissimi, qui tuitatem circumiit nudus; post celebratas laudes, eorum, qui culpas, quibus carent, quibusdam in rebus uilitatis causa confingunt, & patiuntur suis esse ludibrio, & conterenda uanissima elationis causa, prompte ad ignominias currunt, subdit: Inuenio Manassem illum inter homines ceteris amplius & perniciosius peccasse, templumq; Dei ac Religionem omnem profano cultu Idolorum inquinasse: pro quo si mundus totus reuolueret, nullam sceleribus eius dignam penitentiam inferre potuisset: ualuit tamen humilitas insanabilia eius vulnera curare.

15.
gr. 4. col.
6. 7.

Idem S. Climacus recenset Exemplum quartum Macedonij: Qui cum iussu Abbatis ex quodam itinere non rediisset ad prescriptum diem, quo tanquam Diaconus die Epiphaniae ministrare debebat in Sacrificio, Abbas amouit eum a Monasterio, atque in ultimo incipientium ordine constituit. Suscepit ille sine morore Patris sententiam, ut quasi non ipse sed alius uideretur increpatus. Igitur cum in tali ordine dies 40. peregisset, rursus illum ad pristinum gradum reduxit Abbas. Quem item post unum diem obsecrat Macedonius, ut se in eadem ignominie humilitate restituat, deliquisse se graue quoddam atque insanabilem in ciuitate. Afferens autem sanctus Abbas, hunc non uera proloquitur, sed humilitatis gratia hoc inquirere, cessit parere honesto desiderio. Vidisset canonicam uenerandam degere in incipientium ordine, sincere omnes ut pro se orarent deprecantem. Cecidit enim, atebat, in fornicationem inobedientie. Mihi tamen humili referant hic magnus Macedonius, cuius rei gratia ad hanc proposui humilitatem ita sponte accurrisset. Nunquam enim, inquit, ita me bello omni leuigatum sensi, Diuiniq; luminis dulcedinem in me ipso uidi.

Idem paulo post narrat, Abbatem eundem, si quem forte denotasset ostentationi studentem, cum seculares ad Monasterium ueniebant, hac eos arte curasse: Contumeliosos illos in conspectu aduentantium afficiebat, ministeriaque illis ignobilia iniungebat. Quo illi increpationis genere ita sanabantur, ut iam si qui ex seculo ad Monasterium uenissent, aspectum eorum cursu fugerent.

16.

Quintum exemplum sit, quod describitur in uitis PP. de quodam Fratre, qui in Congregatione omne pondus, quod Fratribus imminabat, ipse suscipiebat, ita ut se etiam in fornicatione accusaret. Quidam autem Fratrum ignorantes actus eius, ceperunt murmurare aduersus eum, dicentes: Quanta mala facit hic, & non operatur? Abbas uero sciens quae ille Frater agebat, dixit Fratribus: Peto unam matulam ipsius cum humilitate, quam omnes uestras cum superbia. Et ut demonstraret ex Dei iudicio, qualis esset Frater ille, attulit omnia quae operati fuerant Fratres illi, & matram eius de quo querebantur, & accendit ignem, & iactauit in medio. Consumpta sunt ergo omnia illorum opera, matra autem Fratris illius inesa

permanst. Hoc autem illi Fratres uidentes inuenerunt & penitentiam coram illo egerunt, habentes illum deinceps uelut Patrem. Ita etiam indiffereta confusio Deo placuit, quanquam eo tempore non fuit indiffereta, quia non erat prohibita per uillam Regulam scriptam, ut nunc est prohibita in quibusdam Religiosis Ordinibus.

Sextum sit P. Balthazaris Alvarez, qui cum esset Rector Collegij Salmanticensis, in illa Prouincia Societatis primarij Seminarij, cui regendo grauissimi quique Patres & praecipui praefici soleant, uti uenerabilissimo & omnium scientiarum studiis tractandis celeberrimo. In hoc Collegio uixi aliqui graues, ualde religiosi & altissimi auctoritatis conceperunt de P. Balthazare opinionem, quod esset ualde rudis, illiusus, ac deceptus, ac proinde alios quoque deciperet, & quae illi Deus comminabat, existimabant esse à Sathana transfigurante se in Angelum lucis. Nec desuit qui minaretur uelle se rem ad sancta Inquisitionis officium deserere, uerius forte ne quem errorem umbrisset illuminatorum. Haec detulerunt ad P. Generalem Euerardum Mercurianum, cui cum P. Balthazar non ita esset notus atque eius Praedecessori B. Francisco Borgia, uoluit P. Generalis rem bene examinari, eamq; totam commisit P. Visitori, quem miserat in Hispaniam, P. Iacobo Anelando, qui dum uisitaret Collegium, cuius P. Balthazar tunc erat Rector, statim iussit tradi sibi ab eo omnia sua scripta, uidentia & examinanda. Quae promptissime tradidit, cum tanta subiectione atque si esset aliqui Tiro, nullo uerbo obiectione & opposito, toto tempore quo Pater Visitor illa apud se habuit. Et cum alij uiri pij & eruditi, eum de hoc argumento alloquerentur, ille tacebat, & ferebat, & praecipuum probari, examinari, atque contemni rara in eadem humilitatis ac patientiae indicia praebens. Eodem tempore, aliqua etiam falsa ipsi obiecerunt, quae tamen ita transire permittibat, atque si ad ipsum non spectarent, re ipsa faciens quae alius facienda proponebat: non esse perfectam humilitatem absque humiliatione, neque patientiam absque uehementibus congressibus: & praecipuum uirtutis partem in eo consistere, ut quis talibus occasionibus & opportunitatibus uiti non negligat, & ipsum profectum maxime consistere in eo, ut quis nouerit se bene humiliare, tolerare, tacere, exponendo etiam periculo honorem & existimationem propriam, propter Dei amorem. Quod ut confirmaret, eisque, qui in suo Collegio uersabantur, animum adderet, dixit ipsemet in quadam exhortatione, quod semel honorem suum periculo exposuisset, & tunc incepisset plenis, ut dicitur, manibus, dona ac beneficia ipsius ferre. Occasio autem fuit, quod in quadam Congregatione Prouinciali, aliquid satis graue de se fuisse dictum, propter quod fuit publice coram omnibus Patribus reprehensus. Ipse autem hereditat cogitans, an expediret reddere sui rationem, ed quod quidam, ex grauioribus & sanctis Patribus, qui ibi aderant, ei suadebat, ut faceret, imò obstringebat ut faceret, siquidem a deo uere id poterat facere: & ed quod bonam ipsius nomen in materia uirtutis tanti esset momenti, tam erga domesticos quam erga externos. Sed cum illud

15.
18.

16.
de vi
solit.
20.

17.

con-

consilium propensionem suam naturali valde arderet. noluit illi fidere; sed locutus est cum quodam alio Patre, valde fidei Dei seruo, qui dixit ei: si taceret, nec publice aut private in eâ causa pro se responderet, fore id magnum & gratum Deo sacrificium. Et ita fecit, successitq; illi ad eum bene apud Deum Dominum nostrum, qui liber alii suâ manu heroicum illud silentium remuneratus est, ut sapius gratias illi egerit pro tam bono consilio, quod postea in omni occasione occurrente seruauit, quamdiu Superiores non iubebant ex obedientiâ sui reuerentia suarum rationem reddere. Ita P. Ludouic. de Ponte in eius vitâ refert c. 40. §. 11.

p. 115.

18.

Septimum habemus in vitâ P. Balthazari Aluarez de P. Christophoro Gonzaluo, qui dum tertium Probationis annum perageret, & antea acquisiuisset donum valde excelsum orationis, interrogatus à P. Ludouico de Ponte, quando & quâ ratione Deus illi tam excelsum orationis donum communicasset, respondit, eum statuisse viriliter firmoq; animo opere exequi quoddam desiderium quod ei idem Dominus suggererat, mortificandi scilicet inane gloriam in materiâ literariâ. Incepit enim studia Philosophicâ cum magnâ opinione ingenij, & magna capacitatis indicio. Cumq; valde vexaretur à spiritu vanitatis, dabat operam ut non negligens ipsa studia, quantum meritis debebat occasiones quaereret ex quibus alij existimarent ipsum parum scire & parum esse ingenij. Querebat sepe, quod sciret bene, sed quasi illud non intelligeret, ad primam sui argumenti responsionem tacebat, quasi nihil haberet quod amplius opponeret: non contendeat, quod alij, ut vicisse videantur, facere solent, nec proterere se opponere aliorum dictis & sententiis; libenter videbat illustriores & maioris honoris actus alius deferri, sibi autem ipsi accipiebat, quod minus erat honorificum. Hiis & similibus aliis mortificationibus dextrè factis, alius non aduertentibus ex industria fieri; amisi aliquid opinionis & ingenij & eruditionis suæ: apud Deum tamen magnum sibi Religiosi viri nomen comparauit, quod remuneratus est, admittendo illum ad suam dulcem familiaritatem, seq; illi in oratione variis modis communicando cum magnâ suâ quiete & solatio. Hucusque P. Ludouicus de Ponte. Non est autem mirum euectum esse à Deo hunc Patrem, per confusio-nem ab eo quaesitam, ad donum orationis altissimum, quia Deus etiam in hac vitâ exaltat humiles. Est enim neruus humilitatis, Sapientia cauta occultatio, ut ait S. Ioannes Climacus.

p. 115. fin.
de vita
solic. col.
20.

Et, ut ait S. Bernardus, Perfecti quique & spirituales, cum ad firmamentum & robur virtutis suæ, per virtutis obedientia & subiectionis, perueniunt premunt se semper ac deiciunt in id, quod insipientium est: & vnde infra se descendunt, inde ascendunt supra se, & humilando se, magis proficiunt, propter frequentes & sublimis excessus contemplationis. Ad quas nil minus cogitantes, etiam tirones in obsequio Dei, quâdoque enehuntur ob heroica confusivâ humilationis facinora. Quod sic pulchre explicat S. Bernardus, loco citato: Nonnunquam, inquit, pura orationis affectus, & bona illa orationis suauitas, non

inuenitur, sed quasi inuenit eum non petentem, & quasi nescientem gratia prouenit, & tanquam genus seruorum recipitur in mensa filiorum, cum rudis adhuc & incipiens animus in eum orandi assumitur affectum, qui pro premio sanctitatis reddi solet meritis perfectorum. Et hoc modo paulo post, tum tirones aut proficere, tum veteranos per humiliações & confusiones, magis conuenientes tironibus: Illi verò passeres Dei (id est tirones & imperfecti) sursum nitentes ad ea, quæ sunt perfectionis, non elationis presumptione, sed pietatis amore, in paupertate spiritus sui sublimati, non repelluntur ut elati, sed suscipiuntur ut deuoti: & aliquando hoc merentur experiri, quo spirituales frui, & semper affectant imitari eorum vitam actiuam, ad quorum ambiunt consolationem contemplatiuam. Sicq; vno spiritu, licet non vno gressu gradientes, aquè proficiunt, & spirituales in humili, & incipientes in sublimi.

Octauum Exemplum suppeditat nobis P. 19. Bernardus Colnagus, mihi intimè ante annos 40. Romæ familiaris, de quo cum multa, & à Domesticis, & à secularibus audirem admitanda, præsertim à duobus Romanis Nobilibus, quos Exercitiis spiritualibus in Nouitiatu Nostro Romano circa annum Christi 1602. excolebam, quorum alter Gaspar Ruiz, mihi tunc dixerat, & hoc ipsum Romæ iterum mihi confirmauit anno 1630. contactu manus P. Colnagi repente in pectore suo sanatum fuisse fatidum vlcus, quod instar cancri pectus exedebat, alter verò Leo Gallus (quorum vterque dum hæc Olomucij scribo anno 1636. adhuc viuit) prædictam sibi esse à P. Colnago cuiusdam inimici sui mortem, & postea intra dies aliquot inopinatè subsecutam, & à P. Colnago antequam humanitus quicquam is rescire potuisset, agnitum diuinitus, & eidem significatum. Ego hæc occasione vsus, fretus familiari confidentiâ, inquirere cœpi à P. Colnago, an hæc quæ de gratis gratis datis, & de aliis dicebantur de eo, vera essent & quâ ratione Deus hæc & alia maiora sua dona, valde rara, et communicasset: victus ille meis precibus, secutus exemplum S. Pauli Apostoli, Francisci, Thomæ Aquinatis, Bernardi, Ignatij, Teresie & aliorum, narravit totam vitæ suæ feriem, & penè innumerâ miracula manifesta, & omnis generis prophetias sibi diuinitus concessas, statim, postquam vicerat magnam, quam in se diu sentiebat, naturæ repugnantiam, ad ferendam per plateas vestem laceram, & ex centonibus confutam, ad quod se interius sentiebat impelli. Cum enim facta sibi potestate à P. Pectro Antonio Spinello (viro sancto, & similibus confusionibus addicto) tunc Rectore Neapolitani Collegij, induisset hanc vestem, & præcipuas ac frequentissimas Verbis Neapolitanæ plateas circumuississet, cum magnâ sui confusione & pudore, quippe multis in eâ notus, & tunc publicus Theologiæ Professor in nostro Collegio Neapolitano, & ob vestis illius sordidæ ge-

Ggg 3 Ratio

stationem, verè ad insaniam redactus à nonnullis rerum spiritualium ignavis iudicatus fuisset, & hoc eorum de se iudicium, ab eorum ore prolatum ipse audiuiisset, Deus copiosissimè ab eo tempore suis eum virtutibus ac donis ornare & honorare cepit. Ita confusio nostri est Deo accepta, & eius studiosis proficua. Nam, ut ait S. Iohannes Climacus, Gaudet Deus cum nos, conterendæ vanissimæ elationis causâ, promptè videt ad ignominias currere. Patat autem humiliusmodi certamina superna peregrinatio: magnorum enim reuera est, pati suis esse ludibrio.

Querunt aliqui cur ob eandem culpam Maria leprâ multata est, non Aaron? Respondet Saluianus: *Maria supplicio afficitur, ut Aaron confusione multetur.* Lepra corrosit Mariæ carnem, confusio Aaronis mentem, & corporis præcordia. Sic Deus populum dilectum, quem gladiis hostium deleri noluit, confusione captiuitatis puniuit ob scelera. Ezech. 16. 52. *Tu porta confusione tuam. Suffundere maluit* (pudore & rubore iniecto) *hominis sanguinem,* inquit Tertullianus, *quàm effundere.* Magnum tormentum confusio. Vnde Seneca ita scribit: *Cum homini probo ad rogandum os corruat, & suffundatur rubor, qui hoc tormentum remittit, multiplicat munus.*

l. i. de gubern. D.
in Apolog. adu. gent. c. 4.
l. 2. de benefici. c. 1.

Onitro plura similia exempla aliorum, adhuc videntur, quos in Italia noui, quorum quæritas confusiones sui heroicæ, *Scaturiens illa Dei beneficentia* (uti eam appellat S. Chrysostomus) non heroicis tantum virtutibus in altissimo gradu, sed gratis quoque gratis datis copiosissimè remunerati dignata est. Adferam tamen infra alia exempla.

CAPVT QVARTVM.

Alia Exempla confusionis Sanctorum.

Sed quod Tirones in talibus sese exercent, Smitum non est, magis mirum vitos mature sanctitatis, hæc confusionis exercitia adamasse, ductos desiderio maiorum meritum, & amphoris in virtute profectus. Sic David sæpè suos defectus describit in Psalmis: *In iniquitatibus conceptus sum, egenus sum, & pauper, mendicus, vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis: peccatum meum contra me est semper.* Ob hanc spè spiritualis profectus in humilitate, & aliis virtutibus omnibus sæculi Sancti, publicis mortificationibus sui confusionem quaeruerunt, ut Simeon ille, Salus, siue Saloni, & alter in Præto spiritali, & alij quos commemorat noster Pater Raderus. Hoc spiritu ducti posterioribus sæculis idem fecerunt alij Sancti.

20.
cap. 116.

S. Ambrosius lupas domum adduci curauit, ne in Episcopatum eligeretur (quod sine magnâ sui confusione non fuit) ut ex antiquis monumentis confirmat Baronius.

An. 374.

De B. Timotheo quodam scribit S. Isidorus Pelusiota, quod cum sincero virtutis studio flagraret, aduersus eam gloriam, quam obtinebat, perpetuò dimicabat. eam videlicet admirationem, quam ipsi priores actiones pepererant, posterioribus actionibus obcurans.

Carolomanus Pipini Francorum Regis frater, factus Benedictinus, iussus est pascere oues Monasterij, quas educebat & reducebat. De Adolpho Holfatiæ Comite, scribit Albertus Crantzius, eum relicta filijs Toparchie ingressum Ordinem S. Francisci, ire solitum ostinatij in Oppido suæ ditionis, emendando lac ostiatim à suis subditis, & cum ferret lac in hydriam, & media platea filij cum magno comitatu, in equis occurrerent, aliquid humani passus, dum rubore perfundi inciperet, hydriam supra caput euerit, dicens in se: *Hic erubuit Christi pauperem baiulans lac in manibus, nunc vel in capite ostendit quid portaueris.* Beatus Lanfrancus vir omni literaturâ egregiè imbutus, hic cum in cœnobio lectorem mensæ ageret, & ab Antistite illiterato, idque contra Grammaticæ leges repetere lecta iuberetur, promptissimè repetit, & pronuntiauit omnia, ut iustus fuerat. Ornamento scilicet sibi duxerat stramineum hoc fertum: nec pudebat optimum virum Christi causâ pudore affici.

Martinus Delrius parentibus nobilissimis oriundus (quis fuerit vir iste, tot ipsius libri loquuntur) ubi Theologiam aliquot annis apud Eburones professus, Tornacum ire iussus est, ut ex legibus quibus se voto obligarat, non nihil temporis ad quietem sacræque commentationes à studiorum tumultibus subduceret. Hic ille rerum Philosophi Theologumque exuens, inter religiosos tirones abiectissima quæque munia obiit, & etiam ambiit. Lacerâ interdum & squalidâ lacerâ indutus & æconomum comitabatur; & quæ ille in foro emerat, per mediam urbem spectante omni populo, ad Collegium deferrebat. Senatoris & Censoris baiulus, aliis admirantibus, aliis vicissim illudentibus. At ille stramineum hoc fertum non exhorruit, non reiecit, imò decorum sibi credidit. Post annos complures in Societate Iesu positos, post cathedras Philosophiæ, Theologiæ, Concionum cum magnâ laude diu administratas, id vnum præ reliquis, domesticis omnes in eo stupebant tantum virum, oculis caligantibus, & penè cæcotentibus gnauiter & prompto libentique animo, dū alij mensæ afficerent, stantem aut in loco anagnostæ solito incommode sedentem, librum aliquem pium de more prælegere, & ad alterius arbitrium accensus, & topos, vel inuertere, vel dirigere. Stramineum fertum Delrius obuis vlnis amplexus, hoc vnam in se ipso erubuisse, si vel senex erubescere noluisse, inuicem omnes oculi viderunt. Eandem ob causam Sancti, etiam sua peccata pro-

13

propalabant. S. Augustinus narrat furta sua, quæ faciebat de cellario Parentum, & de mensa, & in ludo fraudulentans victorias, & vanæ excellentiæ cupiditatem. Et iterum fulius recenset furta pomorum ex orto commissum, fastidio iustitiæ, & sagina iniquitatis. Et iterum, ait, in illo furto nihil se amasse, nisi ipsum furum, & in illis pomis furto sublati se non sensisse voluptatem (sed in ipso facinore) quam faciebat confortium simul peccantium. Et accusat adolescentiam suam in ardore libidinoso consumptam idem repetit lib. 6. c. 11. & 12. S. Bernardus multos suos defectus recenset. De S. Basilio scribit Cassianus li. 6. instit. cap. 19. eum dixisse: *Mulierem ignoro, & virgo non sum.* Cur id? Quia epist. ad Chilonem suum discipulum sic scriptum reliquit: *Flagitium vitæ fornicationis, at munditiæ virginis strem arcanâ cordis cogitatione sedauit.* S. Ephræm passim in suis Opusculis sua peccata nominat & deplorat, tum commissa in adolescentiâ, tum in proeclatâ ætate. S. Nazianzenus de se ipso scribit, se mente virginem non esse. S. Franciscus suam publicè gulositatem, etiam non veram, manifestauit à morbo sanatus; apud S. Bonaventuram in vitâ, S. Hieronymus Epistola 43. ad Chromatum & Eustebium, nominat sua scelera, & apertè fatetur se in lubrico adolescentiæ itinere lapsum esse, & se à Nabuchodonosore ad Babylonem in confusionem mentis suæ catenatum ductum, ibique sibi captiuitatis iugum impostum. Et epistola 1. ad Heliodorum se ob luxuriam naufragium passum. Et rescribens Apologiam ad Pammachium pro suis contra Iouinianum libris, apertè ait, se virginitatem, quam tantoperè commendabat, non habere: se illâ carere, idque se ingenuè & verè eundè confiteri. Quippe, vt Marcianus Victorius in eius vitâ obseruauit, ante Baptismum eam perdidit, sed post Baptismum Romæ susceptum castè vixit. Et sic intelligendus est scribens ad Eustochium, se virginitatem seruare. Sic Serapion furtum quotidianum diuitiarum coram hospitibus & suo Abbate detexit. S. Anselmus deplorat amissam virginitatem. Eodem spiritu ducti alij, multo antè, sui confusionem quærebant, & eius oblatam occasionem amplectebantur.

Narrat S. Ioannes Climacus se in quodam Monasterio vidisse quendam latronem conuersum, dum petiisset recipi ad vitam Monasticam, iussu à Præside Monasterij sine vllâ cunctatione, prius ipsi soli promptè confessum, quidquid in sæculo iniquè operatus esset, deinde in Ecclesiâ coram Monachis ducentis & triginta vincum post terga manus, asperriuog, cilicio amictum, conspersumq, cinere caput preferentem, à quibusdam Fratribus tractum, modiceq, verberatum, hæc ipsa singulatiim & per species dixisse: non tantum quia per corpus præter naturam ac secundum naturam in irrationalibus, & nutis animantibus deliquerat; verum

etiam veneficia, homicidia, & quæ audire & scripturæ tradere fas non est, omnino nihil reticuisse, & ita Fratribus aggregatum, prius tonsam. Cum autem Ioannes Climacus seorsum Monasterij Præsidem interrogasset secretius, cuius rei gratiâ tam peregrinam Iudicij formam exhibuisset, respondit. Duarum rerum gratiâ se id fecisse, tum vt nonnullos ad confessionem hoc exemplo prouocaret, qui peccata necdum confessi erant, & sine confessione remissione eorû potiri non poterunt, tum, vt conscientem per presentem temporalemq, confusionem, æternâ confusionem liberarem, quod & factum est. Neque enim ex pœnitentia surrexit, d. Ioannes, quin peccatorum omnium remissione potitus est. Neque vllò huius rei scrupulo moueris. Nam vnus ex Fratribus, qui illuc aderam, mihi procerum quendam ac terribilem se vidisse asseruerat, conscriptam chartam & calamus tenentem, & cum Frater ille humi prostratus, peccatum confitens pronunciaret, hoc ille calamo debebat. Et mirè sanè: Dixi, inquit, pronuntiabo aduersum me iniquitatem meam, & in remissi impietatem peccati mei. Hæc sanctus Ioannes Climacus. Beata ergo illa est anima, quæ confusionis studio non erubescit extra sacramentale, & arcanum pœnitentiæ tribunal, sua manifestare peccata, quandoquidem per confusionem, quæ inde nascitur suorum potest cõsequi remissionem peccatorum. Quocirca, vt idem S. Climacus hortatur, iugiter nos ipsos damnare & accusare debemus, vt per vilitatem voluntariam, lapsus non voluntarios abiciamus & diluamus: sui autem aliâ, omnino in exitu nostro, à nobis horum exigetur ratio.

Eandem ob causam in studio confusionis Præcip. enituit humilitas Abbatis Andrea Messenij, quem cap. 116. cum Senex quidam hospitio susceptum, dixisset furd absulisse numisma (quod ille senex vbi posuisset oblitus erat) Andreas, etsi innocens, pallio vendito pro numismate, prostratus illi veniam petiit, & dixit: *Ignosce, quia Sathanas decepit me, & accepi numisma tuum: quod tamen non acceperat.*

S. Brigitta sic de se scribit: *Ego indigna persona, l. 4. Reque à iuuentute meâ, multa contra te Deum meum c. 77. inquit, deliqueram. Eodem suæ confusionis desiderio c. 19. vitæ. ducta B. Angela de Fulginiò, narrans doctrinas sibi diuinitus traditas, & varias tentationes demonis, scriptas extare voluit suas humiliações & imperfectiones, ad quas emulgandas impellebatur interitûs, hunc in modum: *Video, inquit, me cecidisse ab omni bono, & video me esse extra omnem virtutem & extra omnem gratiam, & video me domum diaboli, & operatricem & credulam demoniorum, & video me filiam eorum &c. Et est mihi clausus Deus & absconditus in omni pietate & gratiâ &c. vellem ire nuda per ciuitates & plateas, & vellem appendere ad collum meum carnes & pisces, dicens: Hæc est illa mulier vilissima, plena malû & simulatione, & seminatrix omnium vitiorum & malorum. Faciebam enim bona ad famam hominum, & faciebam dici omnibus qui inuitabant nos: Non comedo pisces, nec carnes, & ego etiâ plena gula & comestatione, & ebriosa**

& ostendebam quod volebam recipere, nisi quantum sufficiebat mihi, & studebam esse pauper exterius, & vbi iacebam proiebam multos pannos, & de mane faciebam eos leuari ne persona venientes hoc perpendere. Videat anima mea diabolum, & cordis mei malitiam, audiat quomodo sum hypocrita, & filia superbia, & quomodo sum deceptrix & abominatio Dei, & ostendebam me esse filiam Orationis, & ego eram filia ira, superbia, & filia diaboli. Et ostendebam me habere Deum in anima, & consolationes diuinas in cella, & ego habebam diabolum in anima, & in cella. Et sciat, quod toto tempore vite studui, quomodo possem habere famam sanctitatis, & sciat in veritate, quod propter malitias & simulationes, quae absconsa sunt in corde meo, multas gentes decepi & sum homicida multarum animarum & anima mea &c. Vos, qui dicti estis Filij, rogate iustitiam Dei, ut exeant demonia de anima mea, & manifestent iniquissima opera mea, ut non amplius vituperetur Deus per me, & nonne videtis, quod omnia quae vobis dixi sunt falsa, simulata & diabolica &c. Deurabam me verbis diuinis, ut essem honorata & adorata pro Deo. Et his similia plura alia de se narrat, & quandam tentationem secretam describit, adeo confundentem, ut me eam hic referre pudeat, legat qui voluerit eam in c. 19. vitae eius non multo post initium.

Eadem, cap. 2. vitae suae de se ait: Secundum incepti erubescere de peccatis meis, & erat tanta erubescencia, quod praereverencia non poteram confiteri peccata mea, unde & multoties in confessa communicavi, & cum peccatis corpus Domini recepi &c.

S. Antoninus 2. par. chron. c. 2. tit. 15. §. 19. scribit olim solitam publicam confessionem peccatorum fieri a religiosis ad mortificationem.

Alia exempla similiter attulit. l. 1. c. 8. n. 61. Ob eandem causam B. Clara de Montefalco impetrauerat a sua Rectrice, ut quoties publice punirentur aliae eius sociae, ipsi quoque similis poenitentia eodem tempore peragenda iniungeretur. Quod seruauit omnibus illis annis, antequam in Abbatissam fuisset electa. Eandem ob causam per Oppidum eleemosynas conquirebat, ex desiderio confusionis.

Hanc ob causam P. Gaspar Barzaeus, vir notae sanctitatis, & a S. Xaerico praeclearo testimonio, & a Deo ipso rebus per eum praeclearis & cum miraculo gestis, commendata, cum esset Rector Collegij Goani in India Orientali, in trichinio e suggestu peccata vitae saecularis domesticis dixit. P. Realinus cuiuslibet Rectori nouo Lupiis, vbi ferè semper mansit, peccata suae vitae saecularis detegebat. Didicerunt haec ab Apostolo Paulo, qui de se scribit similia: Non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Et rursum: Prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus. Et peccatorum primus sum. Unde S. Chrysolomus. Ea, inquit, sanctis consuetudo, quod perperam fecerunt rependunt, quotidie deplorant omnibusque ob oculos ponunt, quod autem ingenium &

eximium, abscondunt, & obliuione transmittunt. Talis est hic sanctus noster peccata sua, vel nemine impellente perpetuo versat exagitatque. Hanc ob causam B. Aloylius Gonzaga, frequenter curabat suos defectus in trichinio publicari, & quamuis possit mentem Deo ita vnire, ut auditu non perciperet suorum commemorationem & reprehensionem defectuum, tamen data operam volebat, cupiens eorum auditione, coram aliis confundi. Sic vidi in Collegio Romano sepe Patres summae auctoritatis, & qui gubernationis laude erant celebres idem factitantes: & nostrum Ioannem Berkmannum, hoc ipsum habuisse in more, ab eius familiaribus audiui. Quamquam eo processit quorundam Sanctorum confusionis studium, ut S. Climacus docet. Sicut modus est supreme superbia virtutes, quae non adsint, gloria causa simulare, ita fore altissima humilitatis argumentum, culpas quae istidem non adsint, in quibusdam rebus, vilitatis causa vel gratia confingere. Quod qui demum imitandum non est, quia medicij speciem & rem habet.

Sed videamus nunc alia publicarum confusionum exempla, quae habemus in historia Societatis, apud Orlandum imprimis. Cum P. Simon Rodericus vnus e primis nouem S. P. N. Ignatij Sociis Conimbricam venisset, fecit satiam amplam potestatem, ut ad obtinendam animi sui victoriam, nonnulla in eo genere, quae prodesse etiam proximis gererentur. Atque ut pauca de multis; Ambrosius Ferreria, cum urbem amici permotus exemplo ad Societatem animam appulisset, iustus est periclitande constantiae causa per urbem mediam sine pallio pileo, ipsa meridiana luce, cadaueris cranium praeferre dextra, atque hoc seculo, habitusque in obuium templi ad preces faciendas tamisper subsistens, ad Patres recedat procedere. Qui dum libens obtemperat, & tota notus Vrbe, praesertim musica artis, canendi, claritudine per frequentissimam ciuitatem serali illo ostentato incedit, sibilis & conuiuiis excipitur, insequente a tergo velut amemem lasciuente puerorum turba. Tali experimento edito, Societate excipitur: haud vrorum indignus numero, qui stulti fieri pro Christo non abnuunt, ut sint sapientes.

Inbebat etiam Simon e sociis aliquos, nocturnis tenebris voces illas cum terrore iactare: Infernus, infernus, his qui mortifero vrgentur crimine; alios autem eleemosynam tyris emendicare lacrimis: quae res vix noua, & ad id tempus inusitata, sic ad incutiendum ruborem valuit plurimum. Quosdam vero primis se intendentibus tenebris, mittebat foras, ut mediis in tenebris compitissis, edita voce clamarent: Heu! heu! peccatores a peccando iam desistite, moriendum cum sit vobis.

Et describens nostrorum Conimbricensium mortificationes publicas ait: Ioannem Aragonium cerneres pueros inter orbos viis publicis caulis arere: Franciscum V. aeram Conimbricam profectum, pannosum & scrutis obvolutum, nulla oris animique mutatione. Olfactum intrare: suamque vultu colore, in caelum hominum

Bapt. Per-
gilius 1.
part. vit.
cap. 7.
ibid. c. 11.

se inferere, versariq; cum iis, quibus antea notissimus erat & quos sua disciplina habebat addictos, perinde, ac si splendido aliquo mirdog, cultu fulgeret. Alios autem plebeio lacerog, indutos amictu, cistam gestantes in manibus obsonatorem domesticum sequi: quosdam verò cum in publicam prodeundum esset, ad vestiarum teleri cursu tendentes, contemptissimum quodque vestu genus, omni conquisitione delectum, arripere. In his Nobrega (is qui postea missus est in Brasiliam Sociorum Præses, ut scribit Orlandinus, & Provincialis Brasiliæ declaratus est) foras animarum causa mittendus, perquisitis sibi cum socio brevioribus quibusdam lacernis, qua genu vix tangerent, palliisq; ac galero omni vetustate contritis, tam lætus alacerq; pedestre illud ingressus est iter, ac si ad agendam lætissime diem, & incundas quasdam epulas vocaretur.

Hos ardores, inquit ibidem idem Orlandinus, ponderosa plenaque sapientia de studio perfectionis Epistolâ B. P. ab Vrbe laudauit. Sed præstat ipsum S. Patrem audire scribentem: Neque putetis velim, displicere mihi aut suam apud me laudem non obrinere, quod de vestris per literas mortificationibus, accepimus, siquidem non me præterit, Sanctos olim sanctas id genus infamendi rationes, præsertim sua conuersionis initio, magno suo fructu, & progressu virtutis, ad sui victoriam, & maiorem virtutis acquisitionem, adhibuisse Sanctam infamiam id appellauit, phrasi Apostoli, qui dixit: Nos stulti propter Christum. Et, quod stultum est Dei, sapientius est hominibus. Talem infamiam cum Rhetore Græco Eunapio appellare possumus auream infamiam; cum Sancto Ambrosio veram infamiam, quæ tamen magna sapientia sit, cum in mundanis sint falsa infamiae, ut ait Pfaltes.

Idem Orlandinus tradens rationem, quâ S. P. Ignatius Nouitios exerceri volebat, hæc scribit: Nouitiorum animus atque constantia variis exquisitisq; rationibus tentabatur, ac præter menstrui spatij solitudinem in contemplationis Diuina recessu, iubebantur ad conterendum animi fastidium, necandamque superbiam, modo plateas & celeberrima vrbs loca mendicorum instar obire, modo ex improviso desides in turbas conciones habere, & alia quoque exequi duriora perpeisset, quæ ad posteros transfusa, deinceps ad hanc vsque vsurpantur etatem.

Et fusè recenset publicam, per præcipua ciuitatis Conimbricensis loca, Rectoris Collegij diuerberationem, & aliorum Sociorum, institutam ad ædificandum populum, si quem multorum à Societate eo in loco defectio offēdisset.

Huc spectat præclarum exemplum Ludouici Medinæ, Nouitij nostri, apud Franciscū Sacchinum: Præerat Collegio Placētino Martinus Guiterius, qui vt mediocri, nec sua nec suorum virtute erat contentus, & robustam Tironis videbat alacritatem, multa ei liberaliter indulfit, per quæ militarem iactationem atque feraciam, omnino sub Christi iugum mitteret. Nā publicè fuit per vim pallio tunicaque exutum incedo-

re. Ad lanios emptum obsonia, instar mancipij, in forum ad raphanos vendendos mittebat. Iumenta etiam quadam in mercatu venalia duxit, & alia duo agens plus 50. leucarum iter solus consecit, vt ipsum pro Christo verum ac militem ad nobilem, factum iumentum agnosceres.

Similia de S. Patre scripta reliquit in Diatio P. Ludouicus Confaluis, Minister Domus Professæ Romanæ tempore S. Patris. Cum esset ingressus in Societatem maturâ ætate P. Araoz, postea celebris in Hispaniâ Provincialis, mittebatur à S. Ignatio in sæculari, in quo intraterat, vestitu sericeo, saccum humeris iniectum portans, vt in publicis vrbs plateis mendicaret. Eodem modo vestitus iussu S. Ignatij lauabat scutellas in publicâ viâ. Sic dum Præfectus primariæ arcis Neapolitanæ Societatem esset ingressus, & venissent ad eum in culinâ muniis occupatum alloquendum Nobiles quidam, iussit eum S. P. euocari è culinâ holosericeo thorace sæculari vestitum, sed pallio nostro & Nouitiis vsitato tectum attrito & semilacero.

Idem P. Ludouicus Confaluis ibidem scribit, pulsum fuisse è Societate, idque noctu dormientibus iam omnibus, quendam Franciscum Lapatum Toletanum, in sæculo diuitem & officio publico illustrem, hanc solam ob causam, quod intellexisset eum improbasse vsitatam tuc in Societate publicam mortificationem cuius causa mittebantur à S. Patre etiam primarij Patres ad habendas conciones in publicâ plateâ, in quâ histiones & nugiuenduli, lucri causa, faceret suis & ridiculis declamationibus, vulgum oblectare solebant. Cum verò Romam venisset cum P. Natali, P. Gaspar Loartes, Sacerdos & bonus Concionator ac Doct̃or, qui aliquot annis in Hispaniâ Theologiam docuerat, deuotus & spiritalis, iussit eum S. P. valde mortificari à P. Ludouico Confaluo Ministro, qui tum aliis modis per se iussu S. Patris tum per Nouitios eius confusionem procurabat, & quidem tales qui maximè eum confusuri sperabant. Inter alios quidam Nouitius tentatus factus Tororum præfectus, tonos à Loarte fieri iubebat, qui dum ascendisset suggestum, iubebat eum descendere & gemitibus flexis tonos recitare, & terram ac pedes astantium osculari, & vt tonos nunc hoc, nunc alio modo proferret, & vt ea quæ dixerat reuocaret: quod sæpè faciendo, & alias adhibendo inuentiones, ita confundebat hominem, vt instar pueri maturus Sacerdos flere cogeret. Tandem sic confusionibus exercitatum per Ministrum & per se ipsum, tum priuatim tum publicè (iussit enim eum in Refectorio suas clarâ voce tentationes detegere, & aliorum pedes osculari) agnitâ eius magnâ virtute, præfecit eum S. Pater regendo Genuensii Collegio, postquam prius Romæ Ministri & vice: Ministri officium obisset.

Etat ipse nostros P. Sodeuilla Theologus,

pro

pro viro spirituali inter primos habitus, sed dictamina fouens spiritus, aliena profus à nostro procedendi modo, quibus tamen nonnulli è nostris occultè adharebant. Hos inter fuit vnus Belga Petrus Syluius (postea magnus in Societate Theologus & vir eximius) qui P. Sodeuillæ vsus consiliis, adèd imaginationem rebus spiritualibus fatigauerat, vt & vsu linguæ, & penè mentis diu caruerit. Quod vbi intellexisset S. Pater, iussit datâ operâ parari alas, quibus in comœdiis Angelos representantes vti solent, iis paratis tam in Refectorio Domus Professæ Romanæ, quàm in Collegio, iussit P. Sodeuillam cingulo tenuis vsque ad verticem penitus denudatam, alas illas tergo alligatas circumferre, & se flagello cædere, hæc verba ingeminando: *Noli volare sine ali: noli volare sine ali.* Quod vbi perfecit, è Societate eum expulit. Extra quam constitutus, vti erat vir aliqui pius, cum iterum recipi ad Societatem petiisset, iussit eum S. Pater per quatuor vel quinque menses, maioris confusionis ergo, pauperibus in nosocomio seruire, & tandem recepit benè emendatum, & probatum, tantumque ei deinde fidi, vt eum non multò post Ministrum Domus Professæ Romanæ constituerit. Cum quatuor ex Collegio Romano iussent ad visitandas 7. Ecclesias, & quia nonnisi sub occasum solis domum redituri erant, aliquid ad comedendum sumpserunt, ac in medio itinere comedissent in campo quodam, re cognitâ S. P. iussit Superintendentem Collegij, & Rectorem ac Ministrum, & Subministrum, & omnes eos Officiales per quorum manus transferant illa, quæ ad comedendum & bibendum quatuor illi acceperant, cum iisdem quatuor circumire refectorium hoc ordine. Quilibet eorum aliquid portabat in manu, quo suam exprimebat culpam. Exempli gratiâ Præfectus Refectorij portabat panem, dispensator piscem, alter nuces, cultos vestium mensæ linteolum, Superiores verò res alias maioris confusionis. Cum ergo hac ratione circumiussent refectorium iussit sunt parua mensæ omnes accumbere, & ibi publicam reprehensionem audire.

Ordinauerat S. Pater, vt Alumni Collegij Germanici Italicè loquerentur, tum vt ad Romanam Ecclesiam afficerentur magis, tum vt sciri posset à Moderatoribus Collegij, quæ esset sermonis eorum materia. Hoc indignè ferentes Alumni communi consilio omnes Collegium deserere decreuerunt. Quod cum intellexisset S. Pater à P. Andrea Frusio, cum domesticis cõtulit de remedio, inter eos etiam P. Madridi, magni consilij virum, ante paucos dies in Societatem receptum, adhibuit ad consilium. Cum ergo non multò post tumultus Alumnorum successisset, & P. Frusius P. Madridium de bono successu & sine non reddidisset certiore, sicut reddiderat de tumultu, S. P. aduocatum P.

Frusium coram domesticis, eam solum ob causam, quam retuli, acerrimè reprehendit, iussitque adire P. Madridium fabrici murariis assistentem, cuiusque pedes cunctis spectantibus osculari, & ad maiorem confusionis materiam in Refectorio Collegij Germanici, coram ipsis Alumnis, quorum tunc P. Frusius erat Rector, & coram 200. qui tunc ibi numerabantur conuictoribus, per plures dies ad paruum mensam comedere. Huc referendum est quòd sæpè S. Pater publicis reprehensionibus nostris, etiam Sacerdotes, ad maius confusionis meritum, à Coadiutoribus & Laicis publicè cunctis audientibus exagitari iusserit, non à Sacerdotibus, vel clericis, aut scholasticis, vt ita dicerent pro Christo confundi magis ac magis, & politicam prudentiam sacrâ stultitiâ atterere, ac rubore vultus & mentis laudes, applaususque calestes presare. Ex quibus exemplis apparet conformem esse Ignatiano spiritui publicarum confusionum exercitacionem.

Extant & in vitâ P. Baltharis Aluarez egregia specimina confusionis & humiliationis, edita à Francisco Cordubense fratre nostro, filio Ducis Cardonæ & Segoræ, Marchionis Comarenis, qui, vt scribitur in vitâ P. Baltharis Aluarez cap. 30. pag. 347. & seq. cum Salmantice Philosophiæ daret operam, *tegebat quocquid alicuius honoris occasione ipsi adferre posset: offerere autem se ad omnia quæ maioris contemptus sui causa esse possent: & prudentiâ quadam plus quàm humanâ, cum hoc faceret ad se humiliandum & abiciendum, ita rem dissimulabat, vt non aduerteretur ea ipsum facere ex virtute & studio, sed quasi nesciret aut non posset aliter facere, vt eò magis contemneretur.* Ideo obibat libenter culinae officia, etiam dum studebat, impetratâ ad id facultate diebus festis, & diebus hebdomadariæ recreationis. Curam quoque bestiarum & inmentorum Collegij Salmanticensis, in quo studebat, libenter suscipiebat, & pabulum & reliqua necessaria illis ministrans. Et cum impetrasset, vt haberet curam cuiusdam equi vlcerosi & læsi, prout quodam conducto, vt ibi equus aliquantulum maneret, petiit facultatem vt eò deduceretur, & concessa est in eo sensu, quòd aliquis domesticus famulus duceret, sed ipse tantam videns se humiliandi opportunitatem, accepit gulerim & pallium detritum, assumensque plenum, & magnam quandam vacerram sub brachio & funem, & bonam copiam stupa in manibus & equum ex capistro: ac deduxit per mediam ciuitatem cum prædictis instrumentis, ita detectis vt omnes viderent: transiit propter Vniuersitatem eo tempore, quo multi Collegiales ex scholis exibant, qui omnes subsistebant aspicentes & stupentes, tanta nobilitatis virum, & eiusdem Vniuersitatis aliquando Rectorem, ita ambulare, cum tanto gaudio & vultu iucundo ac subridente. Hac igitur ratione, equum illum duxit ad pratum, cum insigni triumpho de vanitate & pompis secularibus, & cum maiore gloria, quàm Imperatores de suis hostibus per totam

totam urbem triumphare consueverant. Superior cum id intellexit, reprehendit eum, quod eam viam tenuisset: sed vir sanctus, qui singulari arte & gratia sua humilitatis actiones regere nouerat, valde pacatè illi respondit: Mi Pater. Ego quia valde sum ignauus, cogitatus, quã viã rectius & breuius ad talem locum ire possem, & idè talem elegi. Sed vltèrius progressa est eius humilitas. Nam cum presantissus esset ingenij & præclari iudicij simplicem se tamen faciebat, & studio stulta aliqua dicebat, vt talis haberetur. Cum deberet in trilinguo concionem habere, pro more Fratrum studiosorum, mouit in ipsa concione dubium, circa quoddam punctum vite illius Sancti de quo erat concio: dixitque duo exemplaria librorum, qui inscribuntur FLOS SANCTORVM in eo puncto dissentire. Et cum respondendum esset quid ipse de eã diuersitate sentiret: Ego verò accedo ad exemplar FLOS SANCTORVM Cesar- Augusti excusum, eò quod characterem habeat crassorem, & melius illum assequar. Et quamvis Auditores subserferent ipse valde pacatus mansit, quasi iudicio suo vltèrius progredi non potuisset, sed ita locutum sicut reuera sentiebat. Et vt magis ipse in humilitate exerceretur, permisit Deus, vt quidam ex studiosis non intellexerit spiritum quo serius hic Dei dicebatur, sed persuadens sibi, eum reuera ita esse simplicem, atque præferendū: idè valde ridebat, eumque actiones quas stultitias irridebat: tribuens illis intellectus hebetudini & ineptitudini: nec in eius præsentia ab huiusmodi irrisionibus abstinerebat. Sed Franciscus verè humilis, commodam hanc in humilitate proficiendi, & simul charitatis exercende occasionem non prætermisit: sed studebat diligenter ei indulgere, eumque honore afficere, à quo ita contemnebatur. Nam cum ipse mensè ministraret, curabat optimum ferculum, quod ferebat, et porrigere, & quando ad quotidianam recreationem se conferebat, aut ad hebdomadariam, cum exeundum erat ad campos, semper Franciscus ad Fratrem illum accedebat, vt alicuius contemptus occasionem captaret. Et cum eius Professor P. Ouedus id obseruaret, quasi ab eo, quid hoc sibi vellet, quid semper accederet ad illum Fratrem, totque daret induta singularis cum eo amicitie, non sine notã alicuius singularitatis: Et cum valde illum vrgeret, vt facti sui aliquam rationem redderet, quia sibi persuadebat, id non fieri sine aliqua mysterio: tunc Franciscus respondit, causam eam esse, quod Frater ille, & bene eum nosset, & pro meritis tractaret: at R. V. inquit, & ceteri multum me honorant, quasi ego aliquid essem: quod nullum mihi adfert emolumentum: at iste Frater, melius me agnoscens, eo loco me habet, quem ego promereò, irridens me & res meas: & hoc plurimum mea refert, ac propterea cum eo mihi mererè agendum, vt soleo. Quo responso, obstupuit eius Professor profundam sui discipuli humilitatem. Aliud quiddam Magistro ac discipulo euenit, in quo etiam suam humilitatem valde manifestauit. Nam cum diebus Dominicis Quadragesime ad pagum quendam duobus milliaribus Salmanticã distantem concionatum irent, & quidem pedres paulatim ambulantes, Pater ipse concionabatur. Franciscus verò Christianam doctrinam rusticos docebat, coniungebant se autem pue-

ris multi viri & famine, & serè pagus totus ad vesperam, fecitque in eo extrordinarium fructum, tantumque amorem homines illi in eum conceperunt, vt ad sequentem postea Quadragesimam peterent mitti ad se eosdem Patres, vt bene illi facerent, quemadmodum in precedenti Quadragesimã fecerant. Post paucas Dominicas ex rumore quorundam studiosorum, qui Salmanticã ad eundem pagum excurrerant, cognouerunt, qui esset Frater Franciscus: ac propterea omnes inceperunt magnum ei honorem exhibere, imò aiqui Dominum Illustrissimum compellere ceperunt. Grauisimè hoc ille tulit, magnaque dexteritate conatus est hanc illis opinionem eximere, dicens se fuisse cocum & agricolam, & quod posset ipsos de agricultura examinare. Sed cum hoc non sufficeret ad illam opinionem deponendam, & cessandum ab honore magno ei exhibendo: inlatus ipse apud suum Professorem, ne amplius ad illum locum ipsum duceret, & apud Superiorem, ne mitteretur: quod tandem concessum illi est, ne affigeretur. Maiorem enim ipse molestiam sentiebat, quod videret se in honore haberi quam homines seculares sentunt, quod honore sibi debito priuenter. Deinde cum esset in tertio probationis anno sub disciplina P. Barthasari Aluarez, ad eò sui confusionem quesuit, vt etiam mortem, nolens, sibi acciperet. Nam eius mors occasionem accepit, ex quadam insigni mortificatione, quam, vt se humiliaret, fecit. Intellexit enim quendam Fratrem mitti Viennam, vno milliare à Villagarzia, emptum aliquos nefrendes, siue porcellos domi postea nutriendos. Statim ipse ad hoc onus se obrulit dicens, se huius rei magnam peritiam habere (quod semper dicere solebat, cum materia erat vilis & contemptibilis) petuit ergo facultatem Fratrem illum comitandi: & in reditu, cum vnus ex porcellis defatigaretur, Pater illum super humeros ad collum accepit, quemadmodum pingi solet. Pastor ille Euangelicus, qui perditam ouem inueniam, ad caulam portauit: & quemadmodum fecit Carolmannus Monachus in monte Casino, dum conuentus gregem custodiret omnibus obstupentibus, quod qui ad eò magnus fuisset in mundo, eò se demitteret, vt ouem super humeros portaret. Cum igitur porcellus sit res adhuc vilior, non paruam adfert admirationem, quod vir ad eò aliàs nobilitas, & qui fuisset Salmanticensis aliàs Vniuersitatis Rector, & inter nos ipsos Sacerdos, qui tanti fieret, illum in humeris portaret. Statim at quo ad Collegium peruenit, cepit ex non coctis lateribus has extruere, in quibus eos custodiret, dabatque illis cum magnã curã certis horis ad comedendum. Et quia tempus erat valde calidum, sol caput eius lasit, ex quo febres sunt ortæ, quæ valde illum vruebant, & vt ipse dixit mihi, absque viliã comparatione maior erat æstus internus, quam externus appareret. Morbus ita creuit, vt die vndecimã vitam finiret, Sacramentis omnibus magnã pietate susceptis; mortemque ipsam accipiens cum magnã sua voluntatis cum Diuinã conformitate, quam semper habuit toto tempore quo vixit in Salmanticã.

P. Thomas Sanchez notæ sanctitatis ac doctri-næ vir, tanquam oraculum quoddam Hispaniæ celebratus, vt se confundere per ciuitatem

tem Cordubensem patriam suam, in uerso pileo iuit, & absque chlamyde amphoras aquarum ad carcerem tulit. P. Martinus del Rio Doctor Lurris, post libros doctissimos in lucem editos, post supremum Brabantiae Senatam Philippo II. iubente gestum, post alia splendidissima officia Societatem ingressus, absoluto Nouitiatu, annum 32. agens, Philosophiam ab initio inchoauit Sacerdos tandem. Tornaci saepe attrita ac lacerata ueste indutus oeconomicum comitabatur, & quae ille emerat ad Collegium stupente ciuitate deferrebat. Solitus erat ad mensam legere, ac iustis statim repetere, si quid male protulisset, etsi ad eos profecerat in humanioribus literis, quemadmodum eius in Senecae Tragedias commentarij, & libri alij editi, testantur.

Sacch. 2. p. histor. l. i. n. 129. 130. 134. 135.

P. Franciscus Villanoua Complutensis iam Collegij Rector, & sanctitate notissimus, in humilibus culinae officijs tanquam pristini memor voti propere assidue uersabatur ac dicebat, qui se Rectorem esse iusserant, parum uidisse ad quid maxime esset factus, se potius ad culinae ministeria, quam ad regendos homines naturae atque aptum fuisse. Rudi tunicula attritaque, & curata cum assidue ueretur, staturaque, pusillus ore plus satis fusco, totus denique male a natura ornatus nihil haberet spectabile quam uirtutem animi, suique contemptum: e culina aliisque manuum operibus ad viros doctos & graues euocatus, saepe ita, ut ferebat ministerium, sordidatus prodibat: nec principio admirabantur illi solam, sed quodam pudore suffundebantur. At Villanoua dicebat, his occupationibus immorari se non uirtutis causa, sed quod ea sibi apte quadarent munera: suum patrem, auum, maiores, ita uixisse. Erat enim humili stirpe: quod nullo loco cunctanter ille profitebatur. Quin etiam Placentia cum Episcopo, qui Collegium extruebat, dum adificationem spectat, animaduerso non satis calcis per inopiam aquae suggeri fabris, ad Franciscum uersus, dixisset, nonne esset ad manum qui posset iumentum agere, & aquam, & si quid aliud est opus asserre: Est, inquit Villanoua; commodum hic Frater meus aduenit, is recte istud muneris exequitur. Obstupuit Episcopus solidam humanae auae desipientiam: Et ait, Non deerit isti domi meae, quod agat. Sed Villanoua confirmauit non esse hominem ad alia idoneum, perniciterque, ut publice Martinus Tamon (hoc erat ei nomen) Rectoris Villanoua germanus, asellum agens, diu cerneretur. Atque hunc non contemptum, sed uerum fuisse germani amorem demonstrauit euentus. Breui enim Martinus Deo iuuante perfectionis amore captus, & in Societatem adscriptus, magno cum uirtutum exemplo annis in ea compluribus actus decessit. At Villanoua non sponte solum ad sui desipientiam intendebat, sed pari alacritate quod non perinde multi faciunt, oblatas iniurias sustinebat.

Cum elementis Dialectica nauaret operam, condiscipulus ex externis, nescio qua eius uoce offensus, excanduit, atque, ut erat ardens ac manu promptus adulescens, nihil tale expectanti Villanoua colaphum impugit. Hic repentinum factum admirans, ubi aliud nihil

occurrit, in se causam conuertit, prouoluit ad pedes adolescentis, & veniam submisit precatur, quod imprudens ei causam ira suggesserit. Post aliquot annos simile genus iniuria pari constantia repulit. Homo nequam aditum in honestam domum ad flagitium captabat; quod cum sensisset Villanoua, in tempore egi ut excluderetur: non latuit res intemperantem: & inde exulceratus, unde sanari debuerat, cum primum in uia, qua Maior Compluti dicitur, obuium Villanouam habuit, grauius impacta palma percussit. At bonus Christi discipulus non uerbo, non uultu, non animo indignatus, genuflexo alteram percutienti genam offert. Et mox insignem ac publicam contumeliam seuerè vindicare cum Vicarius Antistitis moliretur, egit enixe, ut res poena omnium gratia fieret.

Hoc sui contemptu Franciscus ad agendam cum Deo, & excipiendam largè dona caelestia idoneum reddebatur. Prater consuetum Societati Orationis tempus horam totam quotidie, antequam alij surgerent, meditationi tribuebat, nam & somnum in angustias redactum sibi subderat, & quam in se se durus, tam benignus in socijs; Excitatoris matutini munus sibi quoad uixit perpetuo reseruauit. Addebat Ioannes Castaneda, quamuis propter angustias domus eodem usus est contubernio, se ferè, quacumque hora noctu euigilasset, sensisse ac saepe uidisse in genua prouolutum supinus manibus Franciscum orantem. Eius meditatio in Christi Domini uita & sacra nec uersabatur. In hac diebat, dum peregrinaretur in terris, ad mirandum uelle exire, alia sublimia & mira reseruare ad fruendum in caelo. Ex frequenti meditatione facile consequebatur, ut uelut Deum haberet in conspectu, ubique ad sui custodiae intentus ageret, sensusque dulci ac tenero pietatis afficeretur, sic ut lacryma promptissima essent. Fuitque cum sternentem ipsi summe sua manu lapidibus impluuium, nobilis doctorum & grauium uirorum corona circumsteterit. Qui cum spectans & comier subinde compellant, ille inter laborem diuina ingressus colloquia, haud plures mittebat uoces quam lacrymas. Itaque manus quidem uersabantur in opere, & nunc concinnabant lapidos, nunc loco ponebant, malleoque pulsabant; cor autem Deo uacabat, & caelestibus facibus colliquebat, unde sensim per os flammantia uerba, per oculos quasi odoratus fluebat imber, blandissima uis cordibus oculisque adstantium. Aded beatum otium in negotio Sanctis abundat, & secundum est; quique semel in diuinitatem se miserit animus, ea & pasci ubique potest, & pascere. Sed in primis de uictoria sui consuetudine, cum Deo, profecta est insignis quaedam Villanoua sapientia. Non pauca narrantur, quibus uidetur haud dubie futura prauidisse, praesertim in allegandis in Societatem siue excludendis petitoribus. Mortem etiam suam praesentire uisus est. Certè Sacerdoti, qui pro salute eius uirtutalem se immolaturum hostiam proferebatur, Eac, inquit, quemadmodum solet pro uita functus: significans se mox, uti contigit, obiturum. Humanarum disciplinarum non erat ultra Dialectica limen progressus, & tamen consulentium de officij rationibus, aliisque & implicatis questionibus, & grauisimis, multitudine innumera confluere, cunctoque in populo instar prowerbij inire-

increbuerat, Cathedrarum Complutensium certissimam Cathedram esse Villanovæ. Alludebant autem ad respondentium de iure fellas. Mantius nobilis Theologus (de quo paulo ante meminimus) apertius loquebatur Theologiam Villanovæ Complutensium omnium Theologorum sapientiâ longè pluris apud se esse. Bartholomæus Torres, qui Seguntia diu Divinam scientiam docuit, moxque Episcopus Canariensis, in signem de SS. Trinitate librum edidit. triginta annos aiebat se veritatè inter S. Thomam, Scotum, Durandum, & eiusmodi subtilissimos Theologia Magistros, nec apud quemquam invenisse rationem, ex qua aliquâ ratione expediti non posset. verum Doctorem Villanovæ (sic enim loco appellabatur) rationibus & argumentis, manus sibi pedesq. vinciri, neq. vllum effugij locum relinquere. Aperte etiam profitebatur, plus se ad veritatem sui cognitionem triginta diebus, quibus in exercitiis spiritibus præceptorum habuerat Villanovæ, quam triginta annis, quos in Theologia triverat, professisse. At alphonsum Ramirez Vergara, Doctor & ipse percelebris, morti proximus duo aiebat sibi à Deo præbita æterna sue salutis pignora, vnum quod non sinisset Episcopum fieri, alterum quod animam suam Magistrum Villanovam dedisset quem etiam Angelum Custodem suam libenter nuncupabat. Ita Deus sui contemptus & confusionis amantes, etiam in hac vitâ honorat.

De locis Eboresis Collegij idem Sacchini scribit, speciem fuisse dignam visu, quam quisque visissima ambiret muneris, quantaque curâ operam daret, ut quod impetrarat, quam cumulatissime exqueretur. Tum maximè cum vacabatur ab studiis literarum, in opera se pietatis tanquam effusus habens dabat externi adolescenter; præceptorum suorum, aliorumq. Patrum, quos & summe colebant, & quia maximè honoratos rebanant, existimabant (quod in saculo fit) ab humilium tractatu ministeriorum abesse oportere, ubi alium videbant edituo famulari, alium laicorum, alium in lacernâ fordidâ, tunicâ obsonatorum per urbem sequi, oleribus aliove onustum obsonio, herabant admirabundi, latiq. illis & in cruce Domini gloriantibus pudore ipsi suffundebantur. Ac vir Ecclesiæ Eboresis primarius, cum forte in vnum è Magistris, quem dudum noverat Theologie Doctorem, ligna in culnam deferentem incidisset, domum reuersus re Canonici omnem narrauit, identidem cum admiratione iterans: Deus bone quam dissimilia sunt horum Patrum & aliorum hominum in animi remissionibus studia! Humilitas his oblectamentum est, pro requie ac deliciis laboriosa sui contemptio. Nec verò domi illi tantum ad suam, verum etiam foris ad vilitatem proximorum exercebantur, primarium inter se virtutis, charitatis & sanctæ humilitatis officia copulantes. Est Eboresis foro in extremo fons publicus ingens manufactus, quo opere nobili atq. magnifico per duodecim milia passuum magna vis optima aque deducitur. In aduersa fori parte custodia est publica Civitatis, Archiepiscopi verò carcer modico intervallo à foro disunctus non nisi frequentissimâ viâ per medios artifices varij generis adiri potest, vitrobis, autem aqua inopiâ laborabant vinciti. Quâ cognitâ re Collegi in ceteris submissionis & charitatis muneribus id quoque vsurpabant. Luce palam

expediti ad eum fontem cum vas accedebant, & quantum ad multos dies satis foret, aque vtramq. in carcere deportabant. Iam Nosocomia adire, consolari, & edocere iacentes, lectos eorum stertere, sordes euertere pavimenti, huiusq. modi alia, vetus & vbiq. nostræ iuuentuti consuetum est opus. Sed illud accidit Ebores singularare. Populares discipuli sepe in egorum vincitorum obsequiis admirati Magistros (ut nihil est humano ingenio ad imitationem proclivius, neque genus aliud alterius quam Discipuli Magistrorum) emulari talia exempla cœpere. Itaque adolescentes genere & opibus nobiles, abiecti pallis, raptis vndeunque vasculis, certatim per medium forum & celeberrima compita, ex fonte miseris solatia deferebant, quous latice tantò gratiora, quando ab vilitatè minus benignitate profecta, ut vincit non corporum magis aqua illa leuaret sitim, quam noua spectaculum pietatis sanctum animi æstum accenderet, considerantibus non quid sibi, sed quâ manu daretur, nec quantâ emptum pecuniâ, sed quantâ ingenii pudoris victoriâ, & quasi impensa. Ceterorum verò Civium plurimi, fixo ad spectandum gradu, sublati ad celum manibus, gratias Deo agebant, quod talis Ebores soboles adolesceret, haud sine aliquâ querimonia temporum suorum, quod sibi olim adolescentibus Institutores iidem non contigissent.

Salmantica regente Collegiam P. Martino Gutierrez, notæ in Societate sanctitatis, & merito laudatæ ab Hieronymo Plato & Ludouico de Ponte, feriarum autumnalium tempore, hinc quotidie sacerdotibus ac laici ante postque meridiem, Nosocomium quadraginta dierum spatio, frequentarunt, prauitq. ceteris Rector, nec solum seruitia officia, intra parietes obibant omnia, sternendo lectos, verrendo solum, vasa immunda purgando, sed etiam è vicino fluuio, postea pallis aquam gestabant, haud parua hominum admiratione, cum in Rectorem præsertim, totâ vrbe notissimum & maxime existimationis, vna onustum incidebant. Hoc tempore quo Collegi Nosocomio ministrarunt, ægri omnes quamuis pestiferis laborarent morbis, conualuere. Quam rem cum diligentia & charitati, quâ curati à Patribus sunt, tum eorum pietati ac precibus, Nosocomij Curatores tribuere.

Anton. Madridius publicus Philosophiæ in Academiâ Salmanticensi Professor, cum ad Societ. esset admissus; Continuo Rector nostri Collegij iussu, posito talari vestitu, è publico fonte aquam in vitro petere: ut quò plura doctrina & auctoritatu asserbat ornamenta, eo firmiter poneret fundamenta obedientiæ & humilitatis. & ille à lacriter & obedienter profectus, eâ notos admiratione percussit, ut quidâ propè sanctum, alij planè stultum existimarent. Hæc animi excellentiæ cepta militiâ, & Granatâ Cordubam ad Tyrocinium accuratus ponendû missus, nihil auebat ardetius, quam summe ab omnibus desipi, pessimeq. accipi. Quod cum minime succederet, abicere ipse sese vbiq. pro nihilo ducere, nullâ prætermittere occasionem, quâ sui amorem quasi capitalem hostem, vexare ac suffigere cruci posset; in sermonibus si que veniret in mentem, quæ ingeniose & commode dici viderentur, ad ingenij & pietatis ostentationem vitandâ caute obicere (quoad Moderatores

Hhh

re

Sacch. l. 6.
num. 113.
Plat. l. 1.
cap. 34.
Ludo. in
vit. P. Al.
ua. c. 23.
& 27 p.
258. 305.
306. 311.
312. 313.

re inde animaduersa quod sepe interstitebas & abrup-
pebat filium, iusserunt attributa Deo laude, quod suc-
curreret in medium bona fide conferre) quin etiam ut
doctrinam obtegeret, imperitam atque subrusticam
affectare locutionem, praesertim apud eos, quibus erat
ignotus: domi libenter cum infimo quoque agere, aper-
teq; se Pedroccipastoris filium ferre: plurimum vestitu
atrito atque vili delectari. Hoc tirocinium, hoc militia
omnis ad est, tota via Doctoris Madridij fuit. Ex eo suis
vero contemptu oriebatur insatiabilis asperissima que-
que patiendi fames.

num. 77.

Gravi forsitan supercilio (pergit Sacchinus) indig-
netur haec stulta saculi sapientia. Ceterum in schola
Christi, qua perfectam docet homines sui victoriam,
in qua non ut in Academijs aut Lyceis, sed velut in
templo etiam agitur, hostia, tanquam infixum gerentes
ingulo mortificationis cultrum, & tanquam aris ac
flammi imposta, ita continentia maclantur & ar-
dent, ut longum vita sacrificium sit, subtilitatem Phi-
losophia celestium continent.

num. 6.

Est ergo conforme etiam Societatis Spiritui,
talibus rebus quaerere nostri mortificationem,
& confusionem, atque ita in ordinatione pro
instructione PP. Tertij anni praescribitur: Vilia
indumenta, & alia id genus mortificationes praetermit-
ti non debent. Et Reg. 40. Magist. Nou. ha mortifi-
cationes praescribuntur Nouitijs: Prater solita
experimenta, petere ostiatim elemosynam, comitari
emptorem ad comparanda ea, qua emuntur, indus ve-
stibus vilioribus, qua tamen Religiosos deceant,
& alia id genus.

cap. 4.

Sic olim P. Gonzalius Sylueria, postea mar-
tyrio coronatus Monomotapae in Africa, egit
per vias publicas asinum lignis vel oleribus
onustum ut scribit P. Nicolaus Godignus in eius
vita. Idem fecit Andreas Spinula Genuensis
Romae, vbi antea proximis erat dignitati Car-
dinalitiae. Ut omittam recentiora exempla P.
Innigi de Guevara, antea Ducis Bouini, & P.
Caroli a Lotharinga Episcopi antea Virtu-
nentis, qui Romae per vias publicas, mendico-
rum more, in vestibus vilibus, circuibant loca
vrbis celebriora ad sui confusionem & victo-
riam, ante paucos annos. Quod omnibus annis
alij ibidem, & alibi in Societate cum laude fa-
ctitate solent, ad haec vsque tempora, vbi viget
feruor vitae spiritualis.

24.

gr. 15.

Ideo, inquit S. Ioannes Climacus, sciens Domi-
nus exteriori habitu figurari anima virtutem, sumpto
limbo humilitatis nobis compendium ostendit. Studium
enim assimilatur anima, & ad que gerit formatur, at-
que ad ea figuratur. Aliiter affectus est, qui in sterquilio
sedit: atque ideo fortassis magnus ille iustus extra
Ciuitatem sedebat in stercore. Tunc enim perfectam
consecutus humilitatem, ex intimo cordis affectu dice-
bat: Contempsi me ipsum, & contabui. Existimaui au-
tem me ipsum terram & cinerem.

25.

cap. 24.

Sanè S. Basilius in Constitutionibus Mona-
sticis, cum dixisset, pietatis cultorem debere viliora
etiam munera magno cura studio, magna que cum ani-

mi alacritate suscipere; subdit. Licet communibus
vilicariis inferuentia sarcinaria sequi iumenta
oporteat, refecare tamen non debet; siquidem venire in
mentem Apostolorum exemplum debet: quam alacriter
illi Domino paruerunt, quando ipsis mandauit, ut ad
se pullum adlucerent, cogitarent, & illos quoque quo-
rum causa iumentorum curam suscipiant, fratres Do-
mini esse, & tribuant ipsis beneuolentiam studiumq; in
ipsorum Saluatorem redundare, qui dixit: Quatenus
fecisti vni de his Fratribus meis minimis, mihi fecisti.
Quod si sua facit, qua minimorum sunt, sine dubio
multo magis qua electorum sunt (vri sunt Religiosi)
ea sibi vendicabit, modo ne officium existimet causam
ad licentiam.

16.

1.4.419

Simili modo & Spiritu probabant suos vete-
res Monachi, de quibus scribens Cassianus: Non
tacebimus, inquit, etiam nobis cognitum Fratrem, se-
cundum saculi huius ordinem magna famula. Nam
Patre Comite ac diuissimo oriundus fuit, studij quo-
que liberalibus non mediocriter instructus. Qui re-
lictus parentibus cum ad Monasterium prouolasset, ad
comprobendam mentis humilitatem vel fides eius ar-
dorem, confessum ei a Seniore preceptum est, ut 10.
sportas, quas necesse non erat publice venditari, cer-
uicibus suis onerans, distrahendas per plateas circum-
ferret, adiecta conditione, qua diuitis in hoc officio
reimeretur, ut si forte vnus pariter coemere voluis-
set, non cederet, sed singillatim eas quarentibus venun-
daret. Quod ille tota deuotione compleuit, & omni
confusionis verecundia pro nomine ac desiderio Chri-
sti calcata, sportas humeris suis imponens pretio fla-
uito distraxit, ac pecuniam ad Monasterium reporta-
uit; nequaquam perterritus tam vili & infestis Of-
ficij nouitate, nec considerans indignitatem rei nata-
lunq; splendorem, ac venditionis iniuriam, dum il-
lam Christi humilitatem, qua est vera nobilitas, per
obedientia gratiam desiderat obrinere.

1.1.411

c.4.91

Equitius Abbas vir sanctus, ut scribit S. I. dicit
Gregorius, ita in vestibus vilis atque despectus erat,
ut si qui illum fortasse nesciret, salutatus etiam
resalutare despiceret, & quous alia vendebat ad
loca, iumento sedere consueuerat, quod esse despicia-
bilis omnibus iumentis potuisset reperiri: in quo et-
iam capistro pro freno, & veruecum pellibus pro sella
viebatur.

c.28.411

6.4.111

S. Ioannes Damascenus, ut author est Ioan-
nes Hierosolym. Patriarcha in eius vita, iustus Saurum
est in caeobio a suo Magistro spiritus, deferre
corbes venales in mercatum, & pretium duplo
maius, quam par esset, petere, ex qua enormi
petitione multas eachinnationes, iniurias, &
conuitia tulit, ollas eiusdem iussu tergebat, sor-
des verbebat, scaphia purgabat, & omnia Mona-
stij ministeria obibat: insuper etiam quasi
nullam rem recte ageret; crebra cum reprehē-
sione atque obiurgatione tentabat. Quocirca Man-
qui talia agunt magnas coronas in caelo, saepe
etiam in hac vita acquirunt: iuxta Christi pro-
missum: Qui se humiliat, exaltabitur, non tantum
in caelo, sed etiam in hac vita.

Ego

Ego sanè cum considero vitam S. Philippi Neri, me præsentem mortui, cum magnâ & rarâ opinione sanctitatis & honore, quo vix mortuus coli cœpit, vti & dum viueret, & quo nunc eius corpus & facellum Romæ colitur, multo magis quàm alibi multorum Sanctorum eximiorum corpora, non aliam huius rei causam esse puto, quàm quod Dei causa per actiones ridiculas, & viles, & tironum proprias, in conspectu magnatum editas, sui confusio- nem & opinionem hominis leuis ac stulti qua- fierit, exemplo non omnibus imitando. Quod quidem ei facere licuit, nobis tamen non licet, quia Reg. II. Summ. monemur, *ne mala de nobis opinionem occasionem vllam præbeamus.* Et Regul. Commun. *ne mortificationem faciamus vllam sine approbatione Superiorum.* Ille tamen, qui his legi- bus astrictus non erat, & sæpè in ore habebat il- lud Apostoli, *Si quis vestrum inter vos sapiens est, in hoc seculo stultus fiat,* sapientem Sanctorum quo- rundam stultitiam imitatus, sui confusio- nem optabat, & quærebat artificiosè, vt tanquam vi- lis & abiectus contemneretur, & pro stulto ha- beretur ac leui. Hanc ob causam (vt in eius vitâ scribit Baccius prima Augusti, quando est ma- ximus Romæ concursus ad S. Petrum ad vin- cula, in arcâ illius templi saltauit. Eandem ob causam per menses aliquos incessit indutus pel- liceo inuerso: inuitatus ad prandium a Cardi- nali Alexandrino, tulit secum ollulam lentibus coctis plenam, & multa similia publicè exhibuit exempla, ob quæ ab omnibus despiceretur & erubesceret. domi verò ordinariè calceos albos induebat, pileolo paruulo caput tegebat, & lon- gâ veste clericali depositâ, & solâ rubrâ interu- lâ protensâ tantum ad genua indutus, excipie- bat se visitantes, etiam Cardinales. Audiu- Cardinalem Baronium eius Confessarium in Con- cione in Annuario eius Anno 1600. habitâ, dicentem, eum simulasse iram, vt pro iracundo haberetur. Audiu- ab Angelo Bagnarea fami- liari eius, & (qui eum vidit diuinitus sublatum in aère) medico, se solum ad suum cubiculum admitti solitum manè, idè quod ab eo sæ- pius reprehenderetur ob istas stultitias, & quod- dam die inuenisse eum legentem Historiam cuiusdam per urbem innocenter castigatâ car- nificæ, idque huic medico cum lacrymis eum retulisse dicentem: *ô Filipe, ô Filipe, tibi hoc deberet fieri.* Ex hoc mortificandi sui studio fa- ctum est, quod dimidium barbæ abra- se habens prodiit in plateam summo concursu Romanæ Nobilitatis frequentem (quam vocant Alli banchi) fasciculum flosculorum manu gestans & odorans instar sæculi amatorum. Ibidem cum incidisset in B. Felicem Capucinum, vi- num elemosynæ nomine datum bailantem, vase ar- repto, coram alio instar gulosi bibit. Hanc ob causam cum visitaretur à quibusdam nobilibus Polonis meo tempore, eum ob san-

ctitatis opinionem videre cupientibus, vbi eos aduentare intellexit abiecto spiritali, qui tunc ibi legebatur libello, arripit curauit Ariostii li- brum facietis & quandoque minus honestis rebus reserptum, cuius lectione mundi secta- tores oblectari solent: & hospitibus quærenti- bus, quidnam ei legeretur respondit, Ariostum, animi causa se accepisse legendum. His modis etiam suos spirituales, Filios maxime charos exercebat, imponens eis innumeras pudoris honesti & confusio- nis materias, quæ si recen- serentur, inquit, Petrus Iacobus Baccius in ma- gnum volumen excreverent. Solebat suos spi- rituales Filios, etiam nobiles, mittere ad peten- das in templis elemosynas facie non tectâ: iu- bebatur illos verrere plateas templis adiacentes: frustra panis ante aliorum portas mendicare. Misit quendam iuuenem cum campanulâ, vt per campum Floræ deambulans eâ pulsaret: al- teri vt pilos capitis ei abraderet, B. Felix Ca- pucinus eum induxit: alterum iussit totâ vitâ ferre cilicium non sub indulio sed supra exte- riores omnibus aspectabiles vestes instar cin- guli. Per annos 44. domesticos vexari voluit per latratum canis diurnum, atque nocturnum. Sæ- pè misit Baronium cum magnâ lagenâ ad di- uersorium publicum vt in eo emeret exiguam vini mensuram, pro quâ soluendâ, cum sat es- sent pauculi obuli, dabat ei nummum aureum. Quo viso paterfamilias vix aliquid accipiens, sed multum argenteæ pecuniæ restituens, bile exurgente Baron. mordacibus verbis perstrin- gebat, & præter conuitia quibus Baronius im- petebatur, sæpè periculum fustigationis hanc ob rem incurrit. Et hac ratione suos perpetuâ mor- tificatione exercebat, eo animo, vt perfectam propriæ exultationis, & honoris appetitus ab- negationem consequerentur. Ideo solebat di- cere: sanctuatè in tribus digitis sitam esse: quod pronuncians suam frontem tangebatur, & decla- rans id quod dixerat, aiebat, totum esse situm in mortificatione rationalis facultatis. Quæ ver- ba sæpè proferebat, intelligens per rationa- lem facultatem nimirum discursum. Omitto his maiora & magis admiranda, quæ Romæ ab eius familiaribus didici, sed nullâ ratione vul- ganda, hoc præsertim tam corrupto sæculo, & ad perstringendos aliorum mores iniquè pro- cliui, ob quæ etiam domestici quidam (vt audi- ui anno 1594. ab eius intimo magno amico meo Antonio Gallonio, primo & accurato sanctissi- mæ eius vitæ scriptore) ei valde succensebant, & leuitatis arguebant, humano spiritu, tales Sanctorum insanias improbant. Quas sanctas tamen stultitias tanti fecit in S. Philippo Deus, vt eas per suum in terris Vicarium in Bullâ eius Canonizationis his ipsis verbis collau- dauerit: *In Christianâ mortificatione adeo præcelle- bat, vt merito habitus fuerit eiusdem virtutis singula- ris Magister: & imprimis mentis discursum, quem ipse*

rationalem nominare consueverat, assidue comprimere & captiuare in obsequium Christi studuerit, ideoq; ea plerumq; faciebat, & facienda proponebat aliis quae intuentibus animi potius leuitatem atque stultitiam saperent &c. Solet enim, ut ait Theodor. Diuinus amor magnam erga Deum concitare insaniam & diuinum amarorium facit Diuino quodam furore debacchari. Tali stultitia & insaniam ob Christi amore laborantes laudat Christus Dominus, S. Brigitta alloquens: Sunt, inquit, alij insipientes ad mundi delectabilia & honorem eius: & sapientes ad considerandum, quae Dei sunt: seruientes in obsequio eius. Hi veraciter sapientes sunt, quia sapit eis praeceptum Dei & voluntas eius: Ipsi veraciter illuminati sunt, & apertos habent oculos, quia semper considerant, quomodo veniant ad veram vitam & veram lucem. De talibus insipientibus dici potest id, quod scribit S. Bern. de tribus Magis, qui Christum abiecerunt in praesepio & inglorium adorauerunt: Insipientes facti sunt, ut serent sapientes: & praedocuit eos spiritus, quod postea praedicauit apostolus: Qui vult sapiens esse, stultus fiat ut sit sapiens. Alienae ergo debent esse a nobis tales censurae, dum videmus, vel audimus a viris pietatis studiosis, dici vel fieri aliqua nostro gustui & palato iniucunda. Interpretentur pie omnia. Nam sicut multa falsa, ut ait Arist. in Topicis, sunt probabiliora veris, ita multa nobis videntur reprehensione digna, quae tamen sunt supremo Iudici valde accepta. Alioqui timendum est, ne nos illam Christi Domini reprehensionem incurramus, quae habetur in Reuel. S. Brigittae, coram qua cum Christus laudasset confessionem Magdaleneae, dum coram conuictis pedes eius abluit, nil curans censuras conuictarum, subdit: Qui sunt, inquit, iudaei qui Lazarum querunt interficere? nisi illi qui ex eo indignantur, quod melius his viuitis, qui sublimia didicerunt loqui, & modica facere, qui saniores hominum sequentes, tanto contemptibilius contemnant facta aliorum, quanto minus dignantur vera & altiora intelligere? Tales sunt multi, qui de virtutibus sciunt disputare, sed non eas viuendo virtuose seruare. Qui autem victus a superbia spiritu, non vult seruare quae cognoscit sibi esse ex virtute facienda, saltem ne alios ea facientes damnet verbis & mente sola, sciatque vnam ex technis diaboli esse hanc, per quam conatur animam auertere ab amore Dei, dum ei suggerit hoc cogitandum, ut praemonuit Beatissima Virgo S. Brigittam: Deridere ab omnibus, si te nimis humiliabis & submittes. E contra illi qui Christi causam se humiliant in oculis hominum, pergant, non curent aliorum oculos, quorum demone est artifex. Nam, sicut diuinitus est reuelatum eidem S. Brigittae, Homines mundani dupliciter tales damnare, seu nocere conantur spiritualiter: Primo, verbis suis vituperant eos. Secundo, si possunt libenter eos operibus suis molestare, ut sit eos sibi in vita & actibus similes faciant, retrahendo eos a bonis inceptis. Sed homo Dei sic nouiter con-

27. or. de Chait.

l. i. in E. piph.

28.

l. 4. c. 72.

29.

30. l. 4. Reu. cap. 75.

l. 4. Reu. cap. 79.

uersus ad vitam spirituales, istos tales malignos homines optime vincere potest, si contra verba sibi contraria, patientiam habuerit, & si tunc frequentius & seruentius bona opera spiritualia, & diuina ipsi videntibus exercuerit. Quae confusionis exempla licet omnibus placere debeant, ab his tamen peculiariter studio exhibenda sunt, qui vanitatis spiritu laborant, ut hac ratione iuxta praescriptum medicorum rebus contrariis morbum abigant. Sic Deus ipse conuictam Senis Anachoretæ saauit superbiam, Nam, uti scribitur in Viris Patrum, cum Senex quidam solitarius in eremo, cogitasset se perfectum esse has ad Deum preces fudit: Ostende quid desit perfectioni meae, ut faciam. Volens autem Deus humiliare cogitationes eius dixit: Vade ad illum Archimandritam, & quicquid dixerit facito. Reuelatus autem Deus Archimandrita illi, antequam ille ad ipsum veniret, dicens: Ecce solitarius ille venit ad te. Dic ergo ei, ut tollat flagellum, & vadat & pascat tibi porcos. Veniens ergo senex, pulsauit ostium, & ingressus ad Archimandritam salutauit eum: cum autem sederent, dixit illi solitarius ille qui venerat: Dic mihi, quid faciam ut sim solitarius: Et ille dixit: Facies me, quodcumque dixerero tibi: & respondit: Faciam, & dixit ei: Ecce tolle flagellum, & vade, pascite porcos hos. His autem qui eum nouerant, & audierant de eo, cum viderent quia porcos pasceret, dicebant: Vidistis illum magnum Solitarium, de quo mira audiebamus: Ecce stupuit cor eius, & a demonio vexatur, & pascit porcos. Videns autem D. Iesus humilitatem eius, quia ita patienter sustinebat opprobria hominum, praecipit ei iterum redire ad locum suum. Discamus ergo a Deo, humilitationis & confusionis actibus elidere superbiam, Deique talia & probantis & suadentis iudicio nos conformare.

Non curemus ergo contraria aliorum iudicia, quia Dei iudicium probat confusiones, eius causa susceptas, pluris est faciendum, uti docent exempla Sanctorum magnorum, qui ex Diuina voluntate fecerunt varia, cum magna sui confusione & pudore coniuncta, uti ponderant S. Ambr. Capita, inquit, & supercilia sua tradidit, qui Iesu suscipiunt facti: quod si Christianus vir attentior sacrosanctae Religionis vestem mutauerit, indignum facinus appellant. Equidem doleo tantum esse in mendacio obseruantiam, in veritate negligentiam, ut confundantur plerique, attentiores ad sacrosanctam Religionem videri, non considerantes vocem dicentis: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est. Sed non confusus est Moyses qui cum esset adscitus in domum regiam, thesaurus Aegypti opprobrium Christi praefendum, putauit. Non confusus est David, qui ante arcem testimonij coram omni populo saltauit. Non confusus est Isaias, qui nudus & discalceatus per populos ibat, ut acula clamans caelestia Nam uti ipsemet scribit, cum sibi a Deo dici audiret: Vade & solue saccum (hoc est cilicium contextum de pilis caprarum vel camelorum, quod loco indusij ferebat, uti & S. Ioa. Baptista & alij) de lumbis tuis, & calcameta tua tolle de pedibus tuis, statim obediit Deo: uti dicitur eod. vers. 2. Fecit sic vadens

31. l. 1. libel. c. 10. p. 2. Ro. l. 1. p. 2. 4. 2. 1. 1.

31.

31.

l. 4. ep. 16. ad Sibin. Episcopu.

Mar. 1. 1.

Ezo. 1. Hebr. 1. Reg. 6. l. 1. 1. 1.

ver. 11.

vadens nudus & discalceatus. Quod non per visionem & in visione fecit, sed verè, & re ipsa, ut asserunt SS. Hieronym. Cyrill. Haymo, Dionysius, Cornelius noster, contra Sanctum in Comm. & Clem. Alex. lib. 2. Pædag. Theodor. 1.6. c. 35. in hist. rel. sect. 26. & indicat S. Ambrosius in Psal. 39. & clarè alibi asserit. Ita confudit se vit tantus ex genere Regis oriundus, ut scribit S. Hieronym. in Hebræorum traditionibus & communiter omnes commentatores. Et hoc modo etiam sine vllis subligaculis (uti contra Piatum & Montanum benè probat in Commentario noster Cornelius) incessit coram omni populo, ut ei portenderet extremitatem in captivitate tum ignominiam, tum spoliationem, & paupertatem, quam per triennium in Ægypto & Æthiopiâ pati debebant ab Assyriis: & hoc modo nudus omnino totus, non erubuit mediâ die incedere, idque per triduum, ut putat Cornelius, & dicit Ambrosius, vel per triennium, ut exultimat Forerius insignis Itatæ Commentator, & primus ferè post SS. Patres ex Ordine Prædicatorum, gestis in Concilio Tridentino celebris. Quamvis enim id præberet occasionem summi pudoris, & res videretur indecens valdè & facta, tamen, ut inquit S. Hieronymus in Comm. nihil honestius est Dei præceptis.

34. Quæ honestas etiam Abrahamum induxit, ut non tantum denudaret se, sed etiam ob Dei voluntatem præputium sibi abscindi pateretur, eamque ceremoniam aliis quoque adultis servandam præscriberet, non tantum infantibus. Atque ita S. Ambrosius loc. cit. *Isaiam non ludibriosè, sed gloriosissimè denudatum esse ait, in conspectu populorum occursum, etsi nudus omnino iret per populos, & ei & virilis sexus & muliebris occurreret.*

35. Simili modo Ieremiam iussit Deus: *Fac tibi vincula & catenas, & pones eas in collo tuo.* Id est, impone collo tuo funes seu lora, quibus iugum collo aut cornibus bouum alligatur ad arandum, & catenas ligneas instar furcarum: quæ, ut ait Varro, similes erant literæ V. & à seruis portabantur in speciem trianguli, ut porcis imponuntur, ne sepes perumpant. Quo genere mortificationis portendebatur Nabuchodonosorem iugum seruitutis omnibus gentibus imposturum, eò quod ipsi, præsertim Iudæi suave Dei iugum excusserint, dixerintque: *Non seruiam.* Hoc ergo modo Ieremias, more captivi & vilissimi mancipij victus, prodiit in publicum non sine rubore & confusione, eam (ut Deo obediret) contemnens, & adhuc magis confusus, postquam (ut capite sequenti refertur) Pseudopropheta Ananias (qui vers. 1. vocatur Propheta de Gabaon) contraria dictis Ieremiæ prædixit: *In domo Domini coram Sacerdotibus, & omni populo, & tulit catenam de collo Ieremiæ Propheta, & confregit eam, & ait in conspectu omnis populi dicens: Hæc dicit Dominus: Sic confringam iugum Nabucho-*

donosor Regis Babylonii, post duos annos dierum de collo omnium gentium. Quo audito Ieremias acceptâ hac iniuriâ atque contumeliâ, inquit Cornelius, tacuit & patiens abiit, ut v. 12. subditur: *Et abiit Ieremias Propheta in viam suam.*

Magis adhuc Deus confudit Ezechielem Prophetam: iussit enim eum dormire & cubare super latus suum sinistrum per 390. dies (ad septuaginta hoc situ pœnam Israelitarum iniquitatibus debitam, & ad sustinendum pro iis pœnas, simulque ad supplicandum pro veniâ eis impetranda) *super latus vero dextrum pro iniquitate domus 40. diebus, & circumdedit eum vinculis, id est, fecit eum à cognatis ligari tanquam insanum, ut explicant Vatablus & Pradus, & colligitur ex cap. 3. vers. 25. ubi idem ei Deus prædixit: imò & mutum eum fecit, & linguam eius fecit adherere palato.* Pro cibo, autem eius Deus designavit per omnes illos dies decubitus *frumentum & hordeum & fabam & lentem, & milium & viciam*: vicia autem cibos equorum & pecorum est, inquit Cornelius: quod S. Hieron. in Comm. vertit auenam. Symmachus ex Aquilâ Zeas, id est, spelteam. Ex quibus sibi debebat totidem coquere panes, quorum singulos comesturus erat illis 430. diebus; comesturus autem erat singulis diebus, non quantum vellet, sed in ponderè certo, scilicet 20. stateres in die, uti solet in magnâ fame vrbis oblesse. In Hebræo est 20. siclos, Siclus autem, teste Hieronymo & Iosepho, 4. drachmas ponderabat. Drachmæ octo vnam faciunt vnciam: 20. ergo stateres, inquit Cornelius & Tirinus, sunt decem vncia, quæ necdum vnam librari (quæ 12. vnciis constat) efficiunt. Quibus proinde per diem trahitur magis anima, quam sustentatur. At Theodoretus & Polychr. 20. stateres æquant tantum tribus vnciis, alij quinque vnciis, id est, tam exigue quantitati panis, quanta præscribitur in Italiâ à nostris, pro collatione vespertinâ in Quadragesima & ieiuniis. *Quæ mensura cibi & potus, inquit idem Tirinus, non tam vires augebant, quam mortem prohibebant.* Pro potu verò eius, per hos 430. dies Deus solam aquam designavit, eamque non ad satietatem, sed in mensurâ sextæ partis huius: id est, ut explicat Cornelius, duos sextarios Italicos, hoc est, ut ait Tirinus, vncias 26. cum duabus tertiis.

Potro in modo pensendi hos panes magna fuit confusio & mortificatio Prophetæ: siquidem Deus illos non iussit in clibano coqui, uti honestiores coquuntur, sed sub cinere, ut moris est rusticis coquere suos hordeaceos panes. Et quasi subcinereum hordeaceum comedes illud, & stercore quod egreditur de homine, operies illud in oculis eorum. Hoc est, coques illos sub cinere stercoris humani exsiccati, sicut loco lignorum, in eorum defectu, rustici vntur cespite, vel stercore sicco boni, inquit Cornelius & Tirinus, qui citant Rabbi David, Marinum, Forsterum, Pagni-

gnum in Lexicis, Pintum, Vatablum, Lyranum, Maldonatum, Pradum in Comm. & sic suos panes Ezechielem iussit coquere in oculis eorum. Sed cum Ezechiel, uti ex honesta & nobilitate familia natus, quippe Sacerdos, deprecatur, ne tam immundam rem comederet, indulsit Deus, ut adhiberet simum bouum pro stercorebus hominis, & ita panem suum faceret in eo.

His non contentus Deus, iubet Prophetam c. 5. caesariem & alioqui prolixam barbam habentem, uti apparet ex eius effigie de prompta perpetuo manuscripto codice Vaticano, & expressa initio Commentariorum Cornelij à Lapide in prophetiam Ezechielis iussit, inquam, eum Deus radere caput & barbam, quae apud antiquos alebatur, etiam à Iuliano Apostata, & à Romanis, & pilos abrasos in statera ponderis diuidere in tres partes. Eorum vero tertiam partem igni comburere, in medio ciuitatis, aliam vero partem dispergere in ventum, & ex sparsis in ventum, iussit eorum paruum numerum sumere & ligare in summitate pallij sui, item in extremitate & ora eius, & ex eis rursus partem tollere & proticere in ignem & comburere.

Post hæc iussit Deus Prophetam manu percutere femur, & pede plodere, tetramque pulsare. Post ista, iussit eum egredi ex urbe, & sua efferre, sed non per portam, verum per foramen in pariete à se ipso fodiendo, & exire in humeris alienis. Ita Deus Sanctis suis suppeditat confusiois materiam.

Ex minoribus Prophetis primo Osee, viro honesto & celebri non per visionem, ut aliqui putant, sed re ipsa iussit Deus ducere uxorem meretricem, fornicationibus valde infamem, ex eaque liberos suscipere. Vti exponunt Theodor. Cyrill. Hebraei, S. Augustinus, Basilius in cap. 8. Isaia, Irenæus l. 4. c. 37. S. Thomas, idque ad perpetuo cohabitandum cum illa, ut in Comm. ostendit Cornelius.

Quorsum hæc Deus fieri voluit? Respondeo. Præter Propheticas prædictiones, non tantum verbis, sed etiam factis exprimendas ipsis, inquit, Cornelius in c. 64. Ezechielis ante finem; Deus his exemplis docet iubetque, suos stultescere mundo, ut sapiant Deo. Hac de causa eis imperauit paradoxa, & à communis vitæ usu abhorrentia, ut eos aliosque doceret, tum simplicem obedientiam, tum perfectum sui mundi contemptum. Ita veteres Ascetae & Monachi suos exercebant, paradoxa quedam & in specie supra eis præcipiendo, &c. Hanc sanctam sapientiam passim docuit verbo & exemplo S. Franciscus, B. Iuniperus, B. Iacopus & similes alij, quin & Apostoli ac S. Paulus, dum passim prædicat Crucem Christi, Iudæis scandalum gentibus stultitiam; Audi eum: Putoque, quod Deus nos Apostolos nouissimos ostendit, tanquam morti destinatos, quia spectaculum facti sumus mundo & Angelis & hominibus: Nos stulti propter Christum &c. maledicimur, & benedicimur, persecutionem patimur,

& sustinemus; blasphemamur & obsecramur, tanquam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsa usque ad hunc. Hæc Cornelius à Lapide.

His sanctis insantiendi rationibus (ut phraasi Signatij vtar) adnumeranda est saltatio Dauid Regis ante Arcam Domini instituta, quæ cum transferretur de domo Obededon ad ciuitatem Dauid, hoc est, in arcam Sion (ut patet ex c. 5. vers. 7. 9. & 1. Paral. 15. 1.) collocanda in tabernaculo nouo (1. Paral. 16. 1.) Dauid septem choros secum ducens, & victimam vitulis ad sextum quæque passum, immolabat bouem & arietem, & accinctus Ephod lineo, veste sacerdotali, Exo. 28. 1. seu, ut vocatur 1. Paral. 15. 27. stolâ byssinâ, saltabat totis viribus ante Dominum. Quem saltum cum vxor Dauidis Michol per fenestram vidisset, despesit eum in corde suo, vers. 16. & redeunti Dauidi domum occurrens dixit, vers. 20. Nudatus es quasi vnus de furtis, eo plane spiritu imptobans mariti saltationem, quo politici solent mortificationes publicas, pudorem & erubescientiam adferentes. Cuius illo verba contemnens non tantum non doluit, quod fecerat, sed dixit vers. 22. Vltor fiam plus quam factus sum, & ero humilis in oculis tuis. En fructus talium mortificationum, acquisitio humilitatis quo facto, ut ait S. Ambrosius, docuit contentum regalis potentia non habendum, ubi Religionis exhibetur obsequium.

Quid ergo inde secutum? Duo secuta sunt. Primo, punita est sterilitate Michol, quia non est ei natus filius, vsque in diem mortis sue. Et licet S. Hieronymus citatus à Mendoza in libr. 1. Reg. c. 2. n. 10. annot. 15. sec. 2. n. 33. dicat peperisse filium nomine Iacrah, eodem die quo obiit, ideoque dictum esse 2. Reg. 6. vlt. non peperisse vsque in diem mortis sue, tamen mater Iacrah 1. Paral. 3. 3. qui pro hac re citatur, ibi non Michol appellatur, sed Egla, quam esse eandem cum Michol probandum esset ex Scripturâ, in quâ id non reperitur, quod eod. certius est Diuinæ punitionis argumentum, improbantis, supplicio feminis maxime in lege veteri grauissimo, immixtæ sterilitatis. Quia constat ex Scripturâ Michol alias non fuisse sterilem, quippe quæ filios genuerat Hadrieli. 2. Reg. 21. 8. cuius ante coniugium cum Dauid vxor erat. 1. Reg. 18. 19.

Merito ergo hæc Dauidis publica sui confusio ad Dei cultum & humilitatis meritum suscepta laudatur à Sanctis, & contrarius spiritus damnatur etiam ab hæreticis Commentatoribus, nam, ut in suis notis dicunt Immanuel Tremellius, & Franciscus Iunius Caluiniſta, propter hanc suam in Deum, & in maritum ac Regem contemptum, sterilitatis perpetuo probro affecta est. Sic S. Ambrosius cum laudasset Dauidem saltu suo coram Arcâ confusioem sui non curasse, subdit: Quid tam deforme visibili spectaculo, quam h-

*frionicos simulare gestus? & semineo vsu mollire mē-
bra: delictarum comes & luxuria ludibrium est lasci-
ua saltatio. Quid illud quod ipse cecinit dicens (Ps. 46.)
omnes gentes plaudite manibus? nempe si corporalia
consideremus tanquam muliebribus intermixtum cho-
reis putamus eum concrepare manibus. & turpi sono
plaudere. Nam & de Ezechiele dictum est: Plaudite ma-
nu. & percutite pede. sed hac quoque corporeo aspectu
sunt turpia sacrosanctæ Religionis contemplatione re-
uerenda sunt: ut qui ista reprehendant, ipsi in laqueos
reprehensionis animas suas inducant. Et relata histo-
riâ David saltantis, ac dato responso vxori, sal-
tationem eius improbandi, subdit: Non erubuit
David semineas opiniones. nec opprobria apud mulie-
res subire pro Religionis obsequio verendatius est. In-
debat enim Domino puer suus: & idē amplius placuit,
quia ita se humiliavit Deo, ut Regale post haberet fasti-
gium. & vltimum exhiberet Deo, quasi seruulus mini-
sterium. Denique illa que saltationem huiusmodi re-
prehendit, sterilitatis damnata, non dedit sobolem Re-
giam, ne superbos crearet. & quod verum est, nullam
est adepta posteritatis sue meritorumq; successionem.
Et infra: Hæc gloriosa sapientis saltatio, quâ saltavit
David: & idē vsque ad sedem Christi humilitate
spiritualis saltationis ascendit, ut videret, atque audi-
ret, decem Dominum Domino suo; Sede à dextris
meis.*

Hoc ipsum ponderans S. Bernardus: Ludam,
inquit, & vitior suam, ludam scilicet ut illudat. Bonus
ludus quo Michol irascitur, & Deus delectatur Bonus
ludus, qui hominibus quidem ridiculum, sed Angelis
pulcherrimum spectaculum præbet. Bonus, inquam, lu-
dus, quo efficitur opprobrium abundantiis & despe-
ctio superbis. Nam reuera, quid aliud secularibus, quam
ludere videmus, cum quod ipsi appetunt in hoc seculo,
nos per contrarium fugimus & quod ipsi fugiunt, nos
appetimus: more scilicet iaculatorum & saltatorum,
qui capite misso deorsum pedibusq; sursum erectis præ-
ter hominum vsu sunt manibus vel incedunt. & sic
in se omnium oculos deprimunt. Non est hic ludus pueri-
lis, non est de theatro &c. Sed est ludus incundus, hone-
stus, grauis, spectabilis, qui celestem spectatorum dele-
bare potest aspectus. Hoc casto & religioso ludo lude-
bat, qui dicebat: Spectaculum facti sumus mundo &
Angelis & hominibus. Hoc ludo & nos interim luda-
mus, ut illudamur, confundamur, humiliemur, donec
veniat, qui potentes deponit, & exaltat humiles, qui nos
lasciet, glorificet, in æternum exaltet. Hæc S. Ber-
nardus.

Ad hanc confusionem publicarum seu mor-
tificationum classem referri potest exemplum
cuiusdam nominati Prophetæ, quem Iosephus
& noster Sanctus putant fuisse Michæam, ut
probabile videtur, si conferatur cum gestis eius,
& incarceratione eiusdem (de quâ 3. Reg. 22. 8.
& sequentibus) qui ut legitur 3. Reg. 20. 35. iussit
se à socio suo percuti, Percute me, id est, ut bene
explicat Tirinus, vulneta me: & ut colligitur
ex v. 37. qui cum nolisset percutere, percussus
est statim diuinitus à Leone, ut ipsi prædixerat

Propheta num. 36. 37. Tandem cum alterum vi-
rum inuentum rogasset, Percute me; percussit
eum, & vulnerauit, & ita vulneratus occurrit
Regi Achab in via, & mutauit aspersione pul-
ueris os & oculos suos, & dixit ei, quæ dicenda
erant. Hic quoque est mortificatio quædam
publica non vna, ob finem bonum ex Dei vo-
luntate, ut dicitur v. 35. suscepta. Quod factum
ponderans S. Chrysostomus: Quid hoc absurdum
in iudicis
10. 5. or. 1.
qui percussit Prophetam euasit incolumis, qui pepercit,
dedit penas: nimirum ut intelligeretur in iussis Diui-
nis non oportere curiosum esse examinare, rerum, quæ
præcipiuntur, naturam, sed nihil aliud, quam obtem-
perare &c. semper apud te potior sit ratio, quid Deus
præcipiat, quam quæ sit negotiorum natura. Placuisse
autem Deo hanc confusionem publicam, patet
tam quia Deus ipse impetauit, ut patet ex v. 35.
tum quia morte violenta approbata est, diuini-
tus immittit socio Prophetæ, qui noluit coope-
rari ad illam, etsi id noluerit procul dubio ex
pietate & reuerentiâ erga Prophetam, non ex
aliquo malo affectu, tum quia Deus remuneratus
est Prophetæ caræ obedientiam, & hanc
sui publicam confusionem, curando illud vul-
nus inflictum Prophetæ, per supernaturalem
virtutem, uti putat Abulensis, citans pro hac
sententiâ S. Chrysostomum tom. 5. or. 1. in Iu-
dæos, in quâ tamen id non inueni à S. Chryso-
stomō dictum.

Huc referri potest consilio S. Petri Aposto-
li, quam sustinuit dum esset reprehensus à Pau-
lo Apostolo se minore, & tanquam reprehensi-
bilis toti mundo proclamatus in Epistola ad
Galatas: quod tamen Petrus, æquo tulit animo,
imò & honorauit Paulum, uti sancti Patres
ponderant. Ecce, inquit S. Gregorius, Paulus in E-
pistolis suis scripsit Petrum reprehensibilem, & ecce Pe-
trus in Epistolis suis asserit Paulum in his, quæ scripsit,
admirandum. Pensate ergo, in quo mentis vertice ste-
tit, qui illas Epistolas laudauit, in quibus scriptum se
vituperabilem inuenit. Quæ illa mansuetudo tanta esse
potuit: quæ quies animi: quæ soliditas atque impertur-
batio cogitationis: Ecce à minori suo reprehenditur, &
reprehendi non dedignatur. Non ad memoriam reuo-
cat, quod primus ad Apostolorum vocatus est, non quod
claves regni caelestis accepit, non quod peccata quæcun-
que in terra soluerit, essent soluta & in celo: non quod
in mari pedibus ambulauerit: non quod paralyticos in
Iesu nomine iubendo erexerat, non quod egros corporis
sui vmbra sanauerat, non quod mentientes verbo occi-
derat: non quod mortuos oratione suscitabat. Ne igitur
increpationis verba dedignaretur audire, omnia bona,
quæ acceperat, quasi à memoria repulsi, ut vnum forti-
ter donum humilitatis teneret.

Cum ergo & Deus publicas mortificatio-
nes, valde magnam confusionem adferentes, &
Sancti magni omnibus seculis, partim Dei iussu
expresso, partim propria voluntate ex Spiritus
sancti impulsu, eas & præscripserint aliis & ipsi
in se adhibuerint; & ipsi Ethnici prudentiores

Hebr. 12.
lib. 2 de
pen. c. 6.
Vide S.
Chrysof.
h. 8 in ep.
Hebr.

magnam hac in re honestatem agnouerint, amanda sunt quaerendaque tum ob augmentum meriti, tum ob exemplum Christi, qui, ut ponderat Apostolus, *sustinuit crucem, confusione contempta*. Nam, ut ait S. Ambrosius, *Totum decet, quicquid deservit Religioni, ut nullum obsequium, quod proficiat ad cultum & observantiam Christi, erubescamus*. Et, ut monet S. Iohannes Climacus discipulus de antiquorum publicis mortificationibus, confusione causa susceptis, quibus mundano fastu pleni offenduntur, *Non metuent, inquit, qui huiusmodi sunt, neque curabunt hominum offensam. Vbi enim Dominus nos audire paratus est, ibi omnia facere tunc valeamus: praestat enim contristare homines quam Deum. Gaudet quippe Deus cum nos conterenda vanissima elationis causa prompte videt ad ignominias currere. Hoc in Diogene etiam laudavit S. Basilius, dum eum laudat ob contemptum omnium rerum mundanarum, inter quas erat contemptus bonae existimationis & famae: & S. Hieronymus eum appellat, *natura victorem humane*.*

orat. de
legend.
lib. gentil.
infor.

l. 2. ad ho.
uinian.

CAPVT QVINTVM.

Quas ob causas tantoperè placeat Deo nostri confusio?

42.

Quod si quaeras, quam ob causam tantoperè Deo placeat, & nobis proficit, nostri ex Dei amore quaesita confusio atque contemptus?

Respondeo, duas praecipue huius rei causas esse. Primò, quia per nullam rem magis virtus profundae humilitatis, se prodit, adeò Deo accepta (vbi supra capite secundo ostensum est), quemadmodum per confusione nostram, vel sponte quaesitam, vel infectam ab aliis libenter toleratam, quam sanctus quidam Abbas, apud Iohannem Climacum, esse ita Religioso necessaria dixit, sicut est necessaria aqua bonae & frugiferae terrae, ut sit fructuosa. Est enim omnibus hominibus innatus, instar cuiusdam fomitis, ingens laudis, gloriae & honoris appetitus, in quo expugnando humilitas laborat, cuius humilitatis praecipua proprietas est, ut S. Climacus docet, *ignominia suavisissima & dulcissima perpestio*.

43.

Ab hoc autem nostra natura vehementer abhorret, sed ad cupiditatem laudis, honoris, & gloriae vehementer propendet. Ideò Cassianus & S. Bernardus, libro de ordine vitae, hoc vitium aiunt esse in peccato primum, & in consuetu vitium. & S. Climacus gradu 25. ait, *Naturam non facile ab appetitu gloriae posse seruari illasam: vsque adeò, ut solo naturae lumine edoctus Tacitus, scriptum reliquerit, gloriae cupiditatem, etiam Sapientibus nouissime exui*. Cum ergo per confusione & contemptum nostri hic appetitus glo-

44.
Cassian.
l. 12. c. 1.
Bern. de
ord. vit.
col. 11.
l. 4. hist.

riae, & gloria ipsa, ac honor per humilitatem prosteratur, adeò carus, & gratissimum inde sacrificium Deo offertur, heroicae humilitatis cōditum.

riae, & gloria ipsa, ac honor per humilitatem prosteratur, adeò carus, & gratissimum inde sacrificium Deo offertur, heroicae humilitatis cōditum.

Secunda causa est, efficax amor, quem erga Deum ostendunt sui confusione ex Dei amore quaerentes. Bene enim ait S. Diadochus, *Oportet nos omnem honorem atque gloriam contemneri, propter excellentes diuitias amoris erga Deum, qui vere nos amat*. Quibus verbis Sanctus iste, & eximius vitae spiritualis Pater, docet non qualemcunque erga Deum amorem, sed diuitem, & excellentibus diuitiis plenum in nostri confusione, & in conculcatione proprii honoris ac gloriae contineri. *Probrum autem, & dedecus quid sit ignorat charitas, inquit S. Chrysolomus, imò de eo gloriatur. Ideò Apostolus nolebat in vlla alia re gloriari, etiam postquam in Cruce Christi. Poterat, ait S. Augustinus, gloriari in sapientia Christi, & verum diceret, poterat in Maiestate: poterat in potestate, & verum diceret, sed dixit, in Cruce. Vbi mundi Philosophus erubuit, ibi Apostolus thesaurum reperit, ut qui gloriatur in Domino gloriatur. Quo Domino: Christo Crucifixo: vbi humilitas, ibi maiestas: si vis ad illam venire, noli ista contemneri, noli erubescere: idem in fronte, tanquam in sede pudoris, signum crucis accepisti. Vere enim scripsit S. Ignatius, *amorem suum esse, in mutua rerum communicatione. Qui ergo Deo offert, rem sibi charam, maxime in se radicatam, ad quam maxime propendet natura, opulentum Deo munus & donum offert, dum eo, pro eius dilectione, se priuat. Nam, ut Christus dixit S. Brigitta, illud est acceptius Deo, quando hoc ei offertur, quod homo magis diligit, & vnde alij possunt plus ad animam edificari. Ergo hoc dandum est Deo, quod homo charius habet suae affectu suae corpore. Cum ergo charissimus sit homini honor, laus, gloria, bona fama; & ut ait S. Bernardus, *cum rationalis creatura, adeò affectu gloriam, ut aut vix, aut nunquam ab hoc compesci desiderio possit, quippe quae ad imaginem facta est Creatoris, dum per confusione actus gloriae & famae se priuat, vel saltem priuare conatur, rem Deo charissimam offert, & genus quoddam inuerti Martyrii subit. Occidit enim in se affectum maxime viuum, & in paucis omnino Sanctis multò ante corporis mortem, gladio abnegationis & mortificationis occidi solitum. Quae occisio rei nobis maxime charae, plurimum placeat Deo. Hinc B. Maria Magdalena de Pazzis aiebat, *Deum a suis creaturis exigere rectam mortem, & sine illa nihil fieri: & qui accedit ad seruitum Dei, cum aliud non facere, quam per mille vias & modos quouis momento sibi mortem inferre. Quod hac ratione declarabat: Vita nostra carnis est voluptas, & sensualitas: mors carnis est adimere illi omnem delectationem, & gustum, & domare illam ieiunio, vigiliis, & aliis asperitatibus. Vita iudicij & voluntatis propriae, est disponere de se, & rebus suis proprio arbitrio: mors eius est submittere haec iudicio & voluntati alienae*.***

45.

cap. 11.

46.

tom. 1.

181. cl.

contem.

de Ame.

10.

10.

10.

10.

48.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

na. per obedientiam. Ita inferitur mortis appetitui proprie reputationis & superbia, faciendo perpetuo actus humilitatis vera & contemptus sui, & occultando nos ne cognoscantur. Et similem mortem debet sibi quisque inferre, qui verè vult Deo seruire: & decipiatur, qui putat allaturum sibi hanc mortem, melle & lacte dulcedius interne & externe, quia fieri non potest, quin sentiat magnum dolorem, qui verè moritur, vt Deus viuat cum eo. Dicebat, non mereri vt quis dicatur seruire Deo si in hoc seruitio non patitur & non laborat: & qui querit Deum in gustibus, in quibus non inuenitur, sed in vera virtute, que habet locum proprium in laboribus afflictionibusq; & illos tantum gustus esse & stimulos, qui addunt animum ad laborandum, & ad patiendum libenter, ex desiderio honorandi Deum, & implendi eius voluntatem. Inter omnia autem patiendi genera & Deum honorandi, meo iudicio, nullum est generosius, quam per nostri confusio, & contemptum, quia hæc maxime sentit, & ab his maxime abhorret vitia in nobis natura, vt infra ostendam; & experientia quotidiana docet in multis, qui malunt facere iacturam gratiæ Diuinæ & cælestis gloriæ, non tantum vocationis Religiosæ, ne patiantur quædam, quæ eos confundunt; & contemptibiles reddunt, ac viuentes sine illo honoris, laudis & gloriæ gradu, ad quem inordinatè consequendum aspirant. Vnde & patientissimus Iob, iniquè ferebat confusio, Nunc, inquit, derident me iuniores tempore. Et ab ipso Deo in suis laboribus irrideri, tam grauitè ferebat, vt ipsam mortem præoptarit, Si flagellat, inquit, occidat semel, & non de præis innocentiū iridear. Hinc Philistæi captum Samsonem non occiderunt, sed oculis effossis ad molam asinariam, relegarunt, quia, vt ait Abulensis non reputabant completam vindictam, si eum occiderent, ideo conati sunt accipere eum viuum ad illudendum ei. Quasi multo acerbior illis videretur irrisio eius, quam occisio. Vnde & Saül maluit occidi quam irrideri & confundi: Euagina, inquit, gladium tuum, & percutite me, ne veniant in circumspectis isti, & interficiant me illudentes mihi. Grauis enim erat, inquit Abulensis, Saülis pars ludibria, quam tolerare, per mortem enim laborum suorum finem inueniret, per ludibria verò acrius cruciaretur & diutius in hac vitâ. Hominihus honesto loco natis, inquit auctor vitæ S. Eustachij, afflictione quauis & calamitate laboribusq; & perpeffionibus, & quauis re molestâ, grauius est dedecus. Sic Abimelech cum fragmine molæ iactò, mulier confregisset eius caput, vocauit eum armigerum suum, & ait ad eum: Euagina gladium tuum, & percutite me, ne forte dicatur, quod à femina interfectus sum. Vbi Lyranus Plus, inquit, formidauit opprobrium, quam gehennam. Amor tamen Dei piè obsecrat homines Deum amantes, & quasi stultos facit, vt contemnant fastum, & confusio, quærant. Amor intemperans, inquit S. Bernardus, facit hoc. Nempè is est, qui omnem in se triumphans captiuumq; pudoris sensum, conuenientia modum, deliberationis consilium,

totius modestia & oportunitatis neglectum quandam & quandam incuriam parit. Et alibi vocat amorem Dei præcipitem, vehementem, flagrantem, impetuosum, qui præter Deum aliud cogitare non sinit, fastidit cetera, contemnit omnia præter eum, eo contentus. Confundat ordines, dissimulat vsum, modum ignorat, totumque oportunitatis, quod rationis, quod pudoris, quod consilij iudicisue videtur, triumphans in semetipso & redgens in captiuitatem. Et quamuis tales confusiones mundanis stultæ & Deo indignæ res videantur, tamen resumendo phrasim istorum, confusions propter Deum amans dicat cum Tertulliano l. de carne Christi c. 5. Quodcumque Deo indignum est, (mundi fallacis iudicio) mihi expedit: saluus sum si non confundar de Domino meo. Qui me inquit, confusus fuerit, confundar & ego eum. Alias non inuenio materiâ confusions, que me per contemptum ruboris probent bene impudentem, & feliciter stultum. Bona ergo ista impudentia & felix stultitia est, confundi pro Christo. Et hoc sensu dici potest bene dixisse Menandrum apud Clementem l. 6. Stromi. Adeste semper non conuenit prudentiam: phrasi illâ Apostolicâ 1. Cor. 3. 18. si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, vt sit sapiens.

Saül pluris fecit honoris, quam regni & aliorum honorum iacturam. Cum enim ei Samuel Propheta denuntiallet, regnum perditum, Dei gratiam, amissam, ipsum à Deo exauctoratum, id non curauit, sed illud vnicum sibi cupiens retentum, dixit 1. Reg. 23. 36. Nunc honora me, coram Senioribus populi mei & coram Israël. Quomodo vana gloria superanda, ostendit S. Chryost. h. 43 ad pop. col. 1. & cur honor non quærendus sed contemptus, col. 1. & 2.

Est etiam altera causa, ob quam magnus erga Deum amor ostenditur per nostri confusiones, quia per eas maximum, vt ita dicam, bonum nostrum politicum Deo offertur, scilicet, honor, fama, laus, gloria, bona existimatio apud alios. Siquidem, vt docet S. Thomas, inter res exteriores hominis, simpliciter & absolute maximum est honor, ob quem assequendum homines, & vituperium vitandum, alia omnia postponunt. Et alibi idem ait, Nihil posse esse in humanis rebus & corporalibus maius honore. Hinc & Cicero, Natura, inquit, nihil præstantius habet, quam laudem, quam dignitatem, quam decus. Et Aristoteles ait, honorem esse bonum inter externa maximum. Quocirca si dum Christi amore diuitias relinquimus, promissum à Christo Regnum cælorum habemus: Beati patres spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Et, omnis qui reliquerit domum vel fratres, & vitam æternam possidebit: si ex amore æquali per confusio, maioris boni se pro Christo priuabit. Siquidem teste Spiritu sancto, Melius est nomen bonum, quam diuitia multa. Bonâ existimatione passim sese assumdente,

[79. Câr.

52c

2. 2. q.

129 a. 10

2. 2. q.

103. a. 1.

ad 2.

Tulc. 3.

1. 4. Eth.

cap. 3.

Matth. 5.

Matt. 19.

Prou. 12.

53. dente, inquit S. Ildorus Pelusiora, Melius ac praestantius nihil est, nec Croesi thesauros quisquam cum ea comparare queat. Ac proinde à Prouerborum auctoritate dictum est: Melius est nomen bonum, quam diuitis multae super aurum & argentum gratia bona. Id eod infamiam refugit amor proprius, usque ad eod vt Aristoteles scripserit, Turpe esse, non timere infamiam; qui enim eam timet, modestus ac verecundus est; qui non timet, impudens est. Ac in scholâ Christi hoc locum non habet: fortis viri & Diuini est, non timere, immo pro Christi appetere infamiam, eam nostri causa passio, eique iacturam honoris, bonae opinionis & famae offerre. Difficilius enim est, vt ait, molestia sustinere, quam à iucundis abstinere. Facilius quis mille talenta sponte dabit, inquit S. Chryostomus, & nihil se passum esse putabit, quam vt tres obolos praeter animi sententiam abreptos, mansuetè seruet. Itaque istud magis est animi Philosophia. Immo multi minoris faciunt iacturam vitae potius, quam honoris, quam confusionem & sui contemptum. Scio, inquit Seneca, quosdam dicere, contemptu nihil esse grauius, mortem ipsi potiore videri. Famam enim rem esse propè diuinam dixit Aechines; efficeretque beatissimum cui contingeret, ait Pindarus. Vnde S. Augustinus vocat crudelem, qui confidens vitae suae, ac conscientiae, negligit famam suam. Multi, inquit S. Chryostomus, ad laqueum conuolunt, famae opprobria non ferentes. Apparuit hoc inter alios, in Iudâ, qui, vt ponderat Cardinalis Bellarminus, Non ferens confusionem, qua suffundit eum, necesse erat, si cum Apostolo vel Discipulo alius versari voluisset, laqueo se ipse suspendit. Hinc Salomon ait, rixas amicorum tranquillari posse, dummodò confusio & contemptus absit. Ad amicum, inquit, est produxeris gladium, non desperes, est enim regressus: si aperueris os triste, non timeas, est enim concordatio: excepto conuicio & improprio. Ideo & Theologi & Iurisperiti eximij docent, sine peccato posse virum honoratum, magni nominis, occidere iniquum inuaforem, etiam si pollet fugâ euadere eius inuafionem, eod quod respectu illius viri honorati, etiam si alias sit humili loco natus miles, maius malum sit confusio, quam incurteret per fugam, quam ademptio vitae iniusti inuaforis. Quae etiam Ethnicorum erat haec de re sententia. Vnde Cicero, b Adolescentem quendam, qui Tribunum occiderat, volentem vim inferre eius pudicitiae, ait fuisse absolutum à Mario exercitus Imperatore. Ideo David in & vit. l. 3. personâ Christi patientis, tamquam rem quandam maximi momenti, & Deo lumme charam, Deo repraesentat: Tu scis improprium meum, & confusionem meam, & reuerentiam meam. Quod explicans Cardinalis Bellarminus in Commentario Psalmi huius; Vocat, inquit, ipsum Deum in testem sua passionis, qua in ignominia consistit. Nobiles enim animi plures faciunt ignominiam quam dolorem corporis. Tu scis, inquit, improprium meum, id est, quae impropria in me iaciunt aduersarij, & confu-

sionem meam, id est, confusionem, qua nascitur ex opprobrijs. Confunditur enim apud alios non salum, qui culpam veram agnoscit, sed etiam, qui sine culpa est, sed videt credi ab alijs crimina, quae sibi falso obiciuntur. Et reuerentiam meam, id est, verecundiam, quae ex confusione oriri solet: erubescunt enim, qui apud alios confunduntur, et si iniuste confundantur. In Hebraeo est vox (chebnima) qua verecundiam significat: & verecundiam hoc loco legitur S. Hilarius. S. Augustinus. Euthymius & alij. Quare vox (Reuerentia) qua habetur in nostrâ editione, non significat reuerentiam, qua debatur Christo, sed reuerentiam, quam ipse in se habebat, id est, erubescentiam & verecundiam. Haec Bellarminus. Magnam ergo sacrificium Deo offert, qui pro eius amore, humiliationis res exhibendo, sibi verecundiam & erubescentiam parit, ac confusionem incurrit. Ideo non sine mysterio, tanquam omnium rem maximam Apostolus ponderat in Christi morte, quod sustinuerit crucem confusionem contemptam. Non ait, vita contemptam, quia plus est pati honesto & innocenti iacturam honoris, famae, bonae apud alios opinionis, quam vitam. Ideo sancti viri, vt supra vidimus, & infra videbimus, magno conatu sui confusionem querebant & contemptum. Quia, vt bene animaduertit Bernardus Iustinianus, in virâ B. Laurentij Iustiniani, magni amatoris, sui confusionis & contemptus. Non est tanta virtutis honores contemnere, quam contemptum appetere. Plus est enim, vt male effici negligas, quam vt bene effici non cupias. Ceterum illud summa perfectionis, vt male affici desideres. Quare mirum non est, S. Franciscum Xauerium inter tot labores & curas, scribentem ex Iaponiâ ad socios Goanos, hac inter alia eis inculcasse verbis efficacissimis: Oro vos, atque etiam abestor, per Christum Iesum Dominum nostrum, vt in abiectis atque humilibus officijs demum egrege superare nitamini. Et supra: diligenter colite humilitatem, omnibusq; in rebus, à quibus deprauata natura abhorret, vos ipsi vincite. Et infra: Deus humiles erigit, ac roborat, eos praesertim qui in rerum etiam humilium atque abiectarum tractatione, tanquam in speculo infirmitatem inueniunt sitam, seq; ipsos in eisdem egrege vincunt.

Quaerant ergo Dei serui, tales humiliationes & confusiones sui, si quidem Deum amant, & sciunt eas esse Deo acceptas. Nam, vt dixit magnus ille Acaçius apud Theodoretum in religiosa historia; Est proprium amanti illa facere, quae cum sunt, eis qui amantur grata sunt. Et alioqui non paruum est periculum, multorumq; & magnorum illorum sudorum detrimentum, si pati potueris negligere, tacitus praeterire, vt non erubescant talia memoria Christi dicti: Qui me erubuerit, hunc filius hominis erubescet.

Excellit hac in re B. Laurentius Iustinianus, dum in religioso Ordine viveret. Nam cum de capite more exisset ad petendum panem cum Maphaeo, suo postea in Patriarchatu Veneto successore, forte accidit vt frequentiora verba (Veneta) loca penetrarent. Sensit

eam Laurentium motum loci celebritate, & declinare homines cupientem: *Maphee, inquit, quid mouerit? Adamus constanti gradu. Nihil enim profecimus, si reliquimus verbo mundum, nisi etiam opere declaramus. Eamus cum saccis istis ac si crucibus, & gloriosum hodie de seculo triumphum referamus. Merito ita se vicit. Vtile enim est, inquit S. Cyrillus, pro cultu Diuino pudorem deponere. Nam si causa pecunia sunt impudentes nonnulli pro causa salutis nos decet bonam inducere impudentiam.*

61. in Carcenâ Luc. 18. 3
62. reg. futa. 10.

Sanè S. Basilii, eum, qui Religionem ingredi vult, probandum ait, An sit paratus libenter, ad omne humilitatis genus descendere (ac proinde ad illa quoque, quæ pudorem incutiunt, & nos honestè confundunt coram aliis) idque vult fieri, missa omni verecundia, ita videlicet, vt sordidissima quoque artificia suscipere non recuset. &c. maxime autem ei, qui à splendido aliquo vita genere, ad imitandum modestissimū humilitatis D. N. Iesu Christi exemplum festinant, munera quedam præscribi debent, de numero eorum, quæ illi sordida astimant, qui in ciuili vitâ versantur: obseruandumq; num in eis, cum omni animi alacritate, non erubescerent & inconfusibilem se Deo operarium exhibeat. Hæc Basiliius.

CAPVT SEXTVM.

De moderatione in confusioibus quærendis adhibenda.

NE in his confusioibus publicis erroribus, duorum habenda est ratio: Primum, ne fiant sine approbatione Superiorū. Superiores enim habebunt respectus personarum, quæ se confundere cupiunt, & eorum, coram quibus, sui confusioem querere volunt; tum loci & temporis, tum ipsarum confusioinum, ne suscipiantur alienæ à sui status vel ordinis spiritu, & procedendi modo, ne potius sint admittendæ, quam imitandæ, & magis destruant, quam ædificent, præsertim personas primarias, & locorum dominos, ne illis insciis & inuitis inuehantur ludicra, & bilem loco ædificationis excitent.

63. scim. 17.

Ideo in nostrâ Societate cum Reg. 40. Magistro Nouitiorum esset præscriptum, vt inter mortificationes publicas, vestes adhibeantur viliores, addit, Reg. 41. vt id fiat quantum consuetudo officiorum & personarum circumstantia patientur. Ad Superiorem recursus, præterquam quod impedit excessum in confusioibus, prodest etiam magis ad meritum & profectum in virtutibus, quia S. Dorotheus ait: *Sua sponte ad vilis quoque exercitia currere, non est admodum magni profectus, quin etiam fieri potest, vt inanis & vana sit gloria: at cum vile tibi aliquid & contemptibile præcipitur, neque repugnaueris, aut contradicis, sed cum omni mansuetudine & obedientiâ iussa capessis & facis, tum per illud sis ad profectum.*

64. Secundò, ne etiam cum licentiâ extortâ in-

discretè confusio queratur, non consentanea Apostolico spiritui, sed eremitico, suum tantum non alienum, profectum querenti. Talis erat mortificatio & confusio eorum, qui, vt confunderentur, mentiendo sibi aliquos defectus adscribebant, commemorati & laudati à Climaco. Ita enim, inquit S. Augustinus, cauenda est arrogantia (& mortificanda) ne veritas relinquatur. Incaute enim humiles sunt, iudicio S. Gregorij Papæ, qui se mendacio illaqueant, dum arrogantiam vitant. Immo mentiendo superbiunt, quia contra veritatem se erigunt, quam relinquunt.

64. tr. 41. in Ioan. 1. 26. mbr. cap. 1.

Talis erat mortificatio cuiusdam senis apud S. Climacum, qui veste reiectâ, absque vllâ passione, quippe castissimus ciuitatem circūius nudus; & alterius senis ab eodem insinuat, sed à Michæle Ilfelio eius commentatore fultus descripti, quæ eum Iudex quidam, famâ eius sanctitatis motus, videre velle, ille id præsentiens, panem & caseum sumpsit in manibus, & portam Monasterij ascendit, ibiq; diuaticatis pedibus cepit manducare: quem cum Iudex vidisset, indignatus, Hiccine est, ait Anachoreta ille de quo tanta audiuimus: contemnens eum discessit. De alio quoque senes in Vitæ PP. scribitur: Cum honoris causa ei occurrissent quidam cum lampadibus, despolians se, vestimenta sua misit in flumen, & cepit ea lauare stans nudus: ille autem qui ministrabat ei erubuit, & rogauit homines, dicens: Reuertimini, senex enim noster sensum perdidit, & veniens ad eum, ait illi: Abba, ad quid hoc fecisti? omnes enim qui te viderunt, dixerunt: Quia demonem habet Senex. Cui ille, & ego hæc volebam audire.

64. 6. p. 1. c. 73. Chr. S. Fran.

Talis erat mortificatio S. Francisci, qui lutum pedibus calcabat, vt honorem & venerationem fugeret, quâ illum afficere volebant: & de Fratres Iunipero scribitur, eum eodem sine pueriles lusum cum pueris luisse.

6. p. 1. c. 73. Chr. S. Fran.

Eandem ob causam S. Franciscus nudatus in platea publicâ, coram multis, retentis femoralibus, fune ad collum alligato se trahi præcepit, vsque ad laxum, quo facinorosi puniendi collocabantur, indeque cunctis audientibus se carnalem & gulosum proclamauit, teste S. Bonaventura in eius vitâ, quæ confusio viro sanctissimo coram Deo valdè profuit: sed hoc deprauato sæculo imitanda non est ab vilo.

cap. 6.

Talis erat mortificatio B. Iacoponi eius socij, qui plumis verficoloribus coopertus, fratris nuptias celebrantis domum ingressus, eas turbauit, vt scribit Ioannes Baptista Modius in eius vitâ.

His annumerari potest in hoc genere noster P. Gonzalvus Silueria, alioqui vir magnæ sanctitatis & Martyr, qui, vt scribitur à Nicolao Godigno in eius vitâ, coram Gynecæo Regina Lusitanæ Catharinæ (quod conuenerat ad audiendum eum de rebus diuinis) ex sui contemptu desiderio, veluti à potestate mentis detestus, cepit vultum variè immutare, diuersas oris & corporis induere figuras, saluam in barbâ demittere,

l. 3. cap. 6.

modio

modis mille insignem simulare fatuitatem, quanquam ars non profuit. Agnouerunt enim eum id sui confundendi studio fecisse.

Schot. in
vii. Bor-
gia.
l. 1. c. 4.
num. 10.

Reprehensionem merita est illius fratris confusio, qui in vitâ B. Borgiæ nostri scribitur præfente B. Borgiâ, vt in se flagello læuaret, ingressus cænaculum ferè nudus, quam ob rem B. Borgia pœnam ei inflixit.

cap. 14.

Talis fuit & illa confusio, quam refert Palladius in Historiâ Lausiaca, de Serapione Sindonite, qui quandam Virginem Romanam hortabatur, vt sublatis in humeros vestimentis propriis, mediam pertransiret nuda Urbem, & se idem facientem sequeretur, dicens: Inde se intelleturum, num verè esset mortua mundo, quemadmodum profitebatur.

Hanc ob causam prudentissimè S. P. N. Ignatius, cum efficaciter commendasset nobis, vt magni faceremus summis, momenti id esse duceremus, tanquam rem magnopere iuuantem ad vitæ spiritualis profectum, omnino & non ex parte abhorre ab omnibus, qua mundus amat & amplectitur, & admittimus, & concupisceremus quicquid Christus D. N. amauit & amplexus est, nimirum contumelias, falsa testimonia, & iniurias, pati, ac vultu haberi & existimari; subdit, ad frænandum nimium feruorem & excessum: ita tamen ne ad id illam demus occasionem. Idem Reg. 40. Magistris Nouitiorum præscribitur, ne fiant mortificationes publicæ, nisi ordinariæ iuxta Constitutiones: & inter enumeratas ibi, & hic supra, cum sit mentio vestiu viliorum, quæ gestari possunt à Nouitiis, additur eas tales esse debere quæ Religiosos deceant. Nā si indecentes gestarentur, daretur occasio alicuius iudicij temerarij, vel irrisionis culpabilis sæcularibus ad talia pronis: quod cauendum est. Idem S. Ignatius dum in 2. par. punct. 3. medit. de duobus vexillis, commendat abiectionem nostri & ignominiam ob Christi imitationem, subdit: deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum, quam in offensam Dei cedat. Quod tamen intelligit de nostri contemptu quaesito, sine datâ ex parte nostrâ vllâ culpabili vel imprudenti occasione.

CAPVT SEPTIMUM.

De silentio in Confusionibus ex accusatione ortis seruando.

65. Vltimum confusionis quaerendæ modum dixi esse arctum silentium, tunc dum accusati sumus, & præsertim ad Superiores delati iniquè & reprehensè, & ab iis non interrogamur, vt quemadmodum res contigit narremus. Tunc enim silentium est omnino, & pro Christo iniquus accusato, ferenda æquo animo accusatio, & inde orta mala de nobis apud Superiores alioſue opinio & reprehensio. Hac

enim ratione, multum profectio nostræ accedet. Idem Cassianus, inter multa monita, quæ dat ad perfectionem assequendam, ponit etiam hæc: Si tibi vel cuiquam conuicia, si irrogantur iniurie, esto immobilis, & ad responſionem rationis, vt mutus ausculta, semper hunc Psalmistæ versiculum in corde tuo decantans: Dixi custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua meâ. Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator aduersum me, obtusui & humiliatus sum, & filius à bonis.

Sed vt hac in re Sanctorum vestigiis insistamus, duo explicanda sunt: Primum, quibus modis silentium hoc valdè & iucundè in Dei auribus sonorum, seruandum sit. Deinde quis mentis nostræ status esse tunc debeat, dum scimus nos, siue iustè, siue iniustè, delatos, & eam ob rem vehementer nos erubescere & confundi sentimus. Quoad primum, plures quam 60. modi silentij in talibus occasionibus seruandis, suse à me explicati sunt, & Sanctorum exemplis ac dictis illustrati in alio Opusculo: hic tantum duodecim silentij modos breuiter commemorabo, quos & plures alios operæ pretium puto legi in Opusculo de modis ferendæ Christi crucis accuratè à me explicatis, in gratiam eorum, quos Deus eadem, quâ Filium suum, viâ ducit ad cælum.

Primo noli te excusare seu purgare directè, si id à te non exigitur, si non teneris sub peccato te purgare, præsertim si non auditus condemnaris.

Secundo. Dum interrogaris ab eo, qui habet ius sciendi an deliqueris, ad id tantum præcisè responde, quod sufficit ad satisfaciendum interrogatori, non commemoratis aliis rebus, vel circumstantiis, quæ magis possunt declarare innocentiam tuam, aut aduersarij culpam, nisi certò præsumas Superiorem scire velle omnes rei circumstantias, tunc enim manifestandæ essent omnes.

Admirabile præbuit huius rei exemplum ancilla Sara Agar, quæ cum fugam inisset, eò quod affligeretur à Sarâ, & inuenta ab Angelo in solitudine ac interrogata: Agar ancilla Sarai vnde venis, aut quo vadis? sicè respondit: A facie Sarai Domina mee ego fugio. Vbi S. Chrysostomus, h. 3. in Vide, inquit, quomodo citra odium meminit Domina. Gen. non dixit: male affluxit, non dixit: Grauius mihi fecit non possum ferre molestiam eius, idem fugam inij, sed solum se ipsam & fugitiuam accusauit. Sic & nos faciamus. Verum si Superior velit scire omnia prorsus, studio obedientiæ, sine desiderio vindictæ, dicenda sunt omnia. Hoc modo S. Eugenia Virgo, cum spreto sponſo profugisset, seruandæ virginitatis causâ, & masculo habitu vltè inter Monachos se abdidisset, stupri accusata, coacta fateri quæ esset, tandem martyrio affecta est cruento post incrementum calumniæ.

Tertiò. Noli te purgare etiam coram iis, à quibus scis, vel suspicaris, te accusatum, sed dissimula.

simula. Quod etiam Politici faciunt ex superbia, quia sic putant se non esse laesos, & ostendit id, ut qui afflixit, putet se non intulisse molestiam, quam intendebat inferre: multo ergo magis pro Deo idem est faciendum, quod alij ex vanitate faciunt.

Quarto. Ne coram iis te purga, qui additi sunt accusatoribus tuis. Eadem causa & hic locum habet, quae in priore puncto. Difficile tamen est id amori proprio, qui purgatione sui, quaerit iustificationem, quam ex ea assequitur. Hinc merito Beatissima Virgo dixit S. Brigittae: *Quid dolorosus apud mundiales, quam iniuriam suam dissimulare, & omnibus se credere & tenere indigniorem & humiliorum?* Ita plane mundanis hoc difficile est. Sed S. Ambrosius ponderans illud Ps. 37. 14. Ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum, iustus, inquit, accusatus tacet, laesus remittit, dissimulat laesum. Hoc suavit Beatissima Virgo Maria S. Brigittae: *Auditus verbis impatientiae, dissimulato in quantum iustum est, audita tanquam non audita.*

Quinto. Nec coram non additis te purga, si tales sint, qui si scirent, te esse innocentem sponte sua te purgant & defenderent. Talis erat Anna, cui etsi aemula eius insultaret i. Reg. 1. & probris afficeret, tamen ut ponderat S. Chrysostomus h. 24. in ep. Ephes. *Etsi haberet maritum feruentem sibi melius, quam faceret 10. filij, tamen ei non dixit, quod me probris afficit ancilla, me defende & vindica.* E contra vero facit Sara. cum enim ab ancilla ob sterilitatem despiciatur haberetur, coram viro quæsta est de illa, & de viro: *Iniquè agis contra me, ego dedi ancillam meam in sinum tuum, quæ videns concepit, despiciatur me habet, iudicet Deus inter me & te.*

Sexto. Nec coram iis te purga, qui etsi te non purgant, tamen scientes tuam innocentiam, & tui accusationem, compaterentur tibi, & compassione sua leuiorem tibi redderent sensum crucis & confusionis tuæ. De hoc potest intelligi secretum B. M. Magdalene de Pazzis, quæ solebat dicere (ut scribit in eius vita P. Virgilius Ceparijus) *Nos debere habere semper aliquid occultatum à creaturis, scilicet aliquam mortificationem, vel materiam patientia alius ignotam, sed soli Deo notam, propter quem quotidie nos debemus mortificare.* Et hac via acquisiuit animam imperturbabilem, & continuam Dei presentiam. Pulchrè hoc declarat S. Thomas: *Naturaliter amicus condolens in tristitia, est consolatiuus; cuius duplicem rationem tangit Philosophus: quarum prima est, quia cum ad tristitiam pertineat aggravare, habet rationem cuiusdam oneris, à quo aliquis aggravatus alleviari conatur. Cum ergo aliquis videt, de sua tristitia à alio contristatos, sic ei quasi quædam imaginatio, quod illud onus alij cum ipso ferunt, quasi conantes ipsum ab onere alleviare, & ideo leuius sit tristitia onus: sicut & in portandis oneribus corporalibus contingit. Secunda vero & melior est, quia per hoc quod amici contristantur,*

& percipit se ab eis amari, quod est delectabile: unde cum omnis delectatio mitiget tristitiam (ut ostendit q. 32. a. 1.) sequitur quod amicus condolens, tristitiam mitiget.

Septimo. Nec coram iis te purga, qui nec te purgant, nec tibi compaterentur, quia sola nuda narratio aduersitatis eam sine alio refrigerio reddit minus molestam. Vnde Horatius lib. 1. epist. 1.

Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem, Possis, & magnam morbi deponere partem.

E contra proptus silendo, dolor magis affligit. Hinc S. Bernardus: *Suppressus dolor, altius introrsus radicans, èd acerbius factus, quod non est exire permittitur.* Et S. Thomas tractans de remediis tristitia, ait: *omne nociuum interius clausum magis affligit, quia magis multiplicatur intentio anima circa ipsum, sed quando ad exteriora diffunditur, tunc anima intentio ad exteriora quodammodo disgregatur, & sic dolor minuitur interior.* Et propter hoc quando homines, qui sunt in tristitia, exterius suam tristitiam manifestant, vel fletu aut gemitu, vel etiam verbo, mitigatur tristitia. Declaravit hoc pulchrè similitudine S. Nilus Abbas: *Ut nubes dum dense sunt & obscura, tum aquis turgent, at postquam eas effuderunt, à se recedunt & exonerantur, clarescunt & splendide fiunt: sic quamdiu quis à tentationibus suis onustus & grauis incidit, in magna tristitia confusus angoribus uiuit, & melancholia oppletur: at hoc onus à se excutiendo, quando id exsillat, & à se abiicit, & alteri manifestat, cor alleviatur, tristitia mitigatur, homo quiete & gaudio delimitur.* Et Petrus Blesensis, *Dolor, inquit, speciem ignis gerit, quia dum plus regitur, plus ignescit.*

Octauo. Nec in hora mortis te purga, Deo dona tuam infamiam. Nam si Deus voluerit, inueniet post mortem modum te purgandi, prout fecit cum S. Marina, & cum tot aliis Sanctis.

Nono. Nec in genere dic, talia solere homines pati, & talia, si inde tunc colligere possit qui audit, te tunc aliquid pati. Hoc enim æquiualeret primis illis modis prodendi crucem, de quibus supra dixi. Sed potius ostende signis externis te nil pati, ut sunt læticia, fuga solitudinis solito maioris, conuersatio beneuola cum tuis accusatoribus, & his similia.

Decimo. Noli inquirere, quis author fuerit tuarum aduersitatum, quibus viis, vel modis eas inuenierit, quos habuerit adiutores. Hæc enim expetit scire amor proprius, & cor impatiens, & hac ratione homo disponitur in actu primo ad affectus inordinatos erga authorem, & cooperatores nostrarum confusionum, à quo longè abesse debet is, qui Christi crucem amat, quam ita amare debet, ut moraliter sit impotens ad habendos affectus inordinatos erga tales, uti fuit Ioseph ad peccandum, dum dixit impuræ Domine: *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum? id est non possum: iuxta illud: Omnis qui natus est ex Deo, peccatum*

l. 4. Ren. ep. 24.

Gen. 11.

h. 13 in Gen.

l. 4. q. 28. 2. 3. 9. ethic. cap. 11.

l. 2. 6. in Cant.

1. 2. q. 38. a. 2.

orat. de interemp. San. Sin.

ep. 49.

Genes. 39. 9. 1. Ioan. 3. 9.

catum non facit, quoniam semen eius in eo manet, & non potest peccare: quoniam ex Deo natus est.

Vndecimò. Mentionem faciens eius à quo confusus es mediare, vel immediate, abstinere à cognomine contumelioso, & notari ei aliquam inurente, sed si commemorandus est, commemorare tanquam amicum, & si potes, tanquam te superiorem & digniorem.

Ponderat hoc S. Chrysostomus hom. de Saule & Davide. Cum enim David Saulem, à quo querebatur ad mortem, occidere potuisset, eique pepercisset, dixit ad suos: *Propius mihi sit Dominus, ne faciam hanc rem Domino meo, Christo Domini, ut mittam manum meam in eum, quia Christus Domini est. Quasi de filio, ita de hoste loquitur.*

Duodecimò. Modus silentij est, non tantum te purgare nõ debes coram iis, quos vel scis vel suspicaris fuisse causam tuarum confusionum, sed ne quidem ostendere coram iis, te eorum contra te dicta vel facta scire vel suspicari. Nam & significatio huius rei est, leuamen crucis, & aculeus hac ratione infigitur auctori confusionis tuæ, qui nollet se sciri, aut suspitioni incurere: & affligitur, si eius practicæ innotescant ei, præsertim qui ob eas passus est aliquid vel patitur.

CAPVT OCTAVVM.

De ferendâ equo animo nostri accusatione ex confusionis desiderio.

66. **A**lterum quod explicandum proposui, ad perfectè tolerandam nostri confusionem ex nostri accusatione, præsertim iniquâ, ortam, est ut iuxta præscriptum Reg. 9. & 10. Summ. æquo animo feramus nostri accusationem. Quod ut percipiamus, ab ipsis (ut ita dicam) fundamentis ponderanda sunt accuratè verba Reg. nonz, & decimæ Sum, quantum ad rem nostram faciunt. In primis Reg. 9. Sum. sic à S. Patre posita est:

67. *Ad maiorem spiritus profectum, & præcipue ad maiorem submissionem & humilitatem propriâ contentus esse quisq; debet, ut omnes errores & defectus ipsius, & res quasq; quæ notatæ in eo & obseruatæ fuerint, Superioribus per quemuis, qui extra confessionem eas accepit, manifestentur. In quâ Regulâ tanquã re magis momenti, ut benè intelligatur pro totâ vitâ, ad multas turbationes præcauendas aliqua sunt notanda.*

Primo notandum est, S. Patrè præscripsisse Examinatori, ut ab eo, qui in Societatem admitti petit, hoc in particulari interrogetur: An contentus sit futuris &c. (quod verba Reg. 9. prout sunt in Sum. posita non indicant) & errores omnes &c.

Secundò notandum est, etiam Reg. 10. Sum. hæc delationis caritatem commendari, & de eâ ingressuros Societ. esse interrogandos, ait S. Pater in Textu Hisp. An boni consulant, ab aliis corrigi, & ad aliorum correctionem iuuare ac manifestare sese inuicem &c. præsertim vbi à Superiore fuerit ita præscriptum aut interrogatum.

Tercio notandum est, per Superiorem cui nostri defectus sunt ex vi Regulæ manifestandi, non intelligi (vel & in Reg. 10. Sum. & in Can. 10. Cong. 6.) Ministrum, nec Præfectum spiritus, nec Admonitorem, nisi aliunde id exigeret caritas. Quod si contingat aliquid, quod non expediat manifestare immediato Superiori, tunc recurrendum erit ad mediatum, aut certe ad ipsum Admonitorem, nõ iam quidem ex vi Regulæ, sed ex lege caritatis in ordine ad necessariam & saluarem admonitionem.

Ita hoc declarauit P. Claudius P. Ludouico Michaëli Provinciali Lugd. 27. Apr. Ann. 1610.

Quarò notandum est, ita Reg. 9. & 10. esse declaratas à 6. Con. Gener. Licetum esse omnibus nostris manifestare Superiori vi Patri quodcumque delictum alterius, siue leue, siue graue. Et hunc esse sensum Regulæ, tum ex illis verbis c. 4. Exam. confit. Nostros cedere cuiusque iuri fama, quod huc manifestari oblati possit: & facultatem facere omnibus deferendi ad Superiores, quacumque de illis notata fuerint.

§. 2. Verba autem illa Reg. Per quemuis, qui extra confessionem ea accepit, intelligi de illis quæ ab aliquo alio notata, & obseruata fuerint, non tamen de iis, quæ ipsimet secretò, & consilij petendi gratiâ, vi dirigantur vel inuentur, alteri communicauerint.

§. 3. Nec opus esse Nostros expectare, ut rogentur à Superioribus, ut ea manifestent, præsertim cum verba illa (præsertim vbi à Superiore id fuerit præscriptum) satis declarant, debere eos esse paratos ad hanc manifestationem, non expectato Superioris præscripto.

§. 4. In delictis verd, quæ vergunt in detrimentum boni communis, aut damnum imminens tertie personæ (qualia sunt insectiua aliorum, & nocua bono Religioni, ut sunt lapsus carnis cum cõplice, feminatio discordiarum inter Fratres, surtum, impugnatio, vel machinatio contra institutum, vel Superiores, præsertim Generalem, detrahendi, vel susurrandi consuetudo, & similia, non solum posse, sed etiam teneri quemq; ea manifestare Superiori vi Patri, ut prouideat secretò, & prudenter, tam bono subditis quam bono Religiosis.

§. 5. Quando autem prudenter iudicaretur, non posse adhiberi sufficiens remedium, quo prouideatur bono communi vel tertie personæ, nisi assumatur in eâ re officium Iudicis, tunc renebitur subditus ad denunciationem iudicalem Superiori faciendam. Quomodo autem eâ in re se gerere debeat Superior, dicitur in Instructione.

§. 6. Hæc quæ sancta sunt à Cong. circa Reg. 9. & 10. Sum. Nouitibus ostenduntur, usq; declarantur iuxta Reg. 15. Registrari Non inter alias, quæ ipsis paulatim explentur.

Quintò, notandum est ex P. Franc. Suar. dictionibus illas quæ §. 2. Can. 10. Sextæ Cõg. positæ sunt (secretò & consilij gratiâ) sensum habere non distictum, sed copulatum, cum quia coniunctio (&) communiter illum sensum reddit, tum quia citatus Can. 10. §. 1. declarat amplissimam iuris renuntiationem, dicendo renuntiare nos cuiusque iuri fama (velut sunt verba Canonis in rextu Canonum) nostros cedere cuiusque iuri fama, quod huc manifestationi oblati possit) cum ergo in bonum spirituale anima conditus sit, eam solum notitiam excipit, cuius vsus spiritualis bono

homo aliquis obesse: cuiusmodi est vsus notitia ex confessione, aut ex communicatione, gratia consilij & directionis: auerteretur siquidem homines, a quarendo animæ remedio: si talis vsus concederetur. Admittit ergo Regula vsum notitia bono modo communicatæ, atque implicate iuriam facit quamcumque promissionem, etiam iurata, de non reuelando Superiori: cum id sit contra bonos mores: immo contra primarium eius finem.

Sexto, Notandum est, Malè P. Petrum de Ribadeneira in tractatu Hispanice edito dixisse, Societatem non renuntiare iuri famæ, quod habet ad correctionem fraternam: scilicet ut prius quis secreto admonetur de defectibus, quam deferatur ad Superiorem. Contrarium enim declarauit Sexta Cong. Generalis Anno 1602. 27. Martij, uti supra vidimus ex eius Canonis decimi §. 1. delumpto ex decreto 49. Sextæ Congregationis. Ante quod similiter declarauit P. Hieron. Natalis in suis notis in Constitutiones. Quod cum fecisse ex mente S. P. N. Ignatii inde patet, quia ille primus fuit, quem S. Ignatius ex Sicilia Romam euocauit Ann. 1552. ad promulgandas totâ Societate, quas nuper ediderat Constitutiones, teste Or. Romam ubi venit, ab Ignatio in Professorum numerum adscribitur. Deinde prologo Constitutionum codice suum illi B. P. de iura Societate diuulgandis perferendisq. consilium exponit in Sultiamq. remittit. Ibi eas primum diuulgat, communicatq. cum Sociis, & ad actionem reuocandas sedulo curat. Anno verò 1553. e Sicilia reuersus ad Urbem, acceptis ab Ignatio monitis, Commissarij nomine 5. Idus Aprilis mittitur in Hispaniam, ut Constitutiones promulgaret, ampla cum potestate decernendi vbiq. subendi, corrigendi, immutandi, quicquid è re Diuina communiq. visum esset. Ita eius, siue prudentie gerendû in rebus, siue scientie Institutorum multum tribuebat Ignatius. Dubium ergo esse non debet, ab ipso S. P. N. Ignatio sic esse intellectam hanc Regulam, præsertim cum eundem P. Natalem ipse S. Ignatius viuens, dum ægrotaret, fecit suum Generalem Vicarium Societatis totius, omnibus ei negotiis commissis, solâ infirmorum domesticorum curâ sibi referuatâ, ut scribit P. Cõsalous in Diario S. Ignatii, & Orlandinus in primâ parte historia Societatis.

In notis ergo P. Hieronymi Natalis in Constitutiones à me descriptis anno 1606. Romæ, hæc leguntur ad verbum: Non est, inquit, hoc noui, nec singulare nobis. Multa enim Statuta aliorum Ordinum similiter statuunt, ut FF. Minorum, que dicuntur Barchinonensia, & que à D. Bonauenturâ, & acriter quidem illa his annis que confirmata sunt à Iul. 3. Nec S. Thomas contra hoc facit. Non enim leditur nostri Fratris fama, nam famam dedit ipse in manum Superiorum gubernandam: potius consecutus illa esse Superiorum & Societatis quam Fratris, quandoquidem consenti in hanc Regulam. Deinde nihil leditur fama, si sciat illud solus Superior, ut persona, que potest professe, non obesse. Ita enim intelligimus dici illi posse ante monitionem, vel applicationem testium, non ut publica

persona que possit contra illum agere iudicè. Subuenitur autem potius eius fama, & ad conuictum, ne ad testes sit veniendum, & iudicium, & ut admonitio fiat efficacior. Potest etiam illi dici, cui ipse aliqui tenetur secreta sua omnia, ut non solum nostra Regula tradidit, sed docet S. Basilius.

Est etiam alia ratio, que satisficit S. Thomas. Etenim vergunt omnia secreta crimina Nostrorum, nisi Superiori pateant, in detrimentum Societatis, ubi ex vnus delicto redundat in Societatem infamia: neque enim fama vnus est pluri estimanda, quam Vniuersitatis: nec fidendum crimen fore secretum. Facile enim hæc ad alios dimanant. Quod si hoc non timeretur, illud tamen esset apertum detrimentum Missionum Societatis, quod est primarium institutum & omnibus commune, nullus enim est qui non possit mitti. Itaque versaretur in ignorantia periculosa Superior, si non nosset secreta peccata suorum. Et quidem hoc solum nomine Regula nobis constaret ex iure communi, & inquirere de omnibus posset Superior, nomine Electionum ad Missiones ritè faciendas, & absque detrimento Societatis. Hæc cum ita sint, non sunt tamen necessaria, ut S. Thomas satisfiat. Nam idem, quasi hæc considerasset, temperat sententiam Summa: Si, inquit, videtur quod melius correctio fiat per Prælatum, Prælatus nihilominus sit pius, discretus & spiritualis, non habens rancorem, seu odium aduersus illum subditum, licet potest illi denuntiare, scilicet ad admonitionem, & tunc non dicit Ecclesia, quia non dicit ei re Prælato, sed sicut persona proficiente ad correctionem Christi & emendationem. Hæc S. Thomas: vnde illud constat, per se hanc rationem seruari posse, esse accidentia, que possint impedire. Nam accidit non esse Superiorem, qualis describitur. Et certe cum perfectâ obedientiâ non constat, de Superiore sinistrè sentire. Adde quod Inno. 3. in Con. Gen. Extra, de accusationibus c. Qualiter 12. proficitur, in accusatione, denuntiatione, & inquisitione, ubi contra Regulares personas agitur, ordinem communem non esse vsquequaque seruandum: quin possit facilius & liberius à suis administrationibus amoueri. Sed sat est nostras Constitutiones toties esse à Sede Apostolicâ confirmatas, & à tot Patribus in Cong. Gener. reuisas & approbatas, & à quolibet Nostrorum toties receptas & acceptas, dum leguntur sexto quoque Mense in Renouatione votorum in mensa &c. Hæc P. Natalis. Sed ad hæc & alia, quæ in contrarium à Societatis Regularum iniquis Censoribus, & ab aliis aliquibus, quandoque spiritu superbia agitatis, solent obijci, fusè respondi in alio Opusculo, de manifestandis Superiori Subditorum defectibus, non præmissa correctione fraternâ.

Septimò, Notandum est, Non esse timendos falsos delatores, quia ita sancitum est in 7. Cong. Gener. Qui temerè & ex inanibus suspicionibus, vel ex alia quapiam minus probatâ causa, verbo scripto seu falsum alteri crimen imponunt, quig. graues nostrorû defectus occultos aliis quam Superioribus aperiant, feuerè pro delictis qualitate puniantur. Quâ in re Superiorum conscientia oneratur, ut serid in auctores inquirant, nec publicè etiam in publicis delictis pareant. Qui verò

An. 1605.
de Societ.
Inlt. c. 34.
p. 100.
in Rel. ad
1. & vlt.
89.

Or. l. 13.
pam. 7.

li. 17.

antores manifestare recuaserint, pro auctoribus habenda eadem, pena multandi erunt. Cautam etiam Superiores, ne faciles delatoribus aures præbeant, disquirant singula, donec in delata rei cognitionem veniant, ut aut innocentem liberent, aut noxium falsumque delatorem pro rei magnitudine puniant. Diximus, quomodo nos gerere debeamus, dum accusamur de veris defectibus nostris. Nunc ponderanda sunt aliqua circa hanc Regulam nonnulla Latina & Hispanica verba.

Primo. Non tantum de veris defectibus leuibus intelligenda est, sed etiam de grauib; ut indicat particula vniuersalis Regula: *omnes*; & declarauit Sexta Congregatio. *Leuitem esse omnibus manifestare Superiori ut Patri, quodcumque delictum alterius sine graue sit sine leue, & hanc esse sensum Regula.*

Secundo. Non tantum de defectibus Regula loquitur, sed etiam de omnibus aliis rebus. Nam præter defectus, nominantur, *Res quæcumque, quæ notata in eo & obseruata fuerint.* Vbi hæc vniuersalis, *Res quæcumque*, comprehendit omnes alias res, quæ non sint defectus, si in aliquo fuerint notata, scilicet, quomodo procedat, de quo loquatur, cum quo conuersetur, quid tractet, quæ negotia, etiam pia, suscipiat, vno verbo omnia etiam non mala, omnia etiam bona. Bona ergo consulere debemus, dum talia quoque de nobis dicentur Superiori, & deferentur, etiam si malo animo deferrentur, de quo nullus est condemnandus.

Tertio. Non tantum defectus, & res omnes possunt dici, notata ab eo qui defert, sed à quouis, qui extra confessionem aliquid reuelat: nã pro (*obseruata*) in Hisp. est *supere*, id est, sciuerit.

Quarto. In Hisp. ad *res quæcumque* additum est *fugas*, id est, sua.

Quinto. Etiam alij non delati de defectibus aliorum, rebusque Superiori alicui manifestatis, debent esse contenti: nam ultra verba, quæ in textu Latino sunt, in Hispanico est additum, *siendo el mismo y cada vno de los otros contento.* Talem perfectionem exigit S. Pater. Ideo contra mentem S. Patris faciunt, qui partes delati, vel accensati tuentur, & ob id turbantur. Sed quia molesti sunt falsi delatores, etiam hi studioso humilitatis, sunt æquo animo tolerandi, imò optandi, & quidem summo affectu, & tanquam res maximi momenti. Quæ de re S. Ignatius in Examine agit: ex quo accepta Regula 2 Summarij, sic statuit:

Diligenter animaduertant oportet magni faciendo, summiq; momenti id esse ducendo in conspectu Creatoris ac Domini nostri, quantopere iuuat ac conserat, ad vite spiritualis profectum, omnino & non ex parte abhorre ab omnibus, quæ mundus amat & amplectitur, & admittere & concupiscere totis viribus, quicquid Christus Dominus nosset amari & amplexus est & indui nimirum eadem veste ac insignibus Domini sui, pro ipsius amore ac reuerentiâ &c. scilicet

falsa testimonia, & iniurias pati ac sustuli haberi existimari. Circa quæ verba S. Patris notanda sunt aliqua:

Primo, simili phrasi hoc ipsum Deus declarauit S. Catharina Senensis in Dialogo: *Humilitas est, inquit, nutrita & vniuersa charitatis. Veste vero quam habet ab ipsa nutrice sua est respensio, quæ sit semetipsum opprobriis inuadendo, suscipiendo sibi, ut amplius nihil placere valeat.* Et B. Catharina Bohoniensis in tractatu Italico a se composito, de artibus necessariis ad pugnam spirituales, *Crucis & aduersitates appellat Christi in signa, & vestem nuptialem.* Et B. Baptista Verana (vbi in hist. Franciscanâ scribitur) dicebat, *vestiri veste Filij Dei, esse pati mala in hoc mundo.*

Notandum est secundo, S. Patrem præscripsisse loco citato, ut in examinandis illis, qui petunt Societatem, nominatum circa hoc punctum examinentur, & vtilis id clarè dicatur: *Vnde pro, diligenter animaduertant*; in textu Hispanico, est, *es mucho de aduertes a los que se examinan: quæ verba sensum habent actiuum, & tenent se, non ex parte eorum, qui petunt Societatem, vel sunt in Societate (prout verba Latina videntur ostendere) sed spectant ad Examinatores, ut ij faciant cognoscere & aduertes, eos quos examinent, quàm sit necessarium, ad profectum spiritualem velle pati talia, & se ad ea preparare iuxta illud Eccl. 2. 1. *Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitiâ, & timore, & prepara animam tuam ad tentationem.**

Tertio, notandum est, pro, *quantopere iuuat*, Hisp. est, *en quanto grado ayuda*: hoc est, in quanto gradu iuuat.

Quarto, pro, *omnino abhorre*, in Hisp. est, in todo, id est, totaliter.

Quinto, notandum, pro, *concupiscere totis viribus*, Hisp. est, *desfear con todas las fuerças posibles*, id est, desiderare totis viribus possibilibus. Quæ omnia habet maiorem emphasim in textu Hisp. quàm Latino, quamquam in substantiâ, idem est sensus utrobique.

Nunc videndum est, cur debeamus omnes æquo animo ferre delatores, & cur præcipuo studio PP. Tertij anni hanc rem tanquam viam ad acquirendam humilitatem, & pro totâ vitâ necessariam, debeant amplecti, & bene se in eâ fundare in hoc tertio anno. Pro hac re, non possumus habere meliora motiua, nisi quæ S. Pater ipse proponit, quæ sunt duo. Primum, vniuersale, quia dicit id conducere ad maiorem in Spiritu profectum. Secundum, particulare, quia Regula 9. ait id prodelle ad maiorem *submissiua nem & humilitatem propriam.* Et quidem prodelle profectui spirituali, si defectus & res nostra Superiori detegantur certum est. Ad profectum enim primo loco necessarium est carere defectibus, his vero ut careamus, nosse eos oportet. Nam, ut Seneca bene scribit, *Inuictum salutis est nostra peccati. Nam qui se nescit peccare,*

peccare, corrigi non vult: deprehendas te oportet, antequam emendes. Et idem difficulter ad sanitatem venimus, quia nos egrotare nescimus. Deinde necesse est habere motiva ad defectus fugiendos. Ut autem eos noscamus & fugiamus per Superiores id notitiam eorum, melius, quam alia ratione assequi possumus.

Tribus enim modis cognosci possunt defectus: Primò, nostro conatu. Secundò, a qualium diligentia. Tertio, per Superiores, ut olim bene obtulerunt Nicolaus Orlandinus.

Prima Ratio eos noscendi sita est in examine & meditatione. Examen enim animæ, ut ait S. Bernardus, est conscientie speculum, in quo vitia nostra cernimus. Præcipuum, inquit, & principale speculum ad videndum Deum est animus rationalis inueniens se ipsum. Quod fit per examen & meditationem, in his enim veluti in speculo videmus bona nostra & mala, nostras necessitates, difficultates, impedimenta, pericula. Conciliatur enim his duobus Spiritus sancti lumen: quoniam S. Diadochus, lucernam cognitionis appellat: propterea quod, quidquid est in anima vitij ac tenebricosi, eius splendore deprehenditur. Sed hæc obstant, ne per nos cognoscamus bene nos; Primò, amor proprius, qui nos obæccat, & Spiritus sancti influxus impedit, idem per nos non possumus bene cognoscere nostros defectus, impediente hac nostri philantia, uti notat S. Basiliius: Res, inquit, omnium difficillima est, seipsum noscere & curare, propterea quod naturaliter se ipsum quisque amat, & quislibet, propterea quod in se ipsos propensius sunt, in veritatis iudicio falluntur. Porro ab alio cognosci accuratius facile est. Vagus oculus, inquit S. Chrysologus, sua cæcus ad crimina, ad aliena errata perluet, malorum suorum nescius, alienorum est accusator & testis. Causam dat Seneca: Quia aliena vitia in oculis habemus, à tergo nostra. Aliam causam, scilicet mundi amorem, S. Diadochus: paucissimorum ait esse, suos lapsus perfecte cognoscere. Quemadmodum enim nostri corporis oculi, cum sani sunt, cuncta possunt cernere, etiam cutices in aere volitantes; cum verò turbati sunt, aut humore quodam suffuso sepi, si quid in eorum aspectum incurrat grande, hoc tenuiter cernunt, minuta verò non sentiunt; sic anima si ardorem ex cupiditate mundi collatum studiose resistit, & valde parua errata pro grauisimò ducens, lachrymas multas, cum multa gratiarum actione, continenter Deo offert. Iusti enim, inquit, consuebantur nomini tuo: contra verò si perseveret in cupiditate mundi, cum quid est ad eadem pertinens, aut aliud quid magno dignum supplicio, sentit illa quidem sensim, alia verò errata ne significari quidem sibi vult: immò sepe nimero in virtutibus ea ducit, & pro eorum defensione non pudet miseram oratione vii vehementi.

Et S. Bernardus tr. de vitâ solitaria: Sicut in corpore solet fieri (melius enim corpus hominis ab alio videtur quam se ipsum videat) in huiusmodi nos sepe melius videt alienus oculus, quam nos, & alius qui non est pariter in seruire eiusdem voluntatis, rector sepe

index est actionis: quia sepe vel negligentia vel privato amore nostri erramus in nobis. Bona ergo custos est voluntatis obedientia, siue imperij illa sit, siue consilij, siue subiectionis, siue solus charitatis.

Tertio, obstat locordia nostra, nam non omnes adhibent studium se discutiendi, & in suos defectus inquirendi semper, quia, ut ait Seneca, torquet animum sollicitudo sui ipsius inquisitio atque ob-

seruatio. Quarto, nec Deus vult nos per nos instrui, sed per homines; sicut & fidei, quæ est humane salutis initium, fundamentum & radix omnis iustificationis (prout appellatur à Concilio Tridentino) etiam posset per se, communiter tamen non docet, sed per homines. Idem ad Rom. 10. 16. Fides dicitur esse ex audita. Idem & Paulum initio non per se, sed per Ananiam voluit instrui. Et Cornelium non per se, sed per Petrum. Quod etiam postea fecit Deus semper ferè. Hinc cum sanctus Senex quidam in sacrificio, in quo ei Angeli apparebant, verbis in oblatione sacrâ ab Hæreticis instructus videretur, & de hoc errato ex ignorantia orto, ab alio seruo Dei esset monitus, exoptulans cum Angelis, quod eius non indicassent erratum, dixerunt illi Angeli: Deus ita disposuit ut homines ab hominibus corrigantur.

Quintò, quia facilius nos credimus vitis laborare, si ea etiam alij in nobis aduertant, & nos commonefaciant. Hinc & Dauid melius agnouit & desieuit peccatum suum, non æque bene antea, atque dum esset monitus à Propheta Nathan.

Melius est ergo moneri ab alijs, sed multò melius moneri à Superioribus, quam ab æqualibus: Primò, quia æquales non audebunt ita nos monere, ne odium incurrant. Veritas enim odium parit. Secundò, quia viri quieti sibi attendunt correctionem verò aliorum Superiori relinquant, & sic se excusant à faciendâ, & ab omitta correctione. Tertio, quia parum prodest indicare morbum, nisi curetur. Curatio autem non ad æqualem, sed ad Superiorem spectat, quem veteres Patres vocant Medicum Subditorum. Idem Sanctus Basiliius peccatorum reuelationem iis præcipit faciendam qui mederi nonunt, quemadmodum & morborum. Quibus autem non egrotat in hac vitâ, quis non longum languorem trahit, nasci in hoc corpore mortali, incipere egrotare est, ait Sanctus Augustinus. Quarto, quia ea quæ à Superioribus corriguntur magis inhaerent memoriæ ob reuerentiam erga eos, & eorum autoritatem, qualem æquales non habent apud nos. Quintò, dimi scimus non deesse eos, qui Superioribus nostra deferant, cautius videmus, ne quid committamus delatione dignum, & ita iacturam faciamus apud Superiores & bonæ opinionis & gratiæ: quæ cautio in officio nos continet, & non esset, si certi essemus, nos non admonendos per Superiores nostros & corrigendos. Vnde

de interiori do- mo c. 13.

70.

let. 139.

1. de ita

cap. 13.

col. 14.

71. sess. 6. c. 8.

Act. 9.

Act. 10.

In prato

spirituali

cap. 199.

2. Reg. 12.

72.

Cl. Alex.

1. 7. stro.

Orig. h. 1.

in Pf. 37.

S. Naz. or.

1. nu. 26.

S. Aug.

1. 50. h. 12.

S. Bern. 1.

de vit. fol.

S. Bas. reg.

bren. 229.

S. Aug. in

pl. 102.

de fit, vt conemur rectè loqui, rectè viuere, & allinescimus ad vitam irreprehensibilem. Consuetudo autem, vt Plutarchus ait, etiam non sentientes, ad rectam vitæ rationem errorisque expertem sensim adducit. Quapropter sapienter olim Scipio Nafica, deletis Carthaginensibus, & in seruitutem redactis Achæis; Nunc, inquit, periculosa res nostra sunt, quia neque quos metuamus, neque quos reuerentur, reliquos nobis fecimus. Atque ita benè monet Seneca: aliquè habeat animi oportet quem reueretur. Hæc de vniuersali motiuo.

ep. 10.

73. Secundum motiuum particulare ad ferendos æquo animo delatores, à Sancto Patre Ignatio allatum Regula 9. est, Maior submissio & humilitas propria, quam assequuntur, qui æquo animo accusationes ferunt. Magnum est hoc motiuum, & quod solum sufficere deberet, siue, quia humilitas est contentrix omnium virtutum, quam honorum sequitur copiosissimum veluti quoddam examen, vt ait S. Basilius, siue quia est tanquam terra, ex qua crescit & nutritur arbor charitatis, producens flores virtutum, & fructus gratiæ in animâ, vt Deus Pater dixit Sanctæ Catharinæ Senensî in Dial. cap. 10. siue quia humilitas est ad eò coniuncta cum obedientiâ, quam etiam nutrit, vt tantum sit aliquis Obediens, quantum est humilis, & e contra, vt in eodem Dial. cap. 154. dixit Deus addens, humilitatis esse sororem patientiam inuictam, & hanc patientiam esse medullam charitatis, ac signum euidentis, & aperitè demonstratiuum, quod anima sit in gratiâ consistens in Deo, & Deum per gratiam in se habens, vt Deus ipse, his ipsis verbis id explicauit Sanctæ Catharinæ. Denique quia iuxta mensuram humilitatis in quouis iusto, & prorsus adæquatâ mensurâ est perfectio sanctitatis, & erit in cælo, gloriæ beatificæ. Hinc in sermone, quem Angelus ore suo Sanctæ Brigittæ dictauit, quia inter omnes Angelos & homines Maria est inuenta humillima, idè super omnia que creata sunt facta est sublimissima, omniumq; pulcherrima, atque ipsi Deo super omnes simillima. Simili ratione Deus B. Angelam de Fulginiò docuit, vti habetur cap. 19. fin. eius vitæ: Quando anima magis afflictâ & depauperata & humiliata est interioris, tantò magis aperitur & purgatur & purificatur, vt magis eleuetur, quia nulla anima potest aliter, nec plus eleuari, nisi quam humiliatur, & profundius in humilitate complantatur & radicatur. Quæ omnia cum sint summè excellentia & desiderabilia, equissimo animo ferendi sunt delatores; qui sunt causa tantorum bonorum, ex humilitate, quam causant, proueniunt. Nihil enim ita elationis nobis innatæ, & actibus malis confirmatæ spiritus demittit vt cum vitia nostra delata sunt. Quia turpitudine vitij pudorem incutit, pudor modestiam atque humilitatem parit. Vt enim erigimur, cum benefacta virtutesque nostræ celebrantur, & altos spiritus colligimus; ita cum nostra vitia erroreque notantur, humilio-

74. in dial. c. 10. & 154.

cap. 1.

res reddimur. Pudet autem nos maximè, non tam quia nostra vitia ceteri vident, quam quia vident acrius, vt obseruauit Climacus: istud, inquit, cum humiliari nollemus mirabilis dispositione fecit Deus, vt nemo vitia sua melius quam proximus possit intueri, ex quo necessario fit vt illi ac Deo, non nobis ipsi sanctitatis gratiam acceptam referamus. Idem que laudat Abbatem quendam Alexandrinum, qui exercendæ humilitatis gratiâ, eos quibus præerat probis & increpationibus onerabat. Ideo Sanctus Bernardus increpationem, seu reprehensionem, cum fimo comparat agris, & vtili; Necesse, inquit, interdum habeo circumfodere, quandoquidem posuerim me custodem & cultorem in vineis, necesse habeo & apponere stercorem, molestem id quidem, sed dissimulare non audeo; sciens multo amplius nocituram securum, quam sarcinulam ignem, quam funum. Itaque & arguere & increpare interdum necesse est: ne ignoro funum esse verbum increpationum, verbum improprietatis, & quod si non exiisset necessitas, ipsum quoque decet minus proferentem. Suprà autem dixerat: stercorea hac planè vitia ad aspectum, sed ad fructum vtilia; non refugiat hanc seditatem, qui secunditatem desiderat; siquidem ex deformi stercore aceruo, qui portatur in agrum, formosus surget aceruus manipulorum, qui reportatur ex agro. Propterea S. Franciscus dedecora & probra expebat, laudes declinabat: qui si ob concionem laudaretur ab aliquo, iubebat statim locum, vt vituperaret eum. Malebat, inquit S. Bonauentura, de se vituperium audire, quam laudem, sciens quod hoc ad emendandum induceret, illa impelleret ad cadendum. Difficultas autem ferendæ æquo animo delationis, ad quatuor capita reuocari potest:

Primum caput est, qui defertur, contentus quisque esse debet &c.

Secundum, ad rem quæ defertur; Errores & defectus & res quæcumque notata &c.

Tertium ad deferentem, per quemuis, qui extra Confessionem eas accipit.

Quartum ad eum ad quem defertur. Superiori manifestentur.

Quoad primam difficultatem; Innatum id videtur naturæ nostræ corruptæ, agrè ferre delationes. Nam, vt ait Saluianus Episcopus de vero iudicio & prouidentia Dei, omnes admodum se laudari volunt: nulli grata reprehensio est, immò quod peius multò est, quilibet malus, quilibet perditus, maualt mendaciter prædicari, quam iure reprehendi; & falsarum laudum decipi, irrisionibus, quam saluberrimâ admonitione seruari.

Prima radix autem omnis molestiæ ex admonitione susceptrâ, intima quædam superbia est, quâ & suam quisque culpam studet occultare, propter eius dedecus ac turpitudinem, & nemo alteri patitur se esse subiectum, cum admonendi officium præstantiam quandam & excellentiam habeat: ex quo fit vt nemo nisi humilis, vel superbiæ humilitatis studio dep-

primens, reprehensionem, admonitionemque & delationem sui, seu accusationem moderatè ferat, & è contra. Nam, vt bene ait S. Climacus, *Qui reprehensionem à se exciuit, superbia se morbo laborare significat: qui verò illam admittit, pestis eius vinculo solutus est.* Idèd cùm Propheta à Deo missus ad Amariam Regem in Hierusalem; ei diceret: *Cur adorasti Deos, qui non liberauerunt populum suum de manu tuâ?* ille respondit: *Num Consiliarius Regis es? quiesce ne interficiam te.* Nolens ferre admonitionem iustam, quia superbus erat. Dauid verò humilitate plenus, & qui de se dicebat: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei, neque ambulauim in magnis, neque in mirabilibus super me,* postquam sui peccati admonitus est à Propheta Nathan, humillimè respondit: *Peccauit Dominus.*

Secunda radix huius primæ difficultatis esse solet, personæ delatæ conditio, quæ si auctoritatem aliquam habeat, vel ab ætate, vel à dignitate, vel ab opinione virtutis & doctrinæ, magis sentiet delationis dedecus, quàm si his careat. Regula autem neminem excipit: omnes includit: *Contentus esse quisque.* Sanè in Societate nemini patitur ex Societate, & plerumque Superiores sapientiùs quàm alij accusantur, & à mediis admonentur, vel corriguntur frequentius, quàm dum priuatam vitam sine vilo regimine ducerent. Nam, vt obseruauit Sanctus Pater Noster Ignatius, *Quoniam curam aliorum habent, inuisèd calumniam à multis pari variis ob causas possunt.* Experiuntur hoc omnes Superiores, maxime ij, qui sine respectu personarum, ab omnibus exigunt obseruationem Regularum. Quàdo B. Pater Realinus erat sine regimine, laudabatur ab omnibus; quando fiebat Vice-Rector, querelis etiam Romani scriptis impetebatur. Has & ipse S. Pater passus est, vt is volens cedere, & ex humilitate putans eos rectè sentire de suo regimine, quasi non bono, conuocatis Patribus præcipuis, ex omnibus Prouincijs Anno 1550. Generalatum resignare voluit, vti scribitur in eius vitâ à Ribadeneira; et si occasio huius eius conatus reticetur, sed mihi, qui per sex annos Auditor Patris Orlandini in colligendâ materiâ, pro primâ parte historiæ Societatis ab eo conscripsit, fuit, & qui habui scripturas Archiuji in mea manu, quoad totum tempus, quo Sanctus Ignatius gubernauit, res hæc nota est; & cùm meo tempore esset indagata, tempore Clementis VIII. valdè solata est Patrem Claudium Generalem, à multis nostris discipulis grauitè accusatum, apud Clementem VIII. & ab eo hanc ob causam exagitatum. Ergo etiam Superiores æquo animo ferre debent, si falsò deferantur: omnes verò, quia omnes se solent verbis humiliare, & ceteris peiores dicere. Sed multis hoc accidit, quod notauit sanctus Gregorius. *Multos inquit, nouimus qui nullo arguente sese peccatores consentent, cùm verò de culpâ suâ for-*

tasse fuerint correpti, defensionis patrocinium querunt. Superbia autem vitium est, vt idem in quâdam Hom. ait, vt quod de se sateri quisque quasi sponte dignatur, hoc sibi ab alijs dicit dedignetur. Similia de talium fictâ humilitate scribit Sanctus Ambrosius: *Multi habent humilitatis speciem, virtutem non habent, multi eam foris præferunt, ad veritatem aburrant, ad gratiam negant.* Et Sanctus Hieronymus: *Humilitatem sequere, non qua ostenditur, atque simulatur gestu corporis, aut fractâ voce verborum, sed qua puro affectu cordis exprimitur.* Qui ergo verè humilis est, æquo animo ferit delatores, & difficultatem, quam hac in re patit eius personæ conditio superat studio acquirendæ vel confirmandæ perpetuæ humilitatis.

Secundum caput difficultatis, quæ in hoc genere sentitur, est in re quæ sentitur, idque quatuor nominibus: Primò, quia putantur deferri tantquam criminosa, quæ non tam voluntate quàm casu accidunt, vt sunt errores. Secundò, quia adferuntur ea, quæ peccati dedecus habent adiunctum, vt sunt defectus. Tertio, quia adferuntur, quæ nil mali habent, vt sunt arcana, quæ resciri nolumus. Quarto, quod hæc non casu & fortuito notantur, sed additâ operâ, & studiosè.

Hæc difficultas tollitur, Primò, si teneamur ardenti studio nostri profectus. Qui enim perdiscendarum artium amore flagrant, cupiunt corrigi, si quâ in re delinquant, quod olim faciebat Apelles, qui opera sua exponebat in pergulâ, & post tabulam stando notabat vitia, quæ transeuntes improbant, vt ait Plinius. Et quidem inter profectus nostri iudicia, hoc Plutarchus de suæ virt. prof. sent. enumerat, si quis peccatum suum vel ipsemet damnare & castigare instituat, vel alio castigante tolerantem se præbeat, vitiusque exonerari correctoris operâ se libenter sinat. Et Sanctus Bernardus: *Si verè mundari desiderare, non irritentur, sed habeant eis gratiam, qui illis suas maculas demonstrant.*

Secundò, minuitur hæc difficultas, si meminerimus Regulæ 32. Summarij desumptæ ex 4. parte Const. ca. 10. §. 5. quâ iubemur, nil clausum Superiori tenere, ne conscientiam quidem propriam. Particula autem negatiua (*nil*) includit omnia; ita vt nil profus velimus Superioribus esse occultum, ac proinde vt æquo animo feramus dici ei omnia nostra.

Tertio à simili; si in sæculo mercede conductum patiebamur motum vitæ quæ nostræ Custodem & Cenforem, quando non ita tenebamur esse perfecti, cur tot Fratres gratis nos, ex desiderio boni nostri, deferentes non admittamus?

Quarto, cùm, vt ait Sanctus Bernardus in Pl. *Qui habitat, homines aliquando cadere necesse est, dum in hoc sæculo detinentur, superbiæ vitio, & quidem magno, ille non caret, si quis aut culpæ se*

h. 67. ad
pop.

putat expertem, aut talem se videri velit. Ut enim ait Chrysostomus; Non potest malus, omnino malus esse sed aliquid habet boni: neque bonus esse omnino, sed & nonnulla solet habere peccata.

Quintò, oportet nos meminisse promissi, & Societati & Deo toties facti, de proposito in meditationibus & communionibus. Regularum obseruatione, ac proinde de obseruatione Regula 9. quæ vult nos esse contentos, dum nostri defectus, & res quæcunque deferentur: non ergo displiceat modò id, quod antea placuit, dum feruenter in Nouitiatu viueremus.

82.
l. 4. c. 36.

Nam, ut ait Cassianus, *satis miserum est, ut cum debeas a rudimentis ac primordiis prouehi*, & ad perfectionem tendere, etiam ab ipsis incipias, ad inferiora recedere. Non enim qui cepit hæc, sed qui perseverauerit in his vsque ad finem, hic saluus erit.

Math.
10. 24.

Reuocandæ ergo sunt in memoriam nostri Tirotinij resolutiones, in quibus ex Dei amore & nostri odio optabamus omnia nostro amori contraria, præsertim pati sinistra iudicia & accusationes nostri, & reprehensiones & confusiones: prout est harum rerum renouata recordatio. *Anima*, inquit Climacus, *quæ viriliter pugnare cepit, rursusq; debilitata cesserit, antiqua virtutis & studij memoria, quasi quodam stimulo ac flagello vulneratur, atque ex hoc nonnunquam plurimi pristinum vigorem receperunt, prioresq; pennas resumunt.*

83.
g. 1.

Tertium caput difficultatis est, ex parte eorum, qui nos deferunt, idque tribus nominibus. *Primò*, quia prodi ab iis quodammodò nos putamus, dum contra fidem & iustitiam indicare nos Superioribus malunt, & quodammodò traducere, quam per seipsos monere: vnde Proverbiorum 11. dicitur, *qui fraudulenter ambulat, reuelat arcana; qui autem fidelis est, celat amici commissum*; proinde speciem fraudis habet talis delatio. Sed hoc non debet nos turbare: nec enim accusandus est is, quòd non fuerit ausus nos libere & sine ambagibus monere, putauitque id muneri ad Superiorem potius quam ad se pertinere.

Secundò, turbat nos, quia delator noster rem videtur amplificare, & pro suo sensu interpretari, aut rem totam confingere, siue errore iudicij, siue studio mentiendi. Sed neque hoc debet nos mouere: *Primò*, quia nec Superiores omnia credunt, experti non semel & se & alios iniquè delatos. *Secundò*, quia sæpè nobis videmur innocentes, qui tum verè non sumus, & id agnosceremus, si nostra sine ostentatione inspiceremus, verùm amor nostri cæcos nos reddit.

84.

Nam, ut Sanctus Basilius ait in Reg. breu. inter, trecentessimâ primâ, respondens ad illud, *Conscientia me non reprehendit; Hoc accidere etiam in morbis corporis, siquidem multi sunt morbi, quos non sentiunt qui in illis sunt. Verumtamen ij maiorem adhibent fidem medicorum peritiæ, quam suo ipsorum stu-*

pori. Similiter etiam in morbis animi, peccatis videlicet, licet quis seipsum non reprehendat, quòd peccatum suum non sentiat, nihilominus tamen adhibere fidem is debet, qui res eius peruidere melius possit, quam ipse. Quod animaduertimus factum fuisse ab Apostolis, quò tempore, cum de sua erga Dominum sincera animi affectione nihil dubitantes, dici sibi audiuissent: *Vnus ex vobis me tradet; maiorem Domini verbis quam conscientia sue auctoritatem tribuerunt, altercabanturq; ac dicebant: Nunquid ego sum Dominus?*

Mat. 26.

Amor itaque nostri obfuscat iudicium veri, quòd patet, quia vbi ab amore nostri paulatim discesserimus, agnoscimus culpam, quam antea non agnoscebamus.

Tertio, esto, falsam esse delationem, molesta tamen esse non debet, quia utilis, tum quia testimonium conscientia nos valdè solatur, & ut ait Sanctus Bonaventura de Infor. Nouit. Seruus p. 1. cap. 6.

Dei non timet confusionem coram hominibus, vbi eam coram Deo conscientia non accusat. tum quia cautiore efficiuntur in posterum, ne incidamus in id, cuius insulamur, quòd fortè aliquando potuisset accidere, nisi cautio fuisset adhibita: tum quia iniquis delationibus perferendis exerceamus patientiam, ob quam peccata condonat nobis Deus, qui in tempore tribulationis peccata dimittit. Exerceamus etiam humilitatem, dum nos morè Sanctorum non excusamus, ut Paphnutius apud Cassianum tacuit, cum ei falsò

85.

p. 1. cap. 6.

Iob. 34.
86.

furtum codicis obiceretur: exerceamus etiam charitatem, dum falsis accusatoribus non succensemus, sed prois oramus; exerceamus spem in Deum, qui sæpè innocentiam feruorum suorum detegit, ut Paphnutij, cuius innocentiam detexit diabolus oblesso corpore calumniatoris proclamans, à se proiectum codicem in cellam Paphnutij ex inuidiâ, ut pro fure haberetur. Meritò ergo idem de iniquâ delatione æquo animo toleratâ, quòd de detractore dicit S. Bonaventura de Infor. Nouit. quia & pugnantius excitata magnæ utilitatis est, quia est purgatio peccati, vitij lima, exercitatio virtutis, meritum gloriae, preparatio pacis &c.

Coll. 11.
cap. 11.

Ex eodem capite oritur difficultas, quia nequaquam nobis persuadere possumus, cum, qui detulit, studio charitatis adductum, non potius alienatione animi, propter aliquam offensionem, vel commodum, vel aucupandam Superioris gratiam nos accusasse, vel ob probitatis opinionem.

Sed *Primò*, non est temerè suspicandum, multò minùs iudicandum. *Secundò*, tolletur hæc alienatio à delatore, si ores pro eo, qui ad tui emendationem operam contulerit & occasionem meriti præbuerit. Sic faciebat bonus ille Religiosus, qui, ut legitur, pro omnibus à quibus monebatur, orabat. Si autem inuidiæ spiritu te accusauit, ora nihilominus iuxta Christi consilium tanquam pro inimico, & veniam impetres inuidentiæ. *Tertio*, sit licet delator impulsus affectu

88.

in spec.
dic. 3. c.
40.

Aut inordinato ad accusationem tui, tamen dū defert, nunquam non vitis est, eo ferē modo quo, vt obferuat Plutarchus de capiēda vilitate ex inimicis politici inimici, suis nobis sunt criminatioibus salutare, idque ostendit pulchro simili. Nam Iasoni Thessalo vomica dōloribus laboranti, dū inimicus vultus infligit, continuo eius vlcus aperuit, vnde virtus erupit, & consecuta pro nece salus est, pro morte vita. Ita & delator dum malignē deferendo vult, vel putat, obesse, certam salutem adfert, aperiendū vultū vlcibus spiritali medico.

Quo circa dicere solitus est Aristhenes, etiam qui saluus esse debeat opus habere vel probis amicis, vel inimicis vehementissimis, quod illi admonendo, hi criminando à vitis auertant. Quā de re egregie S. Chrysol. Tomo. i. hom. de periculis Spectaculorum; Cum nos, inquit, peccata nostra non videamus, ob amorem nostri nobis infum. hostes, quia propter odium ea melius quam nos perspicimus, reprobando nos ad correctionis necessitatem impellunt, & illorum malevolentia nobis cedit ad maximam vilitatem non ob id tantum, quod per illos admoniti intelligimus errata nostra, sed quod ea deponimus quoque. Idcirco Deus, qui etiam ex malis bona elicit, & mala non nisi ex amore feruorum suorum permittit in vilitatem eorum, permittit quoque inter Religiosos offensunculas intercedere, quæ ad inquirenda aliena vitia & deferenda propè trahant, & inde aliena vitia curantur.

Hoc ferē modo cum S. Monicam matrem S. Augustini, adhuc puellulam, in ira ancilla quadam increpans, & consuetudinem biffestrandi in eā improbanz, Meribibulam appellasset, eo sapiens puella percussa stimulo, respexit seditatem suam, statimq; damnauit atque exiit. Ita Deus de alterius animæ infamia sanauit alteram, vt loquitur Augustinus. Pari modo, si quis iniquo animo alterum deferat, sanat, etiam si id non intendat.

Quartum caput difficultatum in delatione nostri, oritur ex parte eius ad quem res nostræ deferuntur. Primo enim veremur, ne si nostra de nobis opinio in Superioris mente gignatur, aut confirmetur antiqua, aut etiam augeatur: quia enim à Superiore post Deum toti pendemus, maximè nostrā interesse putamus, si bene sentiat de nobis. Cuius signum est, quod etsi error noster aliis pateat si ad Superiorem delatus non sit, non multum laboramus. Secundo, quia acriter nos interdum Superior obiurgat & punit, sed nihil est, quod his nominibus delata res nos torqueat. Primo, quia si pœnas libenter feramus, spe correctionis ostensa, opinionem nostram, si quam de nobis habuit Superior, deponet, scit enim nos homines esse, & iuxta dictum Terentij: Nil ab homine erroribus obnoxio, à nobis esse alienum, quo circa si nos humiles & patientes

viderit, augebit potius quam minuet bonam de nobis opinionem. Et melius virtutem subditi agnoscat ex Confessione delicti, quam ex reliquis bene factis tempore prosperitatis. Si quid ergo de opinione virtutis detraxit delatio, id humili confessione & patientiā sarcitur. Secundo, parum refert bonum apud homines nomen, si malè audias apud cœlites & Deum: & si pudeat tuam ab hominibus resciri culpam, magis pudeat in conspectu Dei & Angelorum eam esse contractam. Notum ergo velis esse Superiori, quod Diuina iam notum est Maiestati, præsertim cum ea facile Superioris admonitione & tuā submissione placetur. Tertio. Equum est existimare Superiorem in obiurgando & imponendā pœnā præcipitem non esse, neque nimis credulum delatoribus se præbere. Quarto. Etsi acriter Superior obiurgat, id vt à Patre proficitur, & nostræ salutis cupido, atque vt à Medico vlcus sciēdente, ideo gratum esse debet. Turpe est autem, vt ait S. Basil. in Acteticis, eos qui corporibus egrotant, tantum habere fidei Medicū, vt siue vrantur, siue incidantur, siue amarum pharmacū sanentur, pro benefactoribus eos habeant, non verò nos eodem praditos esse affectu erga eos, qui nostras animas curant, si quando per laboriosam curandam rationem nostram salutem studiose procurent. Et S. Bonauent. Quando, inquit, nimis austerè vel minus iuste de aliquo arguuntur, non turbentur animo, sed potius per Fratrum diligentiam circa ipsos, qui quos amant, arguunt & castigant, & exercitio virtutis oblato in Domino gaudeant. Sed si verum agnoscere velimus, harum omnium difficultatum radix est superbia, quæ reprehensionis dedecus horret, & peccatum celatum vellet, ne quid de existimatione perdat, quæ aperta superbia est, velle haberi qualis non est, aut nolle haberi qualis est. Rectè enim S. Marcus Anachoreta; Cum, inquit, videris aliquem in multâ ignominia dolentem, scias eum ambitionis cogitationibus impletum. Nam, vt ait S. Diadochus; Animate Deum amanti proprium est, gloriam Dei semper querere, & suâ submissione delectari, vt per eam familiares Deo efficiamur. Quod si fecerimus exemplo Ioannis Baptistæ, incipimus dicere sine intermissione vlla: illum oportet crescere, me autem minui.

CAPVT NONVM.

Motiva ad ferendos aquo animo nostri accusatores, & nostræ Confusionis Auctores.

Nunc videndum est cur debeamus omnes aquo animo ferre delatores, & cur præcipuo studio omnes, hanc rem, tanquam viam ad humilitatem acquirendam, & pro totâ vitâ necessariam, debeant complecti, & benè se in eâ fundare.

Pro

Pro hac re non possumus habere meliora motiua, quàm illa quæ S. Pater ipse proponit, quæ sunt duo: Primum Vniuersale, quia dicit id conducere ad maiorem in spiritu profectum. Secundum particulare, quia Regula 9. ait, id prodesse ad maiorem submissionem & humilitatem propriam.

Et quidem prodesse profectui spirituali, si defectus & res nostræ Superiori detegantur, certum est. Ad profectum enim primo loco necessarium est, carere defectibus: his vero ut careamus, nosse eos oportet. Nam, ut Seneca bene scribit, *Initium salutis est notitia peccati. Nam qui se nescit peccare, corrigi non vult: deprehendas te oportet antequam emendes. Et ideo difficulter ad sanitatem venimus, quia nos agrotare nescimus.* Deinde necesse est habere motiua ad defectus fugiendos. Ut autem eos noscamus & fugiamus per Superiores id notitiam eorum melius, quàm aliâ ratione assequi possumus. Quanquam sæpe Superiores, Deo excitante, ad iuuandos magis in spiritu alios, siue per se, siue per aliorum accusationes sumptâ occasione, confundunt aliquos, & quasi credentes quæ audierunt, & si verè non credunt, improbant, & reprehendunt accusatores, eos ut puriores, Deoque magis gratos reddant. Quod nulli debet esse molestum de se demissè sentienti.

91.
ep. 28. &
60. ex B.
pi&cto.

92.
gr. 4. col.
6.

Extat apud S. Iohannem Climacum præclarum hac de re exemplum, & S. cuiusdam Abbatis doctrina. Nam cum Dispensatorem Monasterij pudicum & moderatum ac mitem inuectus esset (spe Etante Iohanne Climaco) absque vllâ causa, & de Ecclesiâ cum eici inisset, & Climacus eius innocentiam commendaret. Scio, inquit Abbas, esse innocentem, sed sicut crudele est ex ore famelici infantis manibus panem rapere, ita & seipsum & operarium ladit, qui animas suscipit regendas, nisi illi coronas, quantas illum sustinere posse nouit, horis singulis providere sat agit: siue per contumelias, siue per ignominias, siue per obrektiones, siue per ludibria. Tria enim maxime cauenda committit. Primum, quod ipse increpationis mercede priuatur. Secundum, quod aliis ex alterius virtute perdere possit id agere omisit. Tertium verò quod est grauissimum, quod nō nunquam qui videntur esse probatissimi, & laboris patientissimi, si ad tempus negligantur, atque iam ut virtutibus præditi à Prælato non corrigantur, siue probis siue iniuriis afficiantur, ea que in eis inerat modestia ac tolerantia destituerentur. Nam etsi bona & frugifera pinguis terra est, consuevit tamen aque, id est ignominie defectus illam infructuosam ac siluestrem efficere, spinasq; fornicationis & noxiæ securitatis in eâ germinare. Hæc S. Iohannes Climacus.

Quocirca quamuis sine vllâ culpâ nostrâ accusaremur Prælato, & ab eo acerbâ reprehensione vel alio modo confunderemur, id propter utilitates commemoratas iniquo ferre animo non deberemus, imò ne sentire quidem, uti optabat S. Franciscus (to. 3. bibl. SS. PP. inter

03.

opus. eius) dicens: *Beatus seruus, qui disciplinam, accusationem, & reprehensionem ita patienter ab aliquo sustinet, sicut à semetipso. Beatus seruus, qui reprehensus benigne acquiescit, verecunde obtemperat, humiliter confitetur, libenter satisfacit. Beatus seruus, qui non est velox ad se excusandum: & humiliter sustinet verecundiam & reprehensionem de peccato, ubi non commisit culpam.* Hæc S. Franciscus.

Secundum motiui particulare ad ferendos equo animo delatores à S. P. Ignatio allatū Reg. 9. est, *Maior submissio & humilitas propria, quam allequatur qui æquo animo accusationes ferunt.* Magnum est hoc motiuum, & quod solum sufficere debet: siue quia humilitas est contentis omnium virtutum, & quam honorum sequitur copiosissimum veluti quoddam examen, ut ait S. Basiliius, siue, quia est tanquam terra, ex quâ crescit & nutritur arbor charitatis, producens flores virtutum & fructus gratiæ in animâ, ut Deus Pater dixit S. Catharinæ Senensi; siue quia humilitas est adeo coniuncta cum obedientiâ, quam etiam nutrit, ut tantum sit aliquis obediens, quantum & humilis, & contra, ut in eodem Dialogo, c. 254. dixit Deus, addens, *humilitatis sororem esse patientiam inuicem, & hanc patientiam esse medullam caritatis, ac signum euidentis, & aperte demonstratiuum, quod anima sit in gratiâ consistens in Deo, & Deum per gratiam in se habens, uti Deus ipse his ipsis verbis id explicauit S. Catharinæ.*

Simili ratione Dens B. Angelam de Fulgino docuit, uti habetur c. 19. eius vitæ: *quanto anima magis afflictâ & depauperata, & humiliata est interioris, tanto magis apratur, & purgatur & purificatur, ut magis alleuetur, quia nulla anima potest aliter, nec plus eleuari nisi quantum humiliatur & profundius in humilitate complanatur & radicatur.* Quæ omnia cum sint summè excellentia & deiderabilia, æquissimo animo ferendi tunc delatores, qui sunt causa tantorum honorum, ex humilitate, quam causant, proueniunt. Nil enim ita elationis nobis innatæ, & actibus malis confirmatæ, spiritus demittit, ut cum vitia nostra notata sunt. Quia turpitudine vitij pudorem incutit, pudor modestiam & humilitatem parit. Vt enim erigimur cum benefacta virtuteque nostræ celebrantur, & altos spiritus colligimus, ita cum nostra vitia erroreque notantur humiles reddimur. Hinc cum S. Petrus à S. Paulo reprehensus esset in faciem, taquit, non excusauit se, quia humilis fuit. Quod ponderans, S. Gregorius Papa: *Tacuit, inquit, Petrus, ut qui primus erat in Apostolatus culmine, primus esset in humilitate.* Et S. Aug. Rarius, ait, *& sanctius exemplum (Petrus) posteris præbuit, quod non dedignaretur sibi sorte relictâ tramitem reliquissent, etiam à Posterioribus corrigi, quàm Paulus, quod confidenter etiam minores maioribus pro defendendâ Euangelicâ veritate, salutâ fraternâ caritate, resistere.*

Sed si verum agnoscere velimus, harum omnium difficultatum radix est & origo superbia, quæ

quæ culpæ seu pœnitentiæ reprehensiois dedecus horret, & peccatum celatum vellet, ne quid de existimatione pœrdatur; quæ aperta superbia est, haberi qualis non est, aut nolle haberi qualis est.

97. Alluescamus ergo ferrè æquo animo delatores primò, in paruis rebus, quales ordinariè accidunt, deinde maiores æquo animo feremus calumnias, falsa testimonia in iurias; prout in Reg. 11. Summar. S. Pater præscribit: nam à faciliioribus ad difficiliora gradus est. Ita fecit prudens ille & S. Pater in VV. Patrum. Qui cum possët verba maledica bubulcorum propulsa, maluit forti tolerare animo, quò maioribus perferendis iniuriis sese minorum exercitatione alluescaceret. Idem fecit & S. P. Ignatius, qui se à puero quodam præciter irrideri permittit, & vt id faceret ante illum constitit; longioribus se eius exponens ludibriis, & cum quidam suadetet, vt se conspectui maledici pueri subduceret; Sinamus, inquit, eum ex hoc mei ludibrio & irrisione capere materiam solatij.

Idem factum à P. Paschasio Broët vno è primis S. Ignatij scribit Sacchinus: Cum rediret Bel-lomo Lutetiam, iter habebat pedes, Beltrando Roserio comite (qui id scriptum reliquit) per agrum in quo demetendus frugibus ad triginta homines opus faciebant. Hi continuò panno, ium conspicati senem, ludibrio habere cœperunt, & onerare conuiciis, simulatorem inter cetera deceptoremq; magnis vocibus appellantes. Quem ad verborum sonitum, quasi ad incandam symphoniam, baculo suo innixus, vt audis auribus omnem exciperet, constitit Pater, nec gressum mouit, quoad illi satietate parcimq; pudore sinem fecere. Tum verd Paschasi- sus erigens se, placidissimòq; vultu messoris, quasi de beneficio grates acturus, intuens; Deus, inquit, vobis benignè faciat, filij, ac benedicas: eaque dicens manu simul Crucis salutare signum ad benedicendum expressit. Non tulere tam insolitam mansuetudinem quamuis rustica pectora. Diceres vim continuò bona famuli Dei precatiois seruasse. Exemplo velut atomi ad eius circumfusi pedes, veniam precantes, se iniquos conuiciatores, illum virum reuerè sanctum depradicant. Sicut ergo ij publicam contumeliam æquo tulerunt animo, feramus nos occultas nostri delationes, si & valdè proficere in spiritu, & nominatim in humilitate optamus. vtrumque enim S. Patet nos assilucatos sponddit Regu. 9. & 10. Summatij.

98. Hâc spe allectus P. Petrus Faber, vt scribitur in eius vitâ, non modo in suis ipse reprehendis & castigandis erratis frequens & multus erat, quod paucorum admodum est, sed, quod longè paucissimorum, ea quoque reprehendi & carpi volebat ab aliis, omni non modo personarum ac temporum, verum etiam modi ac rerum quæ in reprehensioem caderent definitione sublata, non solum vt Superiorum aut equalium, verum etiam vt inferiorum reprehensiones sibi duceret expectandas: nec solum certi cuiuspiam errati, vel noxæ, sed

erratorum omnium atque nozarum; siue ea vera essent, siue conficta, nec tum modò, cum tacitè aut vbertate Spiritus amœnus esset, verum etiam tum cum esset in tristitiâ atque egestate. Quin ipsi quoque reprehendis modum in reprehendis potestate volebat esse postum, vt eam potissimum adhiberet, si collibitum esset, qui maximè vreret & incenderet. Tantum in reprehendis lasere boni, bonus, & sui boni cupidus, intellexit. Optabat autem vt in eis ferendis & admittendis, non tam modum reprehendis ac verba, quæ deicendi vim habent, attenderet, quàm reprehendis vitiatatem ac fractum, quæ mores corrigit ac emendat. Neque tenebat oculos ad reprehendis modum retrahendos, sed in emendationis curam figendos. Multos enim existimabat dum modum spectant, nec in se habent, vnde animum in reprehendis solentur, vni oburgationis succumbere: qui verd aut habent, aut habere se putant, vnde animum consolentur ac placent, eos ferre sedatis placidissimè, castigatiois autem.

Concludam hoc Opusculum salutari doctrinâ, & diuinitus traditâ, & Deo ipso dictante ac iubente conscriptâ Italicè à B. Angelâ de Fulgino, magna sanctitatis feminâ, Ordinis Minorum, in cuius vitâ Latinè editâ ab Arnol-do c. 60. hæc leguntur. Post explicatam primam Christi sociam, scilicet paupertatem summam, quam coluit; secunda, inquit, societas, à quâ continuè Iesus Dei filius quamdiu vixit fuit associatus, extitit voluntarius & perfectus contemptus, deiectio & ignominia & verecundia, quam voluit in hoc mundo tolerare. Vixit enim sicut seruus deiectus, & venditus, & non redemptus, & non tantum sicut seruus, sed sicut seruus, qui malus reputatur & iniquus. Fuit enim exilatus & opprobriatus, derisus, ligatus, verberatus, fustigatus, flagellatus, & tandem sine ratione, sine defensore, sicut vilis & miserabilis, cum iniquis & latronibus deputatus, & cum eis condemnatus & mortuus morte turpissimâ & deiectâ. Et dum viueret, si quando aliquis voluisset sibi inferre honorem temporalem, semper contradixit aut verbis aut factis, & honorem mundi semper fugit, & verecundias semper tolerauit, & libenti animo acceptauit, non dando ex parte suâ occasionem nec causam. Et post multa exempla allata ex Christi vitâ, expressè sic concludit, & quid nobis faciendum sit docet:

Heu, pro dolor! inquit, quæ persona inuenitur hodie, quæ diligit talem societatem, vt scilicet fugiat honorem & diligit verecundiam, quæ habetur propter paupertatem, humilem statum, humile officium & cetera humilia, nec quæ velit esse annihilata, deiecta & contempta & c. Sed inueniuntur multi, quorum quilibet dicit: Ego diligo & quero diligere Deum, & non curo, si mundus non faciat mihi honorem, sed nolo, quod faciat mihi verecundiam, nec volo esse deiectus, nec vituperatus, nec confusionem in mundi presentia recipere. Sed istud est signum manifestum parua fidei, & parua iustitiæ, & parui amoris, & magne tepiditatis. Quia vel commisi illud propter quod est dignus sustinere confusionem & penam & verecundiam, de quo

paucis

pauci se possunt iuste excusare, vel non commisit: si non commisit propter opera sua manifesta vel absconsa, debet sustinere: si verè sit penitens, cum patientiâ, imò etiam cum placimento animæ & corporis, & hoc duabus rationibus: Primò, quia illa verecundiâ, & confusio, & pœna, quam sustinet cum patientiâ satisfaciit Deo & proximo secundùm voluntatem Diuine iustitiæ. Si verò non commisit mala opera debet portare & tolerare omnem verecundiâ & confusioem (si Deus permiserit) & hic in centuplum cum maiori patientiâ & gaudio quàm primo modo, quia illa pœna & illa confusio, & verecundiâ tota ponitur in augmentum gratiæ. Crescente autem merito gratiæ, crescit donum & premium gloriæ, & sic procul dubio cum toleratiõne verecundiæ & confusioem, qua adueniunt absque culpâ hominis, crescunt & proficiunt animæ sanctæ, & amici Dei. Idem Christus deleuit verecundiâ & fugit honorem, ut doceret amicos suos, quomodo possent crescere in merito & gratiâ. Ista igitur societas secunda fuit continuè cum vitâ Christi. Si enim volumus videre bene principium, medium, & finem ultimum vitæ Chri-

sti, Filij Dei, totum fuit humilitas, & in mundo viuere sine honore, & despectus, & reprobatus à mundo, & ab illis qui diligunt mundum. Hæc B. Angela diuinitus edoceta, de amandâ confusione scripta reliquit. Cùm autem à S.P.N. Ignatio edoceri simus, concupiscere totis viribus possibilibus contumelias, falsa testimonia & iniurias, ac stulti haberi & existimari; & talia summi esse momenti ad vitæ spiritualis profectum, tenemur iuxta exempla, & antiqua, & recentia nostrorum Sanctorum optare, & quantum licet ac permittitur, querere, & factis ac dictis exhibere, nostri confusioem, & contemptum, & abiectionis politicos delicatorum Religiosorum dictaminibus, à stylo & vitâ Sanctorum omnium alienis, non erubescere Euangelium: sed Christi quoque exemplo, pro eius amore confundi, quoniam ex amore nostri fide Diuinâ credimus eum, tot confusioem plenam, sustinisse crucem, confusione contemp-
12. 2.

